

Naturmangfold i indre deler av Manndalen, Kåfjord kommune

Verdier og forvaltningsråd

Miljøfaglig
Utredning

Rapport MU2022-60

Forsidebilde

Den særegne steinformasjonen Olmmái eller Mannen på norsk er antagelig det som har gitt navn til Manndalen. Steinen står i fjellsida på nordkant av fjellet Olmmáivárri i øvre deler av Manndalen, og det er nok ikke mange som i nyere tid har besøkt «han». Foto: Oleif Johnsen

RAPPORT 2022-60

Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS	Prosjektansvarlig: Geir Gaarder
	Prosjektmedarbeider(e): Oleif Johnsen, Stein Erik Lunde, Jan Ole Olsen
Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Cathrine Amundsen
Referanse: Gaarder, G., Johnsen, O., Lunde, S. E. & Olsen, J. O. 2022. Naturmangfold i indre deler av Manndalen, Kåfjord kommune. Verdier og forvaltningsråd. Miljøfaglig Utredning, rapport 2022-60. 33 s. + vedlegg. ISBN 978-82-345-0333-7	
Referat: Innenfor rammene av statlige tilskudd til bevaring av truede arter og naturtyper er naturverdiene i indre deler av Manndalen i Kåfjord kommune, Troms og Finnmark fylke sammenstilt og eventuelle tiltak for bevaring av disse diskutert. Resultatene er basert på kjent kunnskap, slik denne foreligger i tilgjengelige publikasjoner og åpne nettkilder, erfaringsbasert kunnskap og supplerende feltarbeid sommeren 2022. Området er på rundt 160 km² og preges av hoveddalen med sidedaler og snaufjellet ovenfor. Naturverdiene er både knyttet til kulturlandskapet med store naturbeitemarker i dalbunnen (Čáhput/Svartskog), bekkekløftmiljøene i sidedalene og den rike fjellfloraen oppe på snaufjellet. I kulturlandskapet er det et stort mangfold av kulturbetingede arter, inkludert mange rødlistede beitemarksopper. Bekkekløftmiljøene inkluderer blant annet lokalitet for den internasjonalt sjeldne sibirnattfiolen (EN). Fjellområdene har flere steder en svært rik fjellflora, inkludert lokalt gode forekomster av dverggarve (EN) og er ett av få kjente områder i Norge for den arktiske arten halvkulerublom (CR). På forhånd var en håndfull naturtypelokaliteter kjent fra Naturbase. Nå er ytterligere 20 verdifulle naturtypelokaliteter avgrenset, basert på DN-håndbok 13, fordelt på 14 med verdi svært viktig – A, og 6 med verdi viktig – B. Samlet dekker de et areal på over 14 km², men dette inkluderer også en del areal med blant annet boreal hei. Mer undersøkelser vil opplagt avdekke flere truede arter og verdifulle miljøer og oppfølgende kartlegging er foreslått for enkelte utvalgte områder. Behovet for skjøtsel og hensyn er diskutert. For kulturlandskapet i dalbunnen er behovet for økt beitetrykk stort. To effektive aktuelle tiltak vil være å få tilbake geiter til dalen samt økt bruk av storfe på sommerbeite, men også mer sau, hest og tamrein nede i dalen er alt positivt for de biologiske verdiene. For sauen sin del bør det også påpekes at det kan være uheldig for fjellvegetasjonen hvis beitetrykket på snaufjellet blir for høyt. Bekkekløftmiljøene vurderes som lite truet og har heller ikke noe stort skjøtelsbehov, med et viktig mulig unntak av Åpmelåsdalen. På fjellet er det samtidig svært viktig med grundige undersøkelser hvis eventuelle fysiske tiltak planlegges, enten det gjelder nye kraftlinjer, vindparker eller andre tiltak.	

FORORD

Miljøfaglig Utredning har sammenstilt kunnskap om naturverdiene i indre deler av Manndalen i Kåfjord kommune. Geir Gaarder har stått som prosjektleder. I tillegg har flere lokalkjente botanikere og andre fagfolk deltatt både under rapportering og i feltarbeidet. Dette omfatter spesielt Oleif Johnsen (Nordreisa), Stein Erik Lunde (Nordreisa) og Jan Ole Olsen (Tromsø).

Kartleggingen er finansiert gjennom tilskuddsmidler til bevaring av truede arter i Norge. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har vært prosjektkoordinator med Cathrine Amundsen som ansvarlig for prosjektet. Hun skal ha takk for positiv innstilling og deltakelse på deler av feltarbeidet. En takk rettes også til diverse andre bidragsytere under feltarbeidet og datainnsamling. Dette gjelder ikke minst spesielt grunneiere og husdyrholdere i dalføret: Gunnlaug Isaksen, Gunnhild Johnsen, Eva Katarina Niva, Henrik Olsen og Hans Vatne.

Tingvoll, 15.12.2022

Geir Gaarder Oleif Johnsen Stein Erik Lunde Jan Ole Olsen

Figur 1 Et blomstrende eksemplar av fjellsolblom lyser opp blant kantlyngen i fjellheia på Olmmaivárre. Arten er sjelden og sparsom i kalkrike Nord-norske fjell. Den har gode bestander i indre deler av Kåfjord, men er i indre deler av Manndalen hittil bare funnet på dette fjellet samt øverst i Ápmelasdalen ved Čahppesjávri. Foto: Oleif Johnsen

INNHold

FORORD	4
INNHold	3
1 INNLEDNING	4
2 METODE OG MATERIALE	5
2.1 UTREDNINGSOMRÅDET	5
2.2 AVGRENSNING OG VERDISETTING AV NATURTYPER	6
2.3 EKSISTERENDE KUNNSKAP	7
2.4 KARTLEGGINGENE I 2022	9
2.4.1 Omfang av feltarbeid	9
2.4.2 Feltmetodikk og dokumentasjon	9
2.5 FORVALTNINGSRÅD	10
3 RESULTATER	11
3.1 NATURGRUNNLAGET	11
3.2 ARTSMANGFOLDET	12
3.3 NATURTYPEVARIASJON	18
3.4 VERDIFULLE NATURTYPER	20
4 FORVALTNINGSRÅD	22
4.1 FORVALTNING AV KULTURLANDSKAPET I DALBUNNEN	22
4.2 FORVALTNING AV KLØFTMILJØENE	23
4.3 FORVALTNING AV FJELL-LANDSKAPET	24
5 OPPFØLGENDE UNDERSØKELSER	27
5.1 KULTURLANDSKAPSUNDERSØKELSER	27
5.2 FJELLOMRÅDENE	29
6 KILDER	32
6.1 SKRIFTLIGE KILDER	32
6.2 MUNTlige KILDER	33
VEDLEGG - NATURTYPEBESKRIVELSER	34

1 INNLEDNING

Fjellområdene i indre deler av Gáivuotna/Kaivuona/Kåfjord kommune (henholdsvis samisk, kvensk og norsk bokmål, og som heretter i rapporten vil refereres til etter den norske skrivemåten, av rent praktiske hensyn) er blant de botanisk mest spennende og artsrike i Nord-Europa, se eksempelvis Gaarder et al. (2022). Dette gjelder antagelig også fjellene i indre deler av Manndalen, men området er tungt tilgjengelig og har hittil hatt forholdsvis begrensede besøk av fagbotanikere, samtidig som lite er publisert herfra. Selv om de ligger avsides til så viser det seg at de likevel kan være utsatt for fysiske inngrep. Ei kraftlinje gjennom området ble utredet for noen år siden (og vedtatt bygd), og helt i det siste har det vært vurdert flere vindmølleparker her. Behovet for bedre oversikt over naturverdiene er derfor stor.

Dalbunnen i indre deler av Manndalen (Svartskogen/Čahput) har i noen tid vært kjent for å inneholde store kulturlandskapsverdier (se bl.a. Reiersen 2021), men naturtypelokalitetene har ikke vært lagt inn i Naturbase, de har hatt noe uklare avgrensninger, og har vært lite fulgt opp av myndighetene i forvaltningssammenheng. Også disse er derfor truet av forringelse.

Deler av bekkeløftmiljøene inne i Manndalen har vært kartlagt verdisatt i nyere tid (Abel 2010, Klepsland & Abel 2010, Klepsland 2010), men lokalitetene har ikke vært sett i sammenheng med hverandre eller med de øvrige naturverdiene i og rundt dalføret.

Dette utgjorde hovedargumentene for å utføre nytt feltarbeid i området sommeren 2022, samt få sammenstilt kunnskapen i en mer helhetlig omtale. Formålet med denne rapporten er med andre ord å beskrive hvilke naturverdier som er kjent i indre Manndalen. I neste omgang er det et håp om at dette skal både føre til høyere oppmerksomhet omkring området og øke mulighetene for at naturverdiene blir tatt vare på for fremtiden.

Figur 2 Indre deler av Manndalen (Svartskogen/Čahput) er et populært friluftsområde med store kulturhistoriske verdier, og det er en del av Skardalen og Manndalen kulturhistoriske landskap av nasjonal forvaltningsinteresse. Dette er likevel temaer som ikke behandles i denne rapporten. Her er det naturmangfoldet som er i fokus. Foto: Geir Gaarder

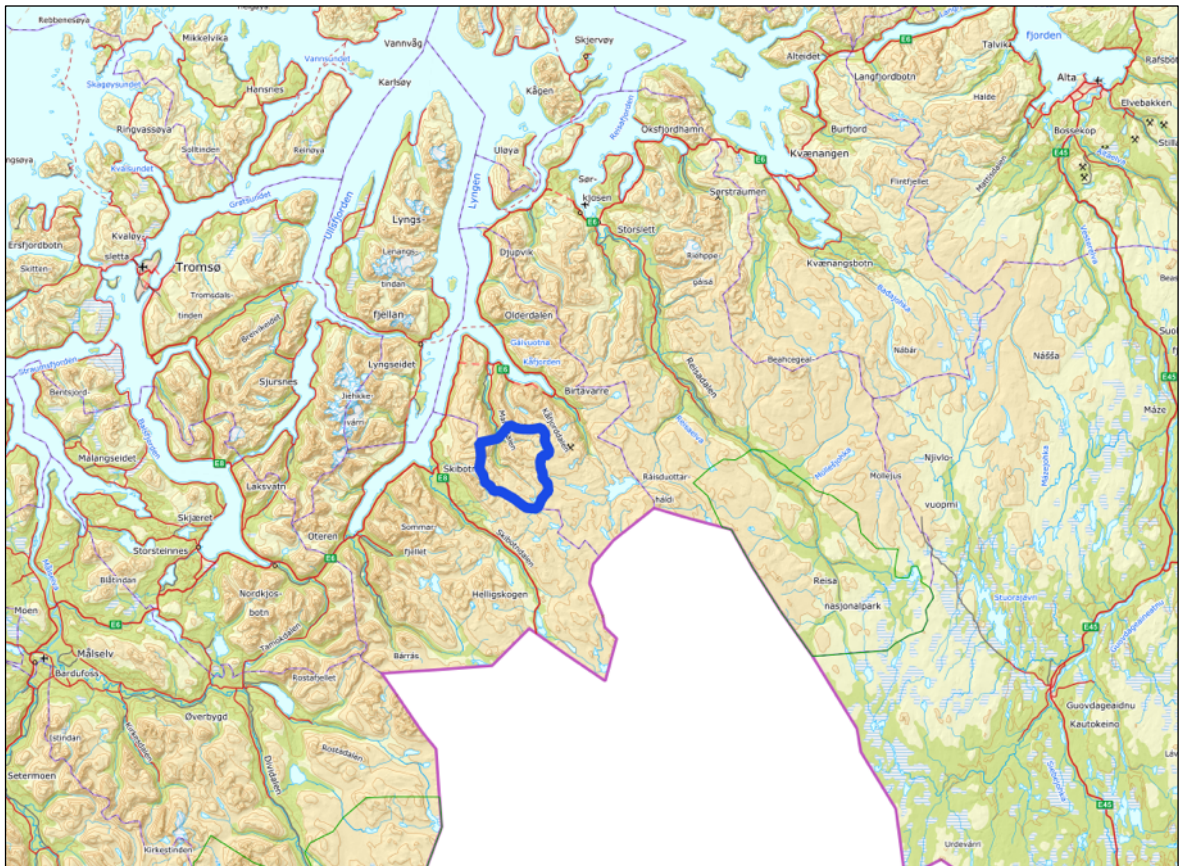
2 METODE OG MATERIALE

2.1 Utredningsområdet

Det aktuelle utredningsområdet/kartleggingsområdet er rundt 160 km² stort og ligger i Nord-Troms, i indre deler av Manndalen i Kåfjord kommune, se figur 3 og 4 under. Det er noe vagt definert, men omfatter i grove trekk nedbørfeltet til Manndalselva fra der veien slutter ved setrene på Ruovdåšnjárgga/ Ruovddášsæter. Kulturlandskapet rundt og innenfor setrene utgjør en viktig del av utredningsområdet. I tillegg kommer kløftene som skjærer seg videre innover – Olmmávággi mot sørøst og Ápmelašvággi mot øst. I tillegg fjellmassivene rundt, opp til vannskillet mot Skibotndalen og Storfjord kommune i sør, Kåfjordelva i øst og nordøst, samt Skardalen i nord.

Området er skjønnsmessig avgrenset, basert primært på følgende kriterier i prioritert rekkefølge:

- Det skal fange opp de naturfaglige kulturlandskapsverdiene til Svartskogen/Čahput, dvs. i dalbunnen fra Ruovdåšnjárgga og innover.
- Det bør fange opp forvaltningsmessig viktige fjellområder rundt dalføret, dvs. areal som har en spesielt rik flora og/eller samtidig er av interesse for sau- eller tamreindrift og annen utnyttelse (som vindparker).
- Det bør ha en naturlig, logisk avgrensning.

Figur 3 Grov plassering av området i Nord-Norge.

Rent praktisk er påviste verdifulle naturtypelokaliteter lagt inn i databasen Natur2000, som samtidig gir mulighet for en enkel eksport av dataene, tilrettelagt for innleggelse i Naturbase.

2.3 Eksisterende kunnskap

Det er ganske begrenset med eldre kunnskap om naturmangfoldet i indre deler av Manndalen. Et unntak er kulturlandskapet rundt Ruovddáššæter, som er kartlagt i flere omganger de siste 30 årene (Mikalsen & Often 1993, Alm & Often 2013, Reiersen 2021), og der sistnevnte også inkluderte kulturlandskapet videre innover dalen. Kristiansen (2001) poengterer faktisk i sin kunnskapsgjennomgang at verneverdiene var meget dårlig dokumentert da vassdraget ble varig vernet i 1973. I den kommunale naturtypekartleggingen (Gaarder 2010) lå det ikke inne noen lokaliteter med unntak av en svakt dokumentert lokalitet helt i sør. Enkelte litteraturkilder finnes likevel og skal trekkes frem:

- Alm & Often (2013): Kartlegging av kulturlandskapet på Ruovddáššæter og Bubakken.
- Abel (2010). Kartlegging av bekekløfta til Čearpmatgorsa.
- Heggelund mfl. (2021). Kartlegging av dvergarve i fjellområdene, samt en kort oversikt over tidligere botaniske undersøkelser.
- Klepsland (2010). Kartlegging av bekekløfta til Ápmelašjohka.
- Klepsland & Abel (2010). Kartlegging av elvekløfta mellom Avzzevaggi og Skaidevaggi.
- Mikalsen & Often (1993): Kartlegging av kulturlandskapet på og rett sør for Ruovddáššæter.
- Naturforvalteren & AsplanViak (2008). Kartlegging av et fjellparti sør for Olmmáivárri.
- Reiersen (2021). Kartlegging av biologiske verdier i kulturlandskapet i dalbunnen, fra Ruovddáššæter og inn til Čorogieddi.

Gjennom disse litteraturkildene får man et ganske godt innblikk i hva som har vært av artsregistreringer i området, men Artskart (Artsdatabanken 2022) gir nok den mest detaljerte oversikten (anmerking: Registrering av virveldyr er her unntatt):

- 1893.08.11-12: Eugen Jørgensen Olmmáivárri og Bæcenjarggejok
- 1897.08.10-13 (trolig): Andreas Notø. Čearbmatvollen mv.
- 1899.08.01: Andreas Notø. Akkavaggi
- 1987.07.07: Sigmund Sivertsen. Dalen inn mot Čærbmatjåkka.
- 1994.08.13: Torstein Engelskjøn mfl. Dalen inn mot Čærbmatjåkka.
- 1995.09.30: Torstein Engelskjøn og Mari Aasen. Nord for Ápmelas
- 1998.07.29: Sigmund Sivertsen. Olmmáivaggi
- 2008.08.20: Torbjørn Alm og Anders Often. Ruovdáššæter
- 2009.08.04: Jon T. Klepsland. Skaidevaggi.
- 2009.08.04: Kim Abel. Ruovdáššæter og til Ávzevaggi.
- 2009.08.05: Jon T. Klepsland. Ápmelašjohka.
- 2009.08.05: Kim Abel. Čearpmatgorsa.
- 2011.08.27: Harald Bratli og John Bjarne Jordal: Ruovdáššæter

- 2013.07.30: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Čearpmat
- 2015.07.18: Oleif Johnsen, Ivar Heggelund og Stein Erik Lunde: Avzevággi
- 2015.07.19: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Olmmáivággi
- 2016.08.13: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Olmmáivárri
- 2017.06.27: Ole J. Lønnve. 2015.07.18: Apmelassæter-Bubakken
- 2017.08.06: Oleif Johnsen, Britt Jorunn Hansen & Stein Erik Lunde. Ápmelašdalen og Ápmelaš
- 2017.08.15: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Olmmáivárri
- 2018.07.08: Ivar Heggelund og Oleif Johnsen: Skáidevággi
- 2018.07.31: Oleif Johnsen. Olmmáivárri
- 2018.08.14: Oleif Johnsen & Stein Erik Lunde. Čiččinvárri
- 2018.08.22: Oleif Johnsen og Britt Jorunn Hansen. Uhcavákkáš
- 2019.07.10: Oleif Johnsen og Britt Jorunn Hansen. Lilledalen (Uhcavákkáš) og Ruovddas
- 2019.07.11: Jan Ole Olsen. Cearpmatgieddi og Corogiedii
- 2019.07.17: Oleif Johnsen og Jan Ole Olsen. Skaidevaggi og Ápmelašsætra
- 2019.07.20: Oleif Johnsen og Jan Ole Olsen. Skaidevaggi
- 2019.08.02: Jan Ole Olsen. Bievla, Ápmelaš
- 2019.08.04: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Olmmáivárri
- 2019.08.09: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Bánulvárri
- 2019.08.16: Ivar Heggelund, Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Bánulvárri
- 2019.08.29: Jan Ole Olsen. Bánulvárri og Rastteváddjacohkka
- 2019 - høst: Ellen Reiersen (ingen funn i Artskart)
- 2020.07.19: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Olmmáivárri og Fávros
- 2020.07.19: Jan Ole Olsen. Manndalen
- 2020.08.06: Jutta Kapfer og Kelsey Lorberau. Manndalen
- 2020.08.08: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Fávros
- 2020.08.11: Jan Ole Olsen. Ápmelaš
- 2020.08.13: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Bánulvárri
- 2020.08.19: Jan Ole Olsen. Manndalen
- 2020.08.15: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde: Olmmáivárri
- 2021.08.22: Oleif Johnsen og Britt Jorunn Hansen. Antasnjárga

Økningen i interesse for området er tydelig. Tre besøk på slutten av 1800-tallet, deretter først ett i 1987. Så kommer fire besøk de neste 20 årene. En håndfull besøk i perioden 2008-2013. Årlig fra 2015, med hhv. 1, 1, 3, 4, 10, 8 og 1 besøk hvert år til og med 2021. Selv om økningen er betydelig, bør det samtidig nevnes at av 29 dagsbesøk fra 2013, har 26 av disse vært av medforfattere av denne rapporten, dels sammen med andre botanikere fra Nordreisa kommune. Det er med andre ord lokale personer som har stått for det aller vesentligste av den nye kunnskapen som har kommet til de seinere årene.

2.4 Kartleggingene i 2022

2.4.1 Omfang av feltarbeid

I 2022 foretok rapportforfatterne undersøkelser på 12 ulike datoer i undersøkelsesområdet, dels alene, men i første rekke to og to sammen. Besøkene strakk seg fra midten av juni til første av halvdel av september, men hoveddelen av feltarbeidet ble gjort i siste uka av juli. I alt er det snakk om 25 persondøgn, hvorav flere inkluderte overnatting (i telt) i området.

- 18.06: Oleif Johnsen og Britt Jorunn Hansen
- 27.06: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde
- 11.07: Jan Ole Olsen
- 22.07: Geir Gaarder
- 24.07: Geir Gaarder, Oleif Johnsen, Stein Erik Lunde og Jan Ole Olsen (i to grupper)
- 25.07: Geir Gaarder, Oleif Johnsen, Stein Erik Lunde og Jan Ole Olsen (i to grupper)
- 26.07: Geir Gaarder og Jan Ole Olsen
- 28.07: Geir Gaarder
- 31.07: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde
- 07.09: Oleif Johnsen og Jan Ole Olsen
- 08.09: Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde

Et par andre foretok også enkelte undersøkelser i området dette året. Den 14.07 kartla Finn Haukebøe og Christina Lund karplanter nede i dalen og den 03.08 kartla Andreas Frisch og Jon T. Klepsland lav og dels karplanter langs Apmelasvággi.

2.4.2 Feltmetodikk og dokumentasjon

Feltarbeidet kan splittes i to:

- Kartlegging av kulturbetingede naturtyper, i praksis naturbeitemark (semi-naturlig eng) i dalbunnen i slutten av juli (av Geir Gaarder), der fokuset særlig var på naturtyper, karplanteflora og beitemarksopp.
- Kartlegging av kalkrik fjellflora og dels naturtyper, oppe på Olmmáivárri, sør (Lilledalen/Uhcavákkáš) og øst for Čiččenvárri, samt på nordsiden av Àpmelasvággi

De semi-naturlige engene ble i utgangspunktet forsøkt totalkartlagt, dvs. alle relevante områder skulle registreres. I praksis er de grovt gjennomgått, særlig rettet mot de mest kulturpåvirkede arealene i dalbunnen og da åpne, litt større areal. Det har i liten grad blitt kartlagt i lisdene (disse er dels rasbetinget og har dels en kortere historikk som trefrie). Små engsamfunn har heller ikke blitt prioritert. I praksis har Reiersen (2021) sin inndeling av området vært førende, men med mindre supplement, samt forsøk på å få litt mer presis avgrensning enkelte steder. Områdene er såpass store at noen detaljert oversikt over utbredelse av ulike grunntyper etter NiN-systemet ikke er gjort, bare en grov fordeling av de viktigste typene. På artsnivå ble det særlig lagt vekt på å få med hovedtrekkene for karplantefloraen, med vekt på kulturbetingede arter, samt forekomst av beitemarksopp. Når det gjelder sistnevnte gruppe så viste det seg at tidspunktet var ganske godt egnet for å fange opp denne gruppa, da det var en del fruktifiserende sopp i området. Lav og moser ble bare tilfeldig registrert. Videre ble tilstanden (særlig rettet mot preg av gjødsling eller gjengroing) fortløpende vurdert for de ulike lokalitetene, som et grunnlag for seinere forvaltningsråd.

I fjellet har det ikke vært snakk om forsøk på noen heldekkende kartlegging. Dels er det sammenstilling av eksisterende informasjon fra fjellturer rapportforfatterne har hatt de siste 10 årene i området. I tillegg kommer de supplerende turene sommeren 2022, delvis rettet mot fjellområder som ut fra geologisk kart så interessante ut, samtidig som de ikke har vært undersøkt tidligere. Resultatene fra alpine miljøer gir dermed bare eksempler på hvilket naturmangfold som finnes i disse fjellområdene. Forhåpentligvis er de avgrensede områdene blant de mest artsrike og verdifulle her, men det mangler systematiske undersøkelser som eventuelt kan bekrefte dette. Samtidig er områdene bare grovt avgrenset, i første rekke basert på funn av sjeldne og truede fjellplanter. En systematisk og detaljert kartlegging ville utvilsomt gitt et ganske annerledes resultat, se eksempelvis resultatene fra den NiN-baserte kartleggingen rundt Guolásvári i 2021 (Gaarder mfl. 2022).

Under feltarbeidet har det blitt samlet inn belegg av rødlistearter og andre regionalt sjeldne arter blant karplanter og sopp. Disse er i første rekke oversendt Botanisk Museum i Oslo. Navnebruk for artene er basert på vanlig, gjeldende navnsetting og systematikk for de ulike artsgruppene.

En rekke artsfunn er lagt ut via Artsobservasjoner til Artskart. Total er godt over 2300 registreringer gjort i utredningsområdet. Av disse ble vel 1200 funn gjort i 2022, dvs. i overkant av halvparten. I enkelte tilfeller er våre funn belagt og vil kunne gjenfinnes i offentlige museumssamlinger, men de fleste er bare notert (og en del dokumentert med foto). I tillegg kommer naturtypedata, som er lagt inn i databaseform og vil bli oversendt Fylkesmannen i Troms og Finnmark ved avslutning av prosjektet og for innlegging i Miljødirektoratet sin Naturbase.

I denne rapporten er resultatene oppsummert, med generell omtale av floraen og dels faunaen i området og nærmere beskrivelse av forekomster av spesielt interessante arter. Også naturtypedata er gjengitt i vedlegget i rapporten.

2.5 Forvaltningsråd

Forvaltningsrådene og diskusjonen av disse tar utgangspunkt i de naturfaglige verdiene, mens andre verdier/interesser behandles mer tilfeldig og har et underordnet fokus. Dette er en rapport om naturmangfoldet og bevaring av dette, og da skal dette være i fokus. Næringsinteresser, kulturminnevern og friluftslivsinteresser skal selvsagt også vektlegges i en helhetlig forvaltning, men ikke i denne rapporten.

Videre er forvaltningsrådene basert på en kombinasjon av generell kunnskap om naturmiljøene og artenes økologi og livskrav, sammen med de lokale forholdene i indre Manndalen. Eksempelvis for kulturlandskapsverdiene er Jordal (2021) sin skjøtselsplanmal for naturbeitemark i Nord-Norge en sentral generell kilde. Lokalt er det samtidig de naturgitte forholdene med fordeling av egnede beiteområder, naturgitte grenser og kombinert med hvilke tilgjengelige husdyr og hvor mye av hvert dyreslag, samt husdyreierne sine behov for interesser, som danner premissene for rådene. I praksis vil det for kulturlandskapet være snakk om forvaltningsråd som innebærer betydelige kompromiss mellom en naturfaglig ideell forvaltning og det handlingsrommet som naturen og kulturen i indre Manndalen faktisk gir.

På snaufjellet og i sidedalene er problematikken noe enklere. Også her vil generell kunnskap om naturmiljøet og arts mangfoldet være et sentralt fundament. Derimot er det færre andre brukerinteresser av relevans, og disse begrenser seg i første rekke til enkelte former for fysisk påvirkning. Fokuset i forvaltningsråd på fjellet vil derfor være rettet mot hva slags miljøer/områder der slike inngrep bør unngås.

3 RESULTATER

3.1 Naturgrunnlaget

Indre deler av Manndalen ligger hovedsakelig i nordboreal vegetasjonssone under skoggrensa (Moen 1998), mens det er alpine soner på snaufjellet. Skoggrensa ligger grovt sett rundt 500 moh. De lavestliggende partiene ved Ruovddášæter og Bubakken kommer så vidt under 200 moh. Lavalpin sone strekker seg opp til ca 1000 moh., mens mellomalpin sone kommer over det. Høyalpin sone mangler sannsynligvis, og høyeste punkt er Fávrrsvárri på 1320 moh. (grensepunkt mot Storfjord kommune) og Čiččenvárri på 1316 moh. I praksis betyr dette at dalbunnen i og mye av lisidene i hoveddalen, samt dalbunnen et stykke oppover sidedalene ligger i nordboreal sone. Det meste av de bratte lisidene, øverst i sidedalene og enkelte slakere fjellpartier er i lavalpin sone, mens mye av de flattere fjellpartiene er i mellomalpin sone.

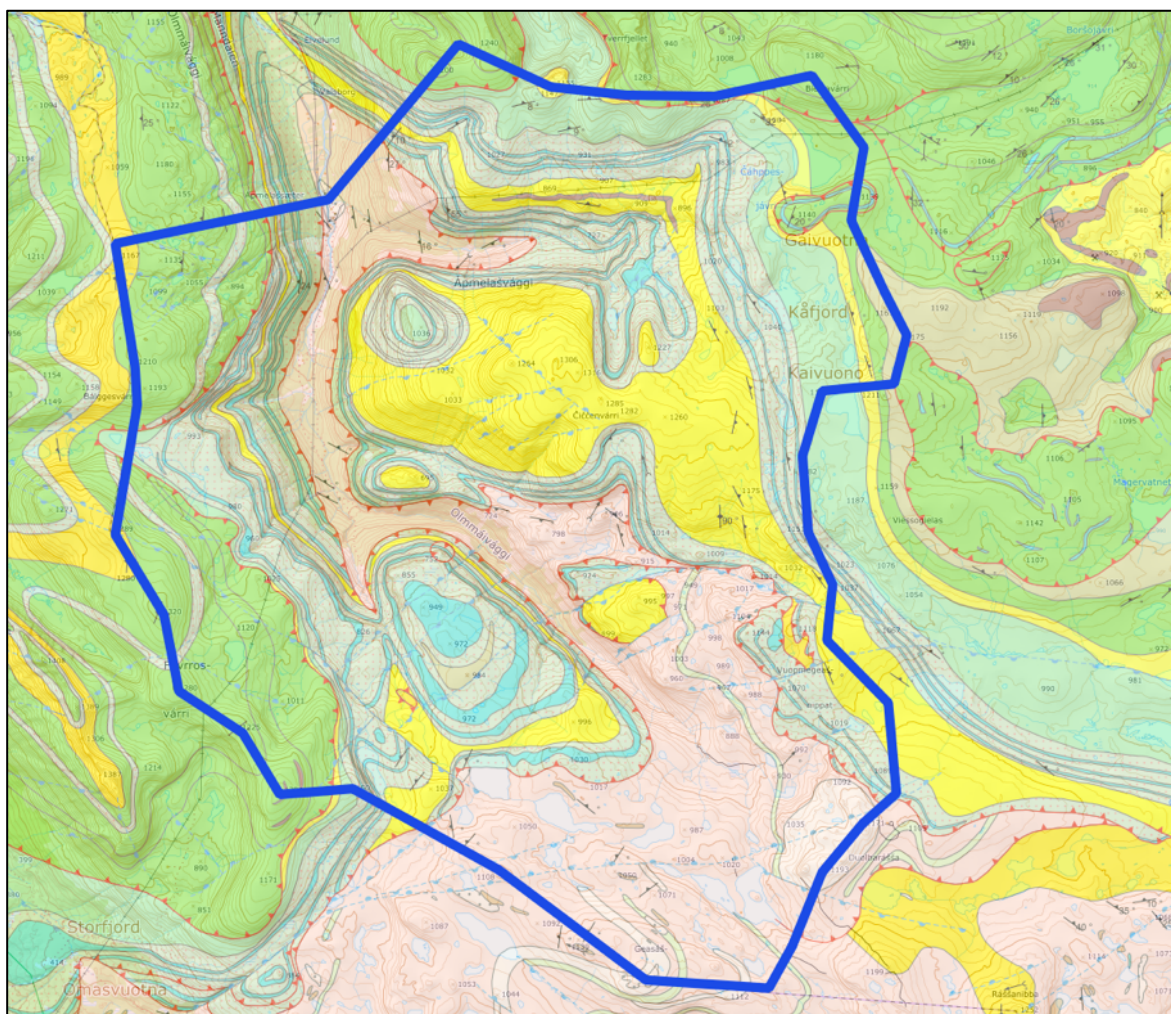
Videre er området i sin helhet innenfor overgangsseksjonen mellom kontinentale og oseaniske vegetasjonsseksjoner. En skal ikke utelukke at en mer kritisk gransking av disse gradientene vil finne at indre deler av dalføret kanskje like gjerne er i svakt kontinental seksjon, siden denne forekommer i nabodalen Skibotn i sør (og sannsynligvis også bør forekomme i Kåfjorddalen i nord). Derimot tyder en del på at fjellområdene ikke er like kontinentalt preget som landskapet rundt Goulásjávri i øst, som havner innenfor svakt kontinental seksjon.

Figur 5 Kalksteinslagene gir noen steder utslag i ganske spektakulære og flotte steinformasjoner, som her ved Olmmái/Mannen på Olmmáivárre. Foto: Oleif Johnsen

Berggrunnen er nokså kompleks, men preget av mye kalkrike bergarter, se figur 4 over og figur 5 under. De blå fargene viser kalkstein (kalkspatmarmor der det er helblått, litt mer varierende kalkinnslag på andre kombinasjoner), noe det er særlig mye av på og rundt Olmmáivárri, men også på fjellet innenfor og rundt Åpmelašvággi, samt i flere lisider og i fjellet lengst sørøst. Grønne farger er glimmerskifer. Gule farger viser kvartsitt og rosa farger er gneis. Kalkrik berggrunn gir

opphav til den mest artsrike og interessante vegetasjonen. Glimmerskifer indikerer ofte litt halvrike miljøer, men fordeling av artsfunn innenfor undersøkelsesområdet tyder på at den ikke er særlig spennende her. Derimot kan det virke som om gneisen har noe varierende egenskaper og stedvis kan gi opphav til ganske rik vegetasjon.

Figur 6 Utsnitt av berggrunnsgeologisk kart over undersøkelsesområdet i indre deler av Manndalen, Kåfjord kommune, hentet fra https://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/

3.2 Artsmangfoldet

I alt er det påvist 79 rødlistede karplanter, lav, moser og sopp i utredningsområdet. 69 av disse er karplanter, og dette inkluderer en kritisk truet art, 8 sterkt truede arter, 20 sårbare arter og 40 nær truede arter. Nesten alle er fjellplanter og/eller har en nordlig utbredelse. Enkelte unngår likevel høyfjellet, som sibirnattfiol (EN), flogmure (NT) og kalkfiol (NT) (disse går dels opp i lavalpin sone). To er overveiende skogsarter – knerot (NT) og nubbestarr (NT), mens ingen er knyttet til kulturlandskapet.

Bare en rødlistet lav er påvist – jordoransjeflekk (VU). Den ble funnet i bekkekløfta til Åpmelašvággi i 2022. Dette er en nordlig art knyttet til kalkrik mark. Det har vært lett litt etter lav i kløftene i området (av Jon T. Klepsland), men kunnskapen er mangelfull og det er vanskelig å si hvor interessant lavfloraen er i kulturlandskapet og på fjellet. I nabodalføret Skardalen er flere interessante og rødlistede arter påvist, men samtidig er miljøene noe ulike, slik at overføringsverdien er begrenset.

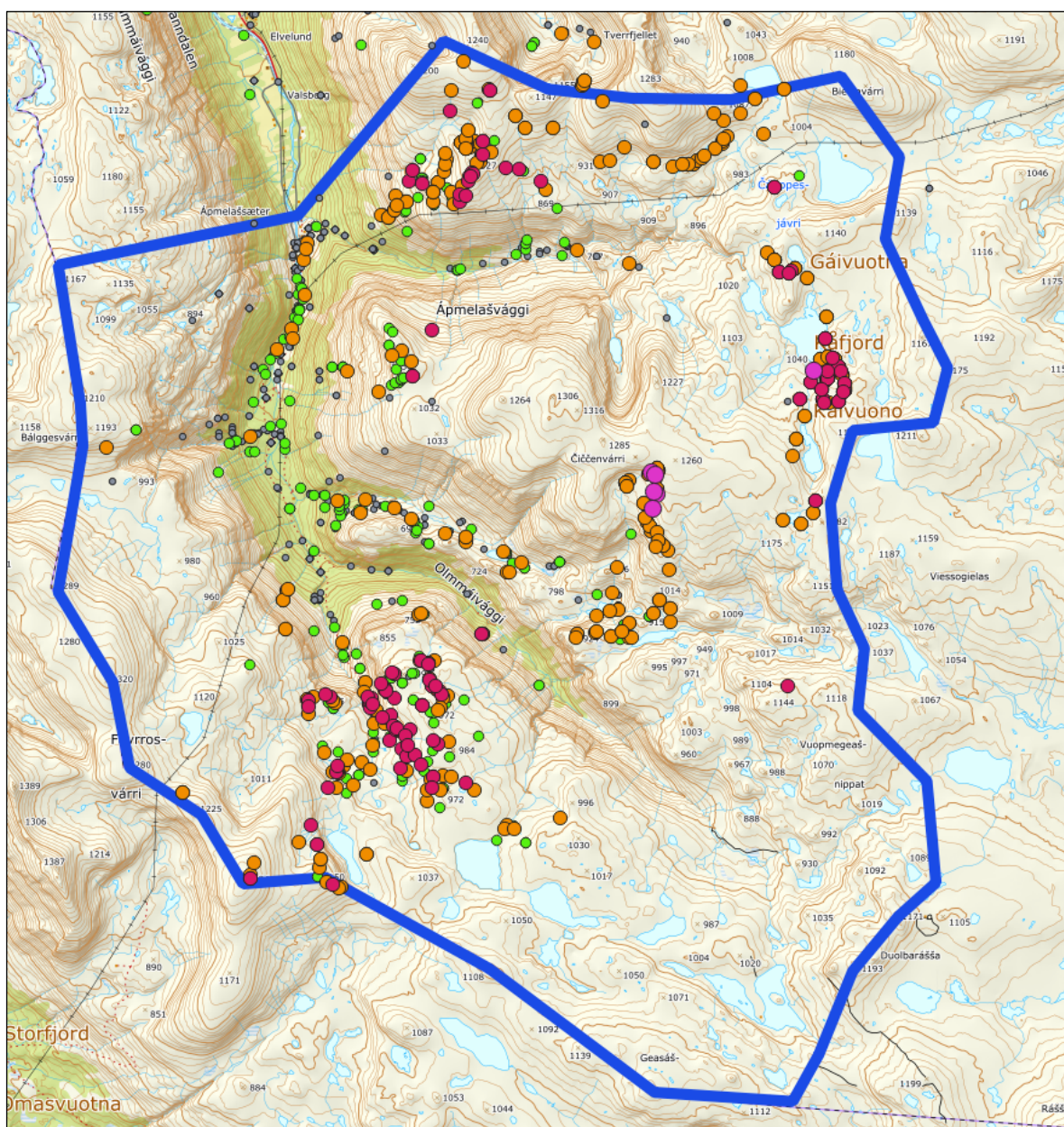
Heller ikke av moser er det gjort mange registreringer og bare to arter er rødlistet: kratermose (VU) og labbmose (NT). Begge er fjellarter og vokser helst nokså kalkrikt. Det er helt opplagt et mye større antall arter og lokaliteter av rødlistede moser finnes i området, framfor alt av arter knyttet til snøleier og ulike typer kalkrike miljøer i fjellet. Kunnskapen om mosefloraen må betegnes som svært mangelfull.

Av sopp er det gjort vel 30 funn av 7 rødlistearter, 3 sårbare og 4 nær truede. Alle funn ble gjort i 2022 og alle arter er primært knyttet til semi-naturlige enger i kulturlandskapet, såkalte beitemarksopp. Flere av funnene gjelder vanskelig bestembare, taksonomisk delvis uavklarte arter, og materiale er derfor samlet inn for gensekvensering. Det samme gjelder en del ubestemte arter. Det må derfor forventes at artslista for rødlistede sopp både vil være noe annerledes og sannsynligvis også at flere rødlistearter er funnet enn det som hittil er kjent. Det er opplagt et stort potensial for flere rødlistede beitemarksopp i området, særlig på engene i dalbunnen, men også i skog- og fjell-landskapet bør flere slike arter opptre.

Når det gjelder dyr så er ett rødlistet insekt registrert – polarhumle (NT). Av pattedyr forekommer det enkelte observasjoner av gaupe (EN), brunbjørn (EN) og jerv (EN) (spor etter sistnevnte art ble også observert av oss). Under eget feltarbeid i 2022 observerte vi flere jaktfalker (VU) ett sted, ganske sikkert et flyvedyktig kull. Ellers ble det ikke gjort særlig mange fugleobservasjoner av interesse, men som ventet hekket trolig rødstilk (NT) i det minste ved noen vann øverst i Lilledalen/ Uhcavákkáš. Også flere andre vaderarter ble observert på fjellet i 2022, som fjæreplytt, sandlo og temmincksnipe, men de virker forholdsvis sparsomme i dette fjellområdet. Ved Ruovdássæter ble arter som grønnefink (NT) og buskskvett (utfløyet kull, en regionalt nokså sjelden og sparsom art) observert. Ellers er bl.a. en del sommerfugler registrert i området, men hittil ingen som er rødlistet eller virker spesielt interessante.

Figur 7 Stutterarve *Sagina caespitosa* (EN) er en av de mest sjeldne og interessante artene som forekommer i indre Manndalen. Arten er hittil bare funnet oppe på Fávros, men en bør ikke utelukke flere lokaliteter i området. Foto: Oleif Johnsen

Figur 8 Artsfunn av karplanter, lav, moser og sopp (dvs. ikke virveldyr) innenfor undersøkelsesområdet i indre deler av Mannadalen (samt noen rett på nordsiden). Hentet fra Artskart (Artsdatabanken 2022). Fiolett farge: Kritisk truede arter, rød farge: Sterkt truede arter, oransje farge: Sårbare arter, grønn farge: Nær truede arter og grå farge: Øvrige arter. Kartet gjenspeiler nok særlig undersøkelsesomfanget, men også i noen grad fordeling av rødlistearter innenfor ulike kategorier i området.

Figur 9 Tv: Mørkskjellet vokssopp *Hygrocybe turunda* (VU) funnet på Antasnjårga. Th: Lillagrå rødspore *Entoloma griseocyaneum* (NT) funnet på Vattís. Begge er typiske arter i artsrike, semi-naturlige enger, og førstnevnte har tyngdepunkt i seterlandskapet i Norge. Foto: Geir Gaarder

Tabell 1. Påviste rødlistearter i indre deler av Manndalen i Kåfjord kommune. Sortert etter organismegruppe, rødlistestatus og latinsk navn. Arter merket med * er kommentert i teksten under tabellen.

Norsk navn	Latinsk navn	Naturmiljø	Status	Antall funn
Karplanter				
halvkulerublom	<i>Draba subcapitata</i>	Kalkrike berg	CR	6
dvergarve	<i>Arenaria humifusa</i>	Kalkrik rabbe	EN	16
hvitstarr	<i>Carex bicolor</i>	Kalkrikt snøleie	EN	41
dvergrublom	<i>Draba crassifolia</i>	Kalkrikt snøleie	EN	4
sibirnattfiol	<i>Lysiella oligantha</i>	Kalkrik rasmarkseng	EN	4
stivsildre	<i>Micranthes hieraciifolia</i>	Kalkrik fjellhei	EN	31
*tromsvalmue	<i>Papaver radicatum hyperboreum</i>	Svakt kalkrik rasmark(?)	EN	1
*læstadiusvalmue	<i>Papaver radicatum laestadianum</i>	Svakt kalkrik rasmark(?)	EN	1
stuttarve	<i>Sagina caespitosa</i>	Kalkrik rabbe	EN	1
grønnekattefot	<i>Antennaria porsildii</i>	Kalkrik fjellhei	VU	8
sølvkattefot	<i>Antennaria villifera</i>	Kalkrik fjellhei	VU	26
reinstarr	<i>Carex arctogena</i>	Svakt kalkrik fjellhei	VU	7
dubbestarr	<i>Carex fuliginosa misandra</i>	Kalkrik fjellhei og rabbe	VU	38
smalstarr	<i>Carex parallela</i>	Kalkrik fjellhei	VU	8
kantlyng	<i>Cassiope tetragona</i>	Kalkrik fjellhei	VU	58
snøarve	<i>Cerastium nigrescens</i>	Kalkrikt snøleie	VU	20
gullrublom	<i>Draba alpina</i>	Kalkrikt snøleie	VU	72
lapprublom	<i>Draba lactea</i>	Kalkrikt snøleie	VU	28
bleikrublom	<i>Draba oxycarpa</i>	Kalkrikt snøleie	VU	1
svartbakkestjerne	<i>Erigeron humilis</i>	Kalkrikt snøleie	VU	34
snøfrytle	<i>Luzula nivalis</i>	Kalkrik fjellhei	VU	14
grynsildre	<i>Micranthes foliolosa</i>	Kalkrikt snøleie	VU	15
brannmyrklegg	<i>Pedicularis flammea</i>	Kalkrik fjellhei	VU	10
snøgras	<i>Phippsia algida</i>	Kalkrikt snøleie	VU	10
jervrapp	<i>Poa arctica</i>	Kalkrik rabbe	VU	3
issøleie	<i>Ranunculus glacialis</i>	Snøleie	VU	28
snøsoleie	<i>Ranunculus nivalis</i>	Snøleie	VU	26
polarsoleie	<i>Ranunculus sulphureus</i>	Snøleie	VU	9
lapprose	<i>Rhododendron lapponicum</i>	Kalkrik rabbe	VU	22
skredarve	<i>Arenaria norvegica</i>	Kalkrik rasmark	NT	1
sibirkoll	<i>Armeria scabra</i>	Kalkrik fjellhei	NT	14
fjellsolblom	<i>Arnica angustifolia alpina</i>	Kalkrik rabbe	NT	5
rosekarse	<i>Braya linearis</i>	Kalkrik rasmark	NT	3
høyfjellsklokke	<i>Campanula uniflora</i>	Kalkrik rabbe	NT	28

Norsk navn	Latinsk navn	Naturmiljø	Status	Antall funn
høyfjellskarse	<i>Cardamine bellidifolia</i>	Snøleie	NT	9
rabbestarr	<i>Carex glacialis</i>	Kalkrik rabbe	NT	25
nubbestarr	<i>Carex loliacea</i>	Kalkrik sumpskog	NT	1
rabbetust	<i>Carex myosuroides</i>	Kalkrik rabbe	NT	25
skjeggstarr	<i>Carex nardina</i>	Kalkrik rabbe	NT	40
fjellkurle	<i>Chamorchis alpina</i>	Kalkrik fjellhei	NT	27
fjellpryd	<i>Diapensia lapponica</i>	Rabbe	NT	4
alperublom	<i>Draba fladnizensis</i>	Kalkrikt berg	NT	6
snørublom	<i>Draba nivalis</i>	Kalkrikt berg	NT	4
reinrose	<i>Dryas octopetala</i>	Kalkrik fjellhei	NT	56
ullbakkestjerne	<i>Erigeron eriocephalus</i>	Kalkrikt snøleie	NT	8
snøbakkestjerne	<i>Erigeron uniflorus</i>	Kalkrikt snøleie	NT	13
snøull	<i>Eriophorum scheuchzeri</i>	Snøleie	NT	3
knerot	<i>Goodyera repens</i>	Svakt kalkrik, tørr skog	NT	8
moselyng	<i>Harrimanella hypnoides</i>	Snøleie	NT	4
fjellmarigras	<i>Hierochloë alpina</i>	Rabbe	NT	7
polarlusegras	<i>Huperzia arctica</i>	Fjellhei	NT	1
tvillingsiv	<i>Juncus biglumis</i>	Intermediært snøleie	NT	4
hengefrytle	<i>Luzula parviflora</i>	Kalkrik leside	NT	2
grannsildre	<i>Micranthes tenuis</i>	Snøleie	NT	39
nålearve	<i>Minuartia rubella</i>	Kalkrik rabbe	NT	5
grannarve	<i>Minuartia stricta</i>	Kalkrik fjellhei	NT	9
reinmjelt	<i>Oxytropis lapponica</i>	Kalkrik rabbe	NT	31
lodnemyrklegg	<i>Pedicularis hirsuta</i>	Kalkrik fjellhei	NT	50
knoppfjellrapp	<i>Poa alpina vivipara</i>	Snøleie	NT	2
flogmure	<i>Potentilla arenosa chamissonis</i>	Svakt kalkrikt berg	NT	1
dvergsøleie	<i>Ranunculus pygmaeus</i>	Snøleie	NT	11
jøkelarve	<i>Sagina nivalis</i>	Snøleie	NT	6
polarvier	<i>Salix polaris</i>	Kalkrikt snøleie	NT	8
knoppsildre	<i>Saxifraga cernua</i>	Snøleie og berg	NT	13
rødsildre	<i>Saxifraga oppositifolia</i>	Kalkrikt berg og snøleie	NT	57
bekkesildre	<i>Saxifraga rivularis</i>	Snøleie	NT	5
blindurt	<i>Silene wahlbergella</i>	Kalkrik fjellhei	NT	4
høyfjellsveronika	<i>Veronica alpina pumila</i>	Kalkrikt snøleie	NT	20
kalkfiol	<i>Viola rupestris relictata</i>	Kalkrik rasmark	NT	2
69 arter (1 CR, 8 EN, 20 VU, 40 NT)				1103 funn

Norsk navn	Latinsk navn	Naturmiljø	Status	Antall funn
Lav				
jordoransjeflekk	Protoblastenia terricola	Kalkrik rasmark	VU	1
1 art (1 VU)				1 funn
Moser				
kratermose	Sauteria alpina	Kalkrikt snøleie	VU	1
labbmose	Rhytidium rugosum	Kalkrike berg	NT	1
2 arter (1 VU, 1 NT)				2 funn
Sopp				
*ravnerødspore	Entoloma corvinum	Åpen semi-naturlig eng	VU	6
*rombesporet rødspore	Entoloma rhombisporum	Åpen semi-naturlig eng	VU	1
mørkskjellet vokssopp	Hygrocybe turunda	Åpen semi-naturlig eng	VU	1
lillagrå rødspore	Entoloma griseocyaneum	Åpen semi-naturlig eng	NT	18
semsket rødspore	Entoloma jubatum	Åpen semi-naturlig eng	NT	1
fiolett rødspore	Entoloma mougeotii	Åpen semi-naturlig eng	NT	5
lutvokssopp	Neohygrocybe nitrata	Åpen semi-naturlig eng	NT	1
7 arter (3 VU, 4 NT)				33 funn
Total sum 79 arter				1139 funn

Figur 10 Nærbilde av halvkulerublom *Draba subcapitata* (CR) fra sørsiden av Čiččenvárri 31.07.2022. Dette er en utpreget arktisk art som er svært sjelden på fastlandet i Europa. Forekomsten i indre Manndalen er utvilsomt en av de mest interessante som hittil er kjent herfra. Den er svært liten, men de tette blomsterhodene er ganske unikt blant norske rublom-arter og gjorde den ganske lett gjenkjennelig. Foto: Jan Ole Olsen

Antall bisentriske og nordlig unisentrisk arter er omtrent det samme som i nedbørfeltet til Kåfjordelva, se Gaarder mfl. (2022). Et par valmuer og halvkulerublom er spesielle for indre deler av Manndalen, mens kløftstarr og normannsnøkleblom ser ut til å mangle. De fleste artene vurderes her som korrekt bestemt og lokalisert, men det er sannsynlig at valmuene er funnet på Skibotn-siden av vannskillet (ut fra våre egne erfaringer, der vi har funnet valmuer bare der og ikke på Manndalssida) og ikke på steder som drenerer til Manndalen. Samtidig er det sannsynlig bare snakk om læstadiusvalmue og ikke tromsvalmue, da disse ifølge Elven mfl. (2022) aldri forekommer på samme lokalitet, og det er bare førstnevnte som virker sikkert bestemt her. I tillegg vil nok gensekvensering føre til navneendringer for enkelte sopp, mest sannsynlig for ravnerødspore og rombesporet rødspore.

3.3 Naturtypevariasjon

Undersøkelsesområdet omfatter en rekke hovedtyper innenfor natursystemnivået i NiN (Natur i Norge). Bortsett fra marine miljøer, er det snakk om både ferskvann, våtmark, ulike fastmarksmiljøer og snø og is. Sistnevnte er riktignok svært sparsomme, og området mangler breer. Det er heller ikke mye våtmarksmiljøer, i form av kilder og myr. Det finnes derimot flere mindre innsjøer og vassdrag. Dominerende, og det som omtales nærmere her, er fastmarksmiljøene, og da spesielt semi-naturlige kulturmarker, skog og fjellvegetasjon. I tillegg kommer bl.a. en del rasmarker samt noe flommark langs hovedvassdraget.

De viktigste semi-naturlige engene, som nær Ruovdåssæter og Bubakken går over mot sterkt endret mark som følge av gjødslingspåvirkning, betraktes alle som naturbeitemarker. Den forholdsvis kalkrike berggrunnen, kombinert med et nokså kontinentalt klima, gjør at det meste betraktes som noe kalkrikt, stedvis temmelig til sterkt kalkrike enger. Men det er også tydelig innslag av mer intermediære og litt kalkfattige enger, særlig i nedre deler, i lisdene rundt Ruovdåssæter og Bubakken. Ovenfor Bubakken er det til dels snakk om boreal hei i øvre deler. Samtidig er det uklare overganger mellom kulturmarkseng og rasmarksenger flere steder, ikke minst oppe i lia ved Váttis, sør for Ruovdåssæter, samt partier av Njiccenjárga, men også inne ved Čorrogieddi. De semi-naturlige engene er gjennomgående nærmere beskrevet og avgrenset som verdifulle naturtyper, se nedenfor. I alt er det avgrenset 677 dekar, men en del av dette arealet er nok boreal hei (og kanskje også delvis bare tidligere avskoget areal som følge av en periode med intensivt geitebeite).

Skogsområdene har ikke blitt viet særlig oppmerksomhet tidligere og ble heller ikke spesielt undersøkt i 2022. Kunnskapen om disse er derfor mangelfull, men det er primært snakk om bjørkeskog i liene, med varierende innslag av andre boreal lauvtrær, inkludert osp. Furuskog mangler. Ulike utforminger av høgstaudeskog er viktig, men det er også fattigere blåbærskog og bærlyngskog i området. I tillegg er det lokalt litt flommarkskog dominert av gråor langs hovedelva, i første rekke i området fra utløpet av Lilledalen (Uhcavákkáš) og forbi utløpet av Čearpmatgorsa. Disse tilfredsstillende ganske sikkert kravene som verdifulle naturtyper som gammel flommarkskog. Den virker hittil ikke å ha blitt særlig grundig kartlagt, men ble ansett som lokalt verdifull av Kristiansen (2001).

For øvrig har enkelte kløftmiljøer blitt kartlagt som bekekløfter tidligere, men dette er en naturtype som ligger på landformnivå og ikke natursystemnivå i NiN, og derfor ikke behandles nærmere her. Når det gjelder utløpet av Čearpmatgorsa så bør det samtidig trekkes fram at ei ganske stor, kalkrik elveør er kartlagt her (i uklar overgang mot rasmark). Denne er i tillegg også vurdert som en lokalt verdifull geotop (Kristiansen 2001).

Bortsett fra enkelte svært generelle omtaler av fjellvegetasjonen i området, som av bl.a. Kristiansen (2001), foreligger det på forhånd bare en kortfattet, grov beskrivelse av et lite område mellom innsjøene Čazajávri og Guhkolašjávri lengst sør i området. Under feltarbeidet i 2022 ble det gjort en del observasjoner av naturtyper i fjellet, men det var tross alt bare en begrenset del

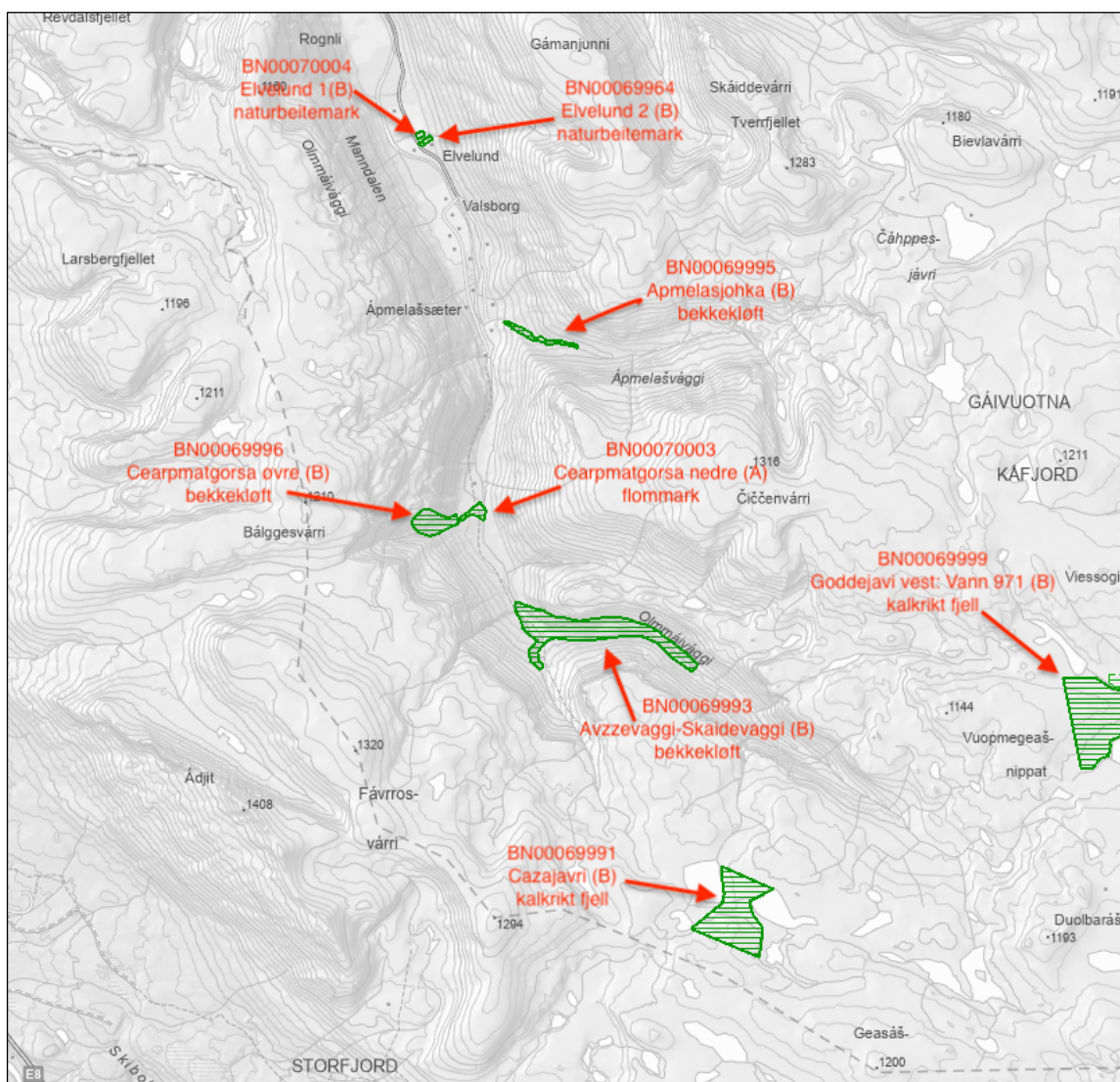
av området som ble gjennomgått og kunnskapen er fortsatt mangelfull. Hittil er det avgrenset 10 lokaliteter med et areal på rundt 13,5 km², men jamfør diskusjoner i både kapittel 3.4 og 5 så er det opplagt vesentlig større areal med fjellnatur som kunne vært avgrenset.

De fleste hovedtyper av fjellvegetasjon opptrer i området, med spennvidde fra lavalpin og opp til mellomalpin sone, fra avblåste rabber til seine snøleier (inkludert våtsnøleier), fra stabile miljøer til ustabile rasmarker, fra slake vidder til stupbratte berghamre og fra kalkfattige til svært kalkrike miljøer. Variasjonsbredden i naturtyper i fjellet er generelt stor i Norge, og dette gjenspeiles så definitivt i indre deler av Manndalen. Det foretas her ingen grundig gjennomgang av de aktuelle naturtypene. I stedet er det valgt å forsøke enkelte sammenligninger med fjell-landskap ellers i regionen:

- Snøleiesamfunn: Forekommer, men ikke spesielt framtrædende. Trolig stor spennvidde i miljøer, men samtidig nokså mangelfullt undersøkt. Kalkrike utforminger i mellomalpin sone kan i indre Manndalen ha sine største og viktigste forekomster i regionen.
- Rabbesamfunn: En del kalkrike finnes, men de mest ekstremt kalkrike, kontinentalt pregede (dvs. svært tørre) som en eksempelvis har nær Guolásjávri virker mer sparsomme/fraværende. Derimot trolig stedvis ganske god forekomst av svært kalkrike, men litt svakere kontinentalt pregede miljøer.
- Fjellhei- og lesidesamfunn: Vidt utbredt, også rike typer. De litt mer fuktige, halvrike i lavalpin sone, som eksempelvis i Nordreisa og Skibotndalen har innslag av griffelstarr, er hittil ikke kjent herfra.
- Rasmark og rasmarkshei: Trolig nokså god forekomst, men mangelfullt undersøkt. Opptrer flere steder i de bratte lisidene til dalførene, særlig i øvre deler av liene.
- Fjellgrashei og grastundra: Trolig ganske god forekomst, og særlig av kalkrike utforminger kanskje bedre enn i mange andre deler av fjell-landskapene i regionen.

3.4 Verdifulle naturtyper

På forhånd var det avgrenset 6 verdifulle naturtyper i undersøkelsesområdet i Naturbase (Miljødirektoratet 2022), hvorav 4 var registrert som bekkekløfter, ei som elveør og ett rikt fjellområde. De fem første ble ikke forsøkt revidert i 2022, og omtales ikke nærmere nedenfor, men kommer igjen i generelle diskusjoner. Disse er gjennomgående grovt avgrenset, men naturverdiene er i noen grad dokumentert og vi har ikke faglig grunnlag for å gjøre vesentlige endringer. Den siste – et fjellparti mellom innsjøene Čazajávri og Guhkolásjávri (naturbaseID BN00069991 – Cazajavri) – anbefales derimot tatt ut av naturbase. Dette kan kanskje virke litt underlig, all den tid flere rødlistearter er påvist i området. Men, beskrivelsen er tynn og ufullstendig og ikke minst er det ingen indikasjoner på at det aktuelle fjellpartiet skiller seg ut som mer artsrikt og verdifulle enn fjellområdene rundt. Skal en dømme ut fra artskart er det tvert imot enkelte indikasjoner på at det finnes mer artsrike og verdifulle miljøer ganske nær ved (i nord). Her bør det foretas oppdaterte og mer grundige kartlegginger før en konkluderer med hensyn på naturverdiene. Nå fungerer kartleggingen i første rekke som en distraksjon og utgjør en helt reell fare for at feilprioriteringer blir gjort i forvaltningssammenheng.

Figur 11 Registrerte naturtyper i og rundt indre Manndalen, slik disse ligger på Naturbase pr. 01.12.2022. Den sørligste av disse anbefales tatt ut av Naturbase, jamfør begrunnelse gitt ovenfor.

På grunnlag av undersøkelsene i 2022 er det avgrenset 20 nye naturtypelokaliteter i indre Manndalen, se tabell 2 under. 10 av disse er naturbeitemarker, og for 9 av disse igjen, så forelå

avgrensninger på forhånd av Reiersen (2021), men ikke tilrettelagt for innlegging i Naturbase. I tillegg er 10 kalkrike områder i fjellet avgrenset.

Med dette er antagelig store deler av de verdifulle kulturlandskapene i området fanget opp, med et mulig unntak av beiteområdene oppe i Ápmelašvággi, se senere diskusjon i kapittel 5. På fjellet er det ganske sikkert at en del av de mest artsrike og verdifulle fjellområdene nå er avgrenset. Samtidig er det også ganske opplagt at en del verdifulle fjellområder fortsatt mangler, også forekomster av høy til svært høy verdi. Samtidig er de nye fjell-lokalitetene til dels nokså grovt avgrenset.

Tabell 2. Oversikt over de 20 naturtypelokalitetene som ble beskrevet fra indre deler av Manndalen i Kåfjord kommune i 2022. I tillegg kommer 4 tidligere kartlagte lokaliteter med bekkekløfter og åpen flommark.

Nr	Navn	Naturtype	Verdi	Areal
62	Ruovddášsæter	Naturbeitemark	B	88
63	Bubakken	Naturbeitemark	A	178
64	Váttis	Naturbeitemark	B	77
65	Uhcanjárga	Naturbeitemark	B	84
66	Antasnjárga	Naturbeitemark	A	56
67	Nícdarstealli	Naturbeitemark	A	35
68	Njíccejárga	Naturbeitemark	A	142
69	Jørgensætra	Naturbeitemark	B	46
70	Čorogieddi	Naturbeitemark	B	45
71	Jorbagieddi	Naturbeitemark	B	14
72	Banulavárri	Kalkrike områder i fjellet	A	3303
73	Čiččencohkka	Kalkrike områder i fjellet	A	777
74	Čiččenjávri nord	Kalkrike områder i fjellet	A	182
75	Čiččenjávri sør	Kalkrike områder i fjellet	A	575
76	Čiččenvárri sørside	Kalkrike områder i fjellet	A	659
77	Čiččenvárri sør	Kalkrike områder i fjellet	A	933
78	Uhcavákkáš-Lilledalen	Kalkrike områder i fjellet	A	1256
79	Olmáivárri	Kalkrike områder i fjellet	A	4709
80	Fávrosárjohka	Kalkrike områder i fjellet	A	209
81	Fávros - Nuorttatnjunni	Kalkrike områder i fjellet	A	938
Sum				14306

For snaufjellet er det grunn til å påpeke at det meste av norsk fjellnatur for tiden står på den nasjonale rødlista, som følge av klimaendringer. Et eksempel på konsekvensene av dette vises ganske tydelig i øvre deler av Kåfjorddalen og rundt Goulásjávri, der det ble utført naturtypekartlegging etter NiN-instruks i 2021, se Gaarder mfl. (2022). Dette innebærer også at det aller meste av fjellområdene rundt indre Manndalen egentlig er verdifulle. Det må derfor presiseres at det i denne rapporten er de aller *mest* verdifulle fjellområdene som er forsøkt avgrenset og beskrevet, og langt fra all verdifulle fjellnatur i området.

4 FORVALTNINGSRÅD

4.1 Forvaltning av kulturlandskapet i dalbunnen

Innledningsvis må det presiseres at her settes det fram råd av hensyn til det biologiske mangfoldet. Kulturlandskapet i indre Manndalen inneholder også andre store verdier, særlig knyttet til samisk kulturhistorie, men disse forutsettes behandlet og ivaretatt gjennom andre utredninger. Når det gjelder den historiske bruken av området så vises det ellers til omtaler hos Reiersen (2021) i hennes kapittel 3 om driftsbeskrivelse.

Biologisk sett er det hittil i første rekke dokumentert verdier knyttet til naturtyper, sopp og dels karplanteflora. Det er grunn til å anta at bedre undersøkelser vil underbygge disse verdivurderingene, samtidig som det er også sannsynlig at dalen inneholder en del kulturbetingede verdier knyttet til blant annet virvelløse dyr og dels også moser, lav og fugl. Ofte vil forvaltningsrådene være sammenfallende for disse naturverdiene, men det er grunn til å være klar over at de også i noen grad kan være i litt konflikt med hverandre. Eksempelvis er det viktig med god nedbeiting for beitemarksopp, men de bryr seg antagelig lite om sammensetningen av floraen. For mange insekter er det derimot svært viktig med et høyt innslag av blomsterplanter. Et intensivt beite av sau kan dermed være positivt for sopp, mens det er negativt for insektlivet. Motsatt kan et ekstensivt beite av geit være positivt for insektene, men ikke så bra for soppene.

Tilstanden for de kulturbetingede biologiske verdiene i indre deler av Manndalen er for tiden langt fra optimal, men den er heller ikke kritisk negativ. Det er klart at beitetrykket er for lavt, både generelt sett og nedbeiting av busker og trær spesielt. Særlig i en del av lisdene og i indre deler pågår det en forholdsvis rask gjengroing med skog og det er grunn til å frykte at det meste av de biologiske verdiene der vil være tapt eller vesentlig redusert i løpet av noen få ti-år. På flatene i midtre deler og rundt Bubakken og dels Ruovdåssæter lengst nede, er tilstanden en del bedre. Her er det en god del areal som fremdeles viser få tegn til gjengroing med skog, men også her er feltsjiktet gjennomgående for høyt og nedbeitingen for svak.

Når det gjelder fordeling av kulturbetingede biologiske verdier så dokumenterer resultatene at de er ganske spredt, på begge sider av elva og et godt stykke innover dalen. Samtidig virker det nokså klart at de er noe større på østsiden av elva enn på vestsiden. Dette skyldes en kombinasjon av flere faktorer: større arealer med åpne enger som bærer preg av langvarig hevd, mindre gjenvoksing med busker og trær, noe mer kalkrike miljøer og høyere tetthet/større diversitet av krevende og rødlistede arter.

For å få en bedre tilstand og bedre bevaring av de kulturbetingede biologiske verdiene virker det eneste realistiske å være at det må inn med mer beitende husdyr. Det er alt for store arealer til at slått virker aktuelt, og rydding av skog uten medfølgende beiting kan være mer til skade enn til hjelp (faren er at det bare fører til tettere oppslag av nytt lauvkratt, samtidig som det kan føre til uheldige fysiske inngrep). For husdyrbeitet er det viktig å være klar over at husdyr beiter på ulik måte, og det beste for en god forvaltning er bruk av flere husdyrslag. Geit er klart flinkest til å beite ned busker og trær, og lite flink til å beite ned feltsjiktet. Hest beiter vegetasjonen svært kort og tar ganske gjerne sølvbunke og lignende stive gras, men vraker samtidig beiting av areal der dyrene legger møkka. Sau beiter ofte ganske godt nede, men tar lite lauv og kan beite hardt på en del blomsterplanter. Storfe er det dyreslaget som alene gir den beste nedbeitingen, men kan gi en del tråkkskader i enkelte miljøer og går lite i ulendt terreng.

I tillegg er det flere praktiske utfordringer med husdyrbeite inne i dalen:

- Gjerdehold kan være vanskelig, som følge av store areal, dels ulendt terreng og fare for at ras tar gjerdene, se også diskusjon av dette hos Reiersen (2021).
- Dette er et populært friluftsområde. Hest og storfe kan virke skremmende på noen. Ennå viktigere biologisk sett er at uforstandige folk kan skremme husdyrene. Alvorlige episoder kan oppstå hvis de går med hund uten å ha tilstrekkelig kontroll over den.
- Det kan også være andre utfordringer, knyttet til bevaring av kulturminner, rovdyr, sinking og slipp av dyrene mv.

Reduksjonen av husdyrbeitingen i dalen har ikke skjedd uten grunn. Det må forventes at det ligger rasjonelle vurderinger bak. Spørsmålet er om en kan snu utviklingen, og hvilke tiltak som kan settes i verk slik at det blir ønskelig med flere dyr som fører til bedre nedbeiting og bevaring av det åpne kulturlandskapet med tilhørende biologiske verdier. Positivt nok har flere av husdyreierne meldt tilbake under utarbeidelsen av rapporten at de selv både har diskutert dette og de har også hatt flere konkrete forslag til løsninger.

Basert på de kulturbetingende verdiene i indre deler av Manndalen, tilstanden til dette og det vi antar kan være mulige realistiske tiltak for å bevare disse foreslår vi følgende tiltak, i prioritert rekkefølge:

1. Få tilbake geitebeitet i dalen. Gjerne ved innkjøp av kje på våren, avgrensning av aktuelle beiteområder med bruk av Nofence-utstyr (og da særlig lisider på begge sider av dalen der det er preg av gjengroing med busker og trær).
2. Få økt mengden (og varigheten) av storfebeite i dalen. Bruk av kviger og kastrater vil kanskje særlig være effektivt. Eventuelt også ammekyr (men da bør mulige konflikter med friluftsliv evalueres på forhånd). Østsiden av dalen bør prioriteres (NB! Merk at denne prioriteringen avviker noe fra Reiersen 2021 sin anbefaling).
3. Få sauene til å beite lengre nede i dalen. Avl på dyr som holder seg i dalføret og ikke trekker opp på fjellet, eventuelt gjør det seinere på sesongen (eller kommer tidligere ned igjen), kan da være et virkemiddel.
4. Innslag av beitende hest vurderes også som klart positivt.
5. For kulturlandskapsverdiene vil selvsagt også reinbeite bare være positivt.

Hvor høyt beitetrykket skal være tas det ikke konkret stilling til her, men se ikke minst omtale av dette hos Reiersen (2021). Det som er klart, er at det er alt for lavt (og ensidig preget av bruk av sau) nå. Hvis tiltakene skulle bli en suksess og det blir en vesentlig økning i antall dyr samt spredning på dyreslag, så bør en heller foreta en ny evaluering om noen år. Slik tilstanden er her nå, og de generelle utviklingstrekkene i norsk utmarksbeiting, så vurderes dette uansett som et lite relevant perspektiv for tiden.

4.2 Forvaltning av kløftmiljøene

De overveiende skogkledte, bratte og tungt tilgjengelige sidekløftene har små og forholdsvis enkle forvaltningsbehov. Den viktigste trusselen vurderes å være fysiske inngrep, samt bortføring av vannet. Siden Manndalselva er varig vernet, så er vassdragsregulering svært lite sannsynlig. Andre fysiske inngrep er det også vanskelig å tenke seg som særlig aktuelle her. Husdyrbeitingen virker marginal, og med sannsynlige unntak for de åpne partiene av Åpmelašdalen og Lilledalen (Uhcavákkáš), så er det neppe særlig kulturbetingede verdier der. For forekomsten av sibirnatfjøl

oppe langs Vuopmegeašjohka ville omfattende beite av sau eller rein ganske sikkert være skadelig, men det er lite som tyder på at dette er noe problem for tiden.

4.3 Forvaltning av fjell-landskapet

For norsk fjellnatur er det framfor alt klimaendringene som utgjør den store, alvorlige trusselen, og som er hovedårsaken til at de fleste naturtyper og et stort antall arter har havnet på de nasjonale rødlistene de seinere årene. Med grunnlag i klimaprognoser må tilbakegangen forventes å bli svært sterk og i mange fjellområder vil naturtyper med tilhørende arts mangfold kunne forsvinne helt.

Men, naturmangfoldet i fjellet kan også trues av andre konsekvenser av menneskelig aktivitet. Fysiske inngrep er et eksempel på dette. Selv om slike vanligvis bare dekker små areal, så kan de likevel ha store negative konsekvenser. Dette er særlig dokumentert for sky og arealkrevende arter som villrein og enkelte fuglearter, men det er også absolutt relevant for floraen. Det har hittil vært mindre anerkjent i norsk forvaltning, noe som kan skape svært uheldige situasjoner i arbeidet med bevaring av naturmangfoldet. Det kanskje beste/verste eksemplet i nyere tid er byggingen av ny E6 forbi Talvik og inn mot Alta sentrum for noen år siden. Her gikk den eneste kjente forekomsten av polarmyrsildre i fastlands-Europa tapt som følge av manglende undersøkelser på riktig tidspunkt i utredningsprosessene (se eksempelvis Alm 2013).

Dette er et svært relevant perspektiv for fjellnaturen i indre deler av Kåfjord. Den eneste kjente forekomsten av puterublom *Draba corymbosa* i fastlands-Europa skal være gjort ved Guolásjávri rundt år 1900. Arten er ikke gjenfunnet i nyere tid og anses derfor som utryddet fra Norge (Solstad mf.l. 2021). Årsaken til manglende gjenfunn er ikke kjent, med eksempelvis reguleringen av innsjøen er en mulighet. Begge disse to eksemplene på utryddelse av arter med overveiende arktisk utbredelse viser at selv om vi har store arealer med natur i Nord-Norge, så kan uheldig plasserte fysiske inngrep likevel ramme enkelte arter svært hardt. Flere av de mest truede fjellplantene vi har, opptrer ekstremt lokalt og sparsomt. Dette er ikke minst tydelig i indre deler av Kåfjord kommune. Et godt eksempel her er dvergarve. Den er svært liten og uanselig, og en kan lett tro at den bare er oversett i utstrakt grad. Nå har nyere undersøkelser avdekket flere nye lokaliteter i området, men undersøkelsene viser samtidig at populasjonene er små og det er tydelig at arten er svært krevende med hensyn på voksestedene. Det samme gjelder flere mosearter som er funnet rundt Guolásjávri, og etter vårt syn er det god grunn til å tro det også gjelder halvkulerubblommen som vi fant i 2022. Vi er i så måte uenig i vurderingen i Elven et al. (2022), der det står at arten kan være oversett. Under vårt feltarbeid reagerte vi umiddelbart når vi fant arten og innså at dette var en spesiell blomst vi aldri hadde sett før. Vi tror ikke dette er en art som botanikere med litt erfaring vil gå forbi (så sant den er i blomst) i felt. Vi tror nok det kan være flere forekomster av arten i Norge, bl.a. i indre Manndalen, men hovedårsaken til at disse ikke er funnet ennå er ikke at botanikere har oversett den, men derimot at områdene hittil ikke har vært kartlagt. Halvkulerublom vokser antagelig på noen av de tyngst tilgjengelige fjellområdene i Nord-Norge. Mangelfulle undersøkelser er dermed den mest sannsynlige årsaken til manglende funn, ikke at den er oversett.

Overfladisk sett virker dagens tilstand til fjellnaturen i området å være ganske god, men da er ikke virkninger av klimaendringer tatt i betraktning. Det er lite fysiske inngrep og trolig/forhåpentligvis er beitetrykket fra sau og tamrein stort sett ikke høyere enn at vegetasjonen tolererer det. Det bør likevel bemerkes at beitetrykket av sau oppe på Banulavárri virket ganske høyt under besøket, og noen kalkrike snøleiesamfunn der var tydelig overbeitet, se figur 12 under.

Figur 12 Kalkrike berghamre på Banulavárri som tydeligvis er meget populære liggeplasser for sauen når været står på (fra sør/øst). Her er det ikke lenger mye å finne av kravfulle truede arter som er knyttet til slike voksesteder, som ulike rublom-arter. Det hadde sannsynligvis vært en fordel om beitetrykket i området ble noe redusert sammenlignet med dagens nivå. Foto: Geir Gaarder

Selv om det er snakk om store fjellområder med lite fysiske inngrep og generelt lite aktiviteter i og rundt indre Manndalen, mener vi derfor det er grunn til å ta forholdsregler også her for å unngå tap av nasjonalt viktig naturmangfold. Vi kommer derfor med følgende råd ved planlegging og gjennomføring av fysiske inngrep (både faste installasjoner og midlertidige inngrep som ved kjøring med ATV) i snaufjellet i indre Manndalen:

1. Området må kartlegges ganske grundig på forhånd. Både karplanteflora og moseflora må kartlegges, da det innenfor begge organismegrupper er høyt potensial for truede arter og disse kan opptre i litt ulike miljøer. Potensielt kan også sterkt og kritisk truede, nasjonalt meget sjeldne arter opptre. Fysiske inngrep uten slik forhåndskartlegging utgjør derfor en direkte konflikt med naturmangfoldlovens § 5 som inneholder nasjonale forvaltningsmål for arter. Det høye potensialet tilsier samtidig at fagfolk med høy artskompetanse står for undersøkelsene.
2. Det er gjennomgående viktig å unngå områder med konsentrasjoner av kalkrike bergarter (ut fra berggrunnsgeologisk kart), men kartleggingene hittil viser samtidig at områder med høy verdi også kan opptre utenfor disse arealene.
3. Naturverdiene er antagelig grovt sett høyere knyttet til kalkrike områder i litt høyere liggende deler (dvs. øvre deler av lavalpin sone, samt i mellomalpin sone), men dette er en handlingsregel som må benyttes med varsomhet.
4. Det er grunn til å anta at naturverdiene er knyttet til et forholdsvis bredt spekter av naturtyper, dvs. både snøleier, fjellhei, lesider, rabber og rasmark. Det er påvist høye naturverdier innenfor området eller i nærområdet for alle disse hovedtypene.

5. Det er godt mulig at enkelte (muligens også ganske utbredte) grunntyper/grunntypegrupper på natursystemnivå i NiN, som kalkfattig nakent berg, kalkfattig fjellhei og kalkfattig blokkmark, gjennomgående har relativt lave naturverdier. Men, dette må undersøkes godt på forhånd, både med generelle vurderinger av typene og mer spesifikt hovedutbredelse og arts mangfold innenfor undersøkelsesområdet.
6. Det er viktig å ikke bare fokusere på naturtyper på natursystemnivå med tilhørende arts mangfold, men også mer arealkrevende arter, samt se naturmiljøer i en landskapsøkologisk sammenheng. Blant annet vil en art som jaktfalk både kreve ganske store egnede jaktområder som dekker en rekke naturtyper, men samtidig være svært sårbar for forstyrrelser og inngrep nær hekkeplasser, som kan ligge i naturtyper uten særlige andre verdier (som kalkfattige nakne berg).

Kravet til grundige kartlegginger må understrekes spesielt. I forbindelse med ny kraftlinje mellom Balsfjord og Hammerfest ble det avgrenset en naturtypelokalitet ved Čazajávri (Naturforvalteren & AsplanViak 2008). Denne virker så dårlig dokumentert at den her simpelthen foreslås fjernet, og gjennomgående er utredningen svært mangelfull med hensyn på beskrivelse og forståelse av de svært store naturfaglige verdiene som finnes i fjellheimen i indre deler av Kåfjord. Det har den siste tiden versert planer om omfattende vindkraftutbygging i disse områdene, også innenfor vårt undersøkelsesområde. Uten utredningskvalitet som ligger vesentlig høyere enn den nevnte kraftlinjetraséen er det stor fare for at realisering av slike planer kan medføre store og unødvendige tap av naturmangfoldverdier.

For øvrig er slitasje og forstyrrelser et økende problem i flere norske fjellområder, blant annet som en følge av økende friluftsliv. Dette ser derimot så langt ut til å være av nokså perifer relevans i indre Manndalen, og vi velger derfor her ikke å gå inn på disse utfordringene.

5 OPPFØLGENDE UNDERSØKELSER

Det vurderes å være to hovedproblemstillinger som virker særlig aktuelle å følge opp:

1. Kulturlandskapet, med forvaltningsbehov og naturverdier.
2. Kalkrike, dårlig undersøkte fjellområder.

5.1 Kulturlandskapsundersøkelser

Med ett unntak bør de biologiske kulturlandskapsverdiene i indre deler av Manndalen være godt kjent og dokumentert nå. Unntaket gjelder Ápmelašdalen, som går mot øst opp fra Bubakken. Den ble ikke kartlagt av Reiersen (2021) og heller ikke av oss i 2022, men er en viktig beitedal for både sau og tamrein, med store åpne engsletter i øvre deler. Her er det meget gode beiteforhold for begge husdyrslag. Dalen har sannsynligvis verdifulle overganger mellom semi-naturlig naturbeitemarker og rike fjellheier som burde vært nærmere undersøkt og avgrenset.

Figur 13 Parti i indre deler av Ápmelašdalen, med beitende sauer i frodige englandskap, og med det som opplagt er botanisk svært spennende kalkrike berghamre og rasmarker i bakgrunnen. Foto: Oleif Johnsen

Figur 14 Øvre deler av Ápmelašdalen med grønne og frodige enger, særlig på vestsiden av elva. Foto: Oleif Johnsen.

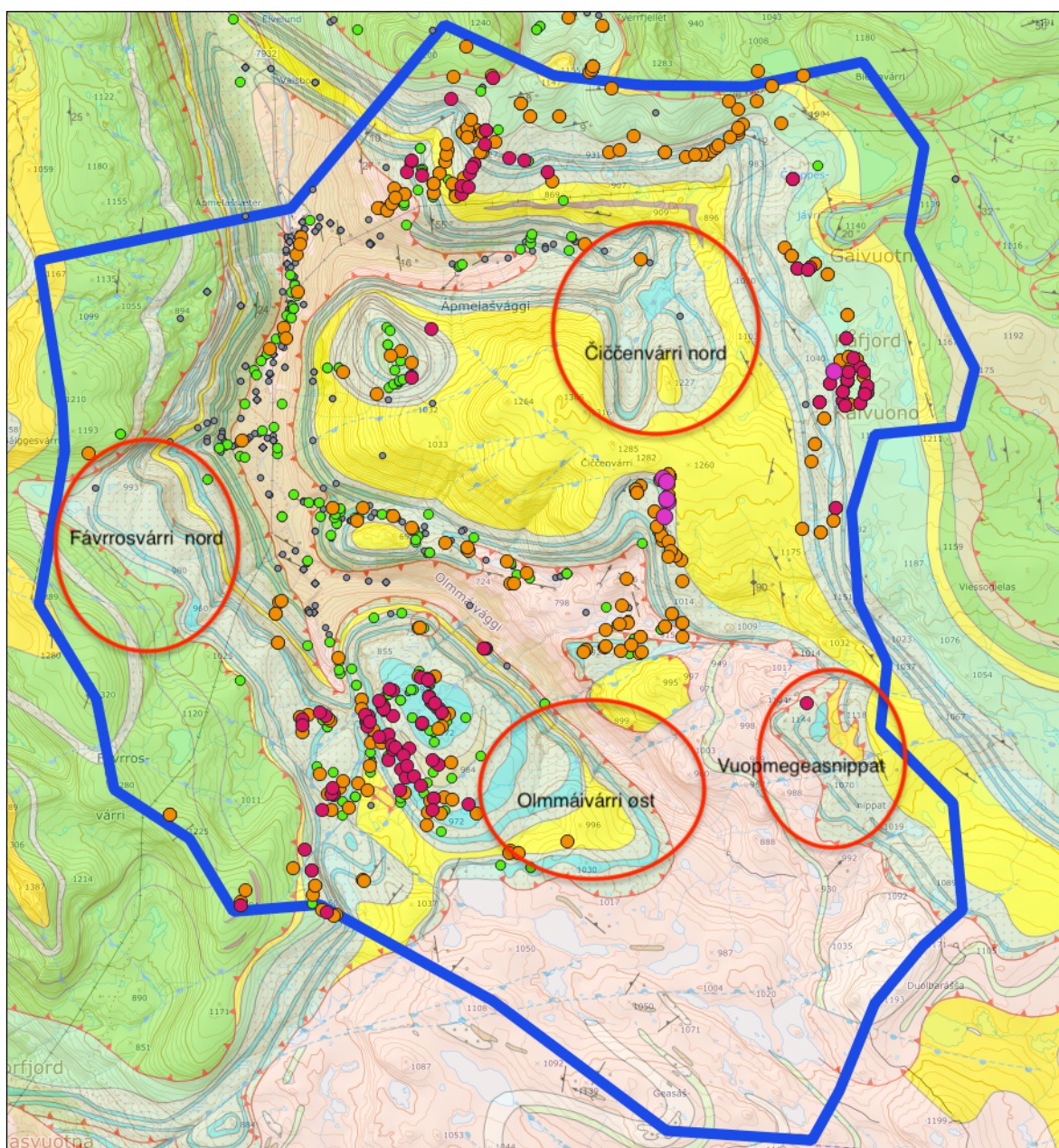
I tillegg er nok enkelte av de kartlagte områdene fremdeles nokså grovt avgrenset, og fordelingen av grunntyper etter NiN-systemet er gjennomgående usikre. Blant annet er det usikkerhet knyttet til hvor langt oppover liene lokalitetene bør gå. Det omfattende geiteholdet som var i en periode, førte til en del avskoging. Deler av disse arealene er nok i denne rapporten betegnet som boreal hei, men det er mulig de burde vært kartlagt som hagemark (som har blitt avskoget) i stedet, kanskje også fastmarkskogsmark noen steder. Kalkrikhet kunne gjerne vært mer grundig vurdert, da det kan være at større arealer er temmelig til sterkt kalkrike, noe som forvaltningsmessig ville interessant. Og så kunne artsundersøkelsene gjerne vært mer grundige og brede:

- Det er opplagt mer beitemarksopp å finne her, også av sjeldne og truede arter.
- Insekter er knapt undersøkt.
- Det ligger en del store steinblokker enkelte steder (særlig på Antasnjárga) og det finnes flere mindre berghamre i kulturlandskapet, som kan være voksested for sjeldne og krevende lav og moser.
- Fuglelivet er ikke undersøkt (under feltarbeidet i 2022 ble det eksempelvis observert et buskskvett-kull på Bubakken, en sørlig, regionalt uvanlig kulturlandskapsart).

Og ikke minst bør utviklingen av kulturlandskapet overvåkes, enten beitetrykket reduseres, økes eller dagens nivå opprettholdes. Siden naturverdiene er helt avhengig av skjøtsel, vil dette være svært viktig.

5.2 Fjellområdene

Generelt er det grunn til å anta at det finnes en rekke interessante fjellpartier i indre deler av Manndalen som med fordel kunne være undersøkt mye bedre, og som kan ha svært interessante arter og miljøer. Både topografisk kart og berggrunnskart bør være gode hjelpemidler, i kombinasjon med oversikt over kjente undersøkelser. På kartet under er disse kombinert og fire områder skilt ut som spesielt aktuelle.

Figur 15 Forslag til områder som bør vies spesiell oppmerksomhet ved framtidig kartlegging av fjellfloraen i indre deler av Manndalen, Kåfjord kommune. I tillegg bør også kulturlandskapet i Ápmelašdalenlagt nordøst for Čiččenvárri nord vurderes.

Čiččenvárri nord: Dette området har ganske betydelige areal med kalkstein, samtidig som det ganske opplagt aldri har vært botaniske undersøkelser her. Det ligger både nordvendt og samtidig for en stor del i mellomalpin sone. Det stedvis bratte terrenget gir gode levevilkår for konkurransesvake arter. Muligheter for forekomster av svært sjeldne fjellplanter bør være godt til stede, bl.a. halvkulerublom.

Vuopmegeasníppat: Et slakere fjellparti i mellomalpin sone med en del kalkrike bergarter. Tilsynelatende har det vært registreringer her, men det er svært grovt stedfestede funn som ikke kan tillegges vekt. Stedvis rik fjellflora med mange truede og sjeldne arter bør forventes.

Fávrrosvárri nord: Vekslende parti mellom flate fjellvidder og bratte skrenter, i overgangen mellom lavalpin og mellomalpin sone. Vanskelig å vurdere verdiene, men kan ha interessante forekomster av flere arter.

Olmmaívárri øst: De antagelig viktigste delene av Olmmaívárri er allerede nokså godt undersøkt og har vist seg å ha en svært rik og interessant fjellflora, men de kalkrike områdene fortsetter tydeligvis ut fra kartet også noe lengre mot sørøst. Mye av de samme artene bør kunne forventes der.

Ut over dette er det et spørsmål om det eksempelvis kan være interessante forekomster i de høytliggende fjellpartiene mot Skibotndalen, med muligheter for flere lokaliteter for arter som fjellvalmuer og stuttarve. Det er også generelt rik berggrunn og forholdsvis ufullstendige undersøkelser i nordøstre deler, der potensialet for spennende funn absolutt er til stede.

Figur 16 Gullrublom *Draba alpina* er en av de mange vakre fjellplantene som har gode bestander i fjellet rundt indre Mandalen. Foto: Jan Ole Olsen

6 KILDER

6.1 Skriftlige kilder

- Abel, K. 2010. Naturverdier for lokalitet Cearpmatgorsa, registrert i forbindelse med prosjekt Bekkekløfter 2009. NaRIN faktaark, 7 s. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.
- Alm, T. 2013. Statens veivesen - en miljøverding. Blyttia 71: 213-214.
- Alm, T. og Often, A. 2013. Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jord- brukets kulturlandskap, inn- og utmark i Troms, med en vurdering av kunnskaps- status. Direktoratet for naturforvaltning, DN-Utredning 2013-9, 93 s.
- Artsdatabanken. 2018. Rødliste for naturtyper 2018.
<https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken 2021. Norsk rødliste for arter 2021.
<https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken 2022. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Elven, R., Bjorå, C. S., Fremstad, E., Hegre, H. & Solstad, H. 2022. Norsk flora. 8. utgåve. Samlaget. 1255 s.
- Gaarder, G. 2010a. Biologisk mangfold i Gáivuona suohkan/Kåfjord kommune. Miljøfaglig Utredning rapport 2010:25. 38 s. + vedlegg.
- Gaarder, G., Hansen, B. J., Heggelund, I., Johnsen, O., Larsen, P. G., Lunde, S. E., Skrede H. & Skrede S. 2022. Fjellområdene rundt Guolášjávri i Kåfjord kommune. Naturverdier og bevaringstiltak. Miljøfaglig Utredning, rapport 2022-8. 53 s. + vedlegg. ISBN 978-82-345-0246-0
- Heggelund, I., Johnsen, O., Lunde, S. E. & Hansen, B. J. 2021. Nye funn av dvergarve *Arenaria humifusa* i Kåfjord/Gáivuotna/Kaivuono, Troms. Blyttia 79: 199-204.
- Jordal, J. B. 2021. Skjøtselsplanmal for naturbeitemark i Nord-Norge. 18 s. Miljødirektoratet.
- Klepsland, J. 2010. Naturverdier for lokalitet Apmelasjohka, registrert i forbindelse med prosjekt Bekkekløfter 2009. NaRIN faktaark, 6 s. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.
- Klepsland, J. & Abel, K. 2010. Naturverdier for lokalitet Avzzevaggi-Skaidevaggi, registrert i forbindelse med prosjekt Bekkekløfter 2009, 7 s. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.
- Kristiansen, G. 2001. Verdier i Manndalselva, Kåfjord kommune i Troms. VVV-rapport 2001-26. Direktoratet for naturforvaltning, NVE, Fylkesmannen i Troms. Rapport, 67 s.
- Mikalsen, J. & Often, A. 1993: Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Troms, 1992. Fylkes- mannen i Troms, miljøvern avdelingen. 97 s.
- Naturforvalteren & AsplanViak 2008. 420 kV-kraftledning Balsfjord-Hammerfest - virkninger på biologisk mangfold. Rapport 2008-44. 102 s + vedlegg
- Reiersen, E. 2021. Skjøtselsplan for Čàphut Naturbeitemark, Kåfjord kommune, Troms og Finnmark. Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge. Rapport, 22 s.
- Solstad, H., Elven, R., Arnesen, G., Eidesen, P. B., Gaarder, G., Hegre, H., Høitomt, T., Mjelde, M. & Pedersen, O. 2021a. Karplanter: Vurdering av puterublom *Draba corymbosa* for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.
<https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/28336>

6.2 Muntlige kilder

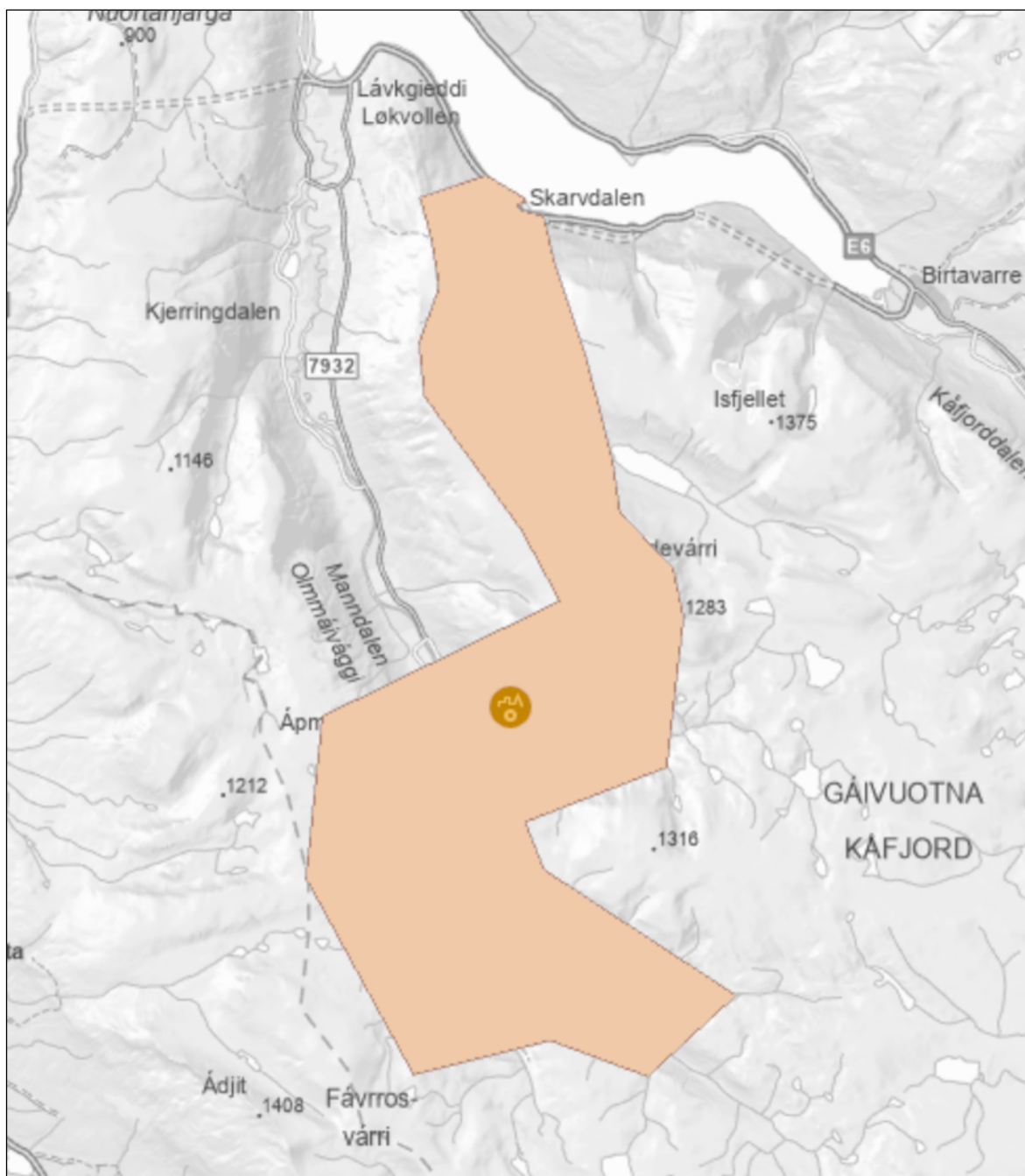
Navn	Organisasjon/rolle
Gunnlaug Isaksen	Lokal husdyreier
Gunnhild Johnsen	Lokal husdyreier
Eva Katarina Niva	Lokal husdyreier
Henrik Olsen	Leder for Čáhput Siida
Hans Vatne	Lokal husdyreier

Figur 17 Kveldsstemning i indre Manndalen, sett fra Olmmaivárre og utover dalen mot nord. Foto: Oleif Johnsen

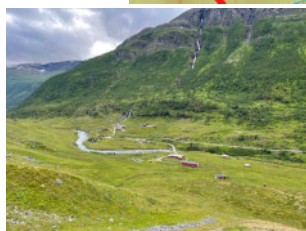
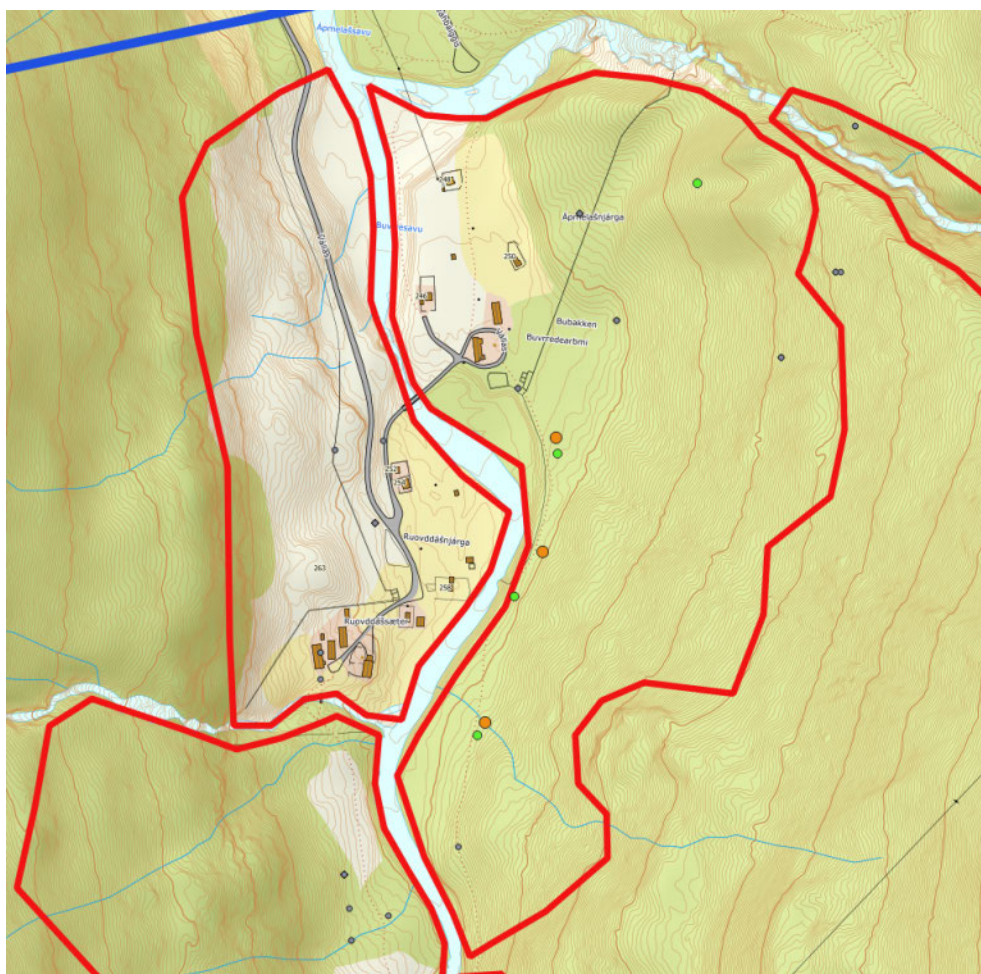
VEDLEGG - NATURTYPEBESKRIVELSER

På de følgende sidene ligger faktaark for de 20 naturtypelokalitetene (nr. 62-81) som er nærmere behandlet i denne rapporten, i hovedsak basert på vårt nye feltarbeid i 2022 (men for et par lokaliteter er egne, tidligere undersøkelser viktigste kilde). Også de fem lokalitetene (nr. 41, 58-61) som ikke er nærmere behandlet er lagt inn for oversiktens skyld. Nedenfor er avgrensning av Skardalen og Manndalen kulturhistoriske landskap av nasjonal forvaltningsinteresse vist, slik dette er avgrenset på Naturbase.

Figur 18 Skardalen og Manndalen kulturhistoriske landskap av nasjonal forvaltningsinteresse, slik dette er avgrenset på Naturbase.

Omtalt lokaltet er den nordvestre.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Naturbeitemark

Utforming:

Mosaikk: Totalt 2 naturtype(r) registrert: Naturbeitemark D04 - (50%), Boreal hei D22 - (30%).

Feltsjekk: 22/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 14.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 22.07.2022. I tillegg kommer supplerende informasjon gitt av Reiersen (2021), som igjen delvis bygger på feltarbeid av Torbjørn Alm og Anders Oftan 11.07.2008. Lokaliteten ligger inne som verdifullt kulturlandskap i Naturbase (ID: KF00000191), men ikke som verdifull naturtype. De nye undersøkelsene ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og

faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved enden av vegen i indre Manndalen, på vestsiden av elva. Den omfatter det mer eller mindre åpne kulturlandskapet mellom Manndalselva, sideelva Ruovddášjohka i sør og skogen i vest. Berggrunnen i området er noe skiftende med bånd av kalkstein, men antagelig mest granatglimmerskifer. Dette ser ut til å gi mest intermediær til svakt kalkrike forhold, men lokalt også temmelig til sterkt kalkrike innslag. Området ligger i nordboreal sone (overgang mot mellomboreal) og har et nokså kontinentalt klima.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten vurderes overveiende å ha semi-naturlig eng, men det er også noe sterkt endret mark her, samt antagelig boreal hei/tidligere avskoget mark (fordeling anslått til 5:3:2), dels som følge av fysiske inngrep i form av veier og bygninger og dels som følge av tydelig gjødselpåvirkning rundt selve sætra. De semi-naturlige engene virker ikke spesielt kalkrike, men mest intermediære til svakt kalkrike, samtidig som det er gradienter med hensyn på hevdintensitet, fra svakt gjødslede enger til enger med mindre hevdpreg.

Artsmangfold: Artsmangfoldet er noe ufullstendig undersøkt. Alm & Often nevner en del arter, men det er uklart hvilke delområder disse egentlig er funnet i. Under feltarbeidet i 2022 ble ikke karplanteundersøkelser prioritert her, samtidig som det heller ikke ble funnet beitemarksopp. Fra kartleggingene dette året kan nevnes engplanter som småengkall, flekkmure, blåklukke, fjellgulaks og harerug, samt andre kalkkrevende arter som fjellfrøstjerne, fjellstarr jåblom og hårstarr.

Påvirkning/bruk/trusler: Lokaliteten er en sentral del av kulturlandskapet i indre deler av Manndalen, og sammen med Bubakken på østsiden av Manndalselva, har lokalisering av selve seterdrifta vært her, med tilhørende bygninger, veier og gjerder. Det har tidligere utvilsomt vært omfattende husdyrbeite, ikke minst av geit, som har holdt skogen vekk og vegetasjonen nede. Geiteholdet ble avsluttet for noen år siden, men fremdeles beiter noe sau og storfe i området. Beitetrykket er likevel såpass redusert at særlig kantsoner i øvre deler har preg av gjengroing og svakt beitetrykk, mens det fortsatt er ganske godt i de sentrale og nedre delene.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for naturbeitemark fra 2018, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (88 dekar), usikker vekt på artsamangfold, men trolig bare lav vekt (under 15 kjennetegnende arter), lav vekt på påviste rødlistearter (ingen kjent) og potensialet settes heller ikke høyere, middels vekt på tilstand (litt gjengroing, litt gjødsling) og middels på påvirkning. Det begrensede artsamangfoldet gir ut fra dette bare verdien lokalt viktig - C, men sett ut fra en helhetlig betraktning med resten av kulturlandskapet i dalen virker det ganske opplagt at verdien minst må være viktig - B.

Artsliste for lokaliteten

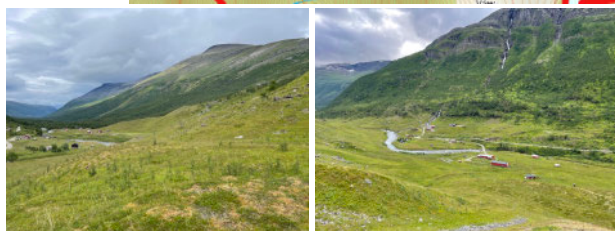
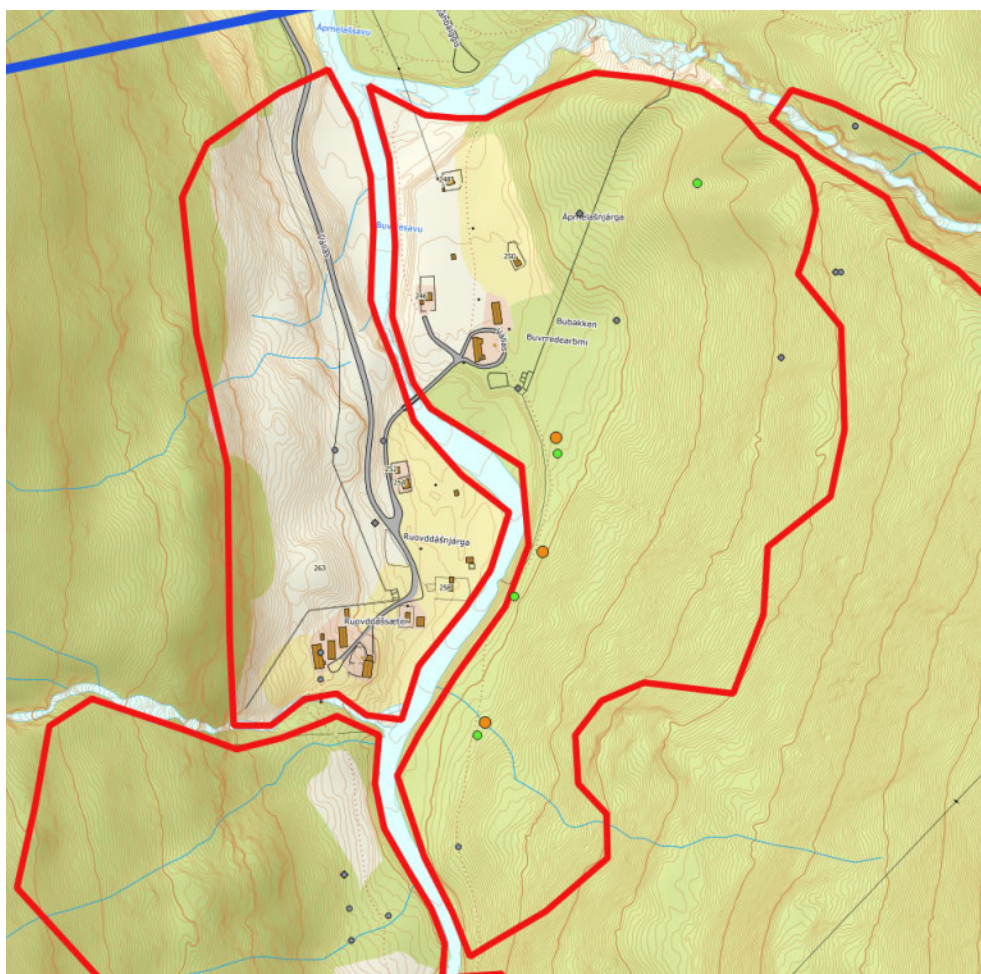
Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene er avhengig av fortsatt husdyrbeite og noe mer omfattende enn i dag. Det er en fordel å både ha dyr som er gode til å beite ned oppslag av lauvskog og til å holde feltsjiktet godt nede. Eksternt tilført gjødsel og fysiske inngrep er negativt.

Litteratur

Reiersen, E. 2021. Skjøtselsplan for Čaphut Naturbeitemark, Kåfjord kommune, Troms og Finnmark. Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge. Rapport, 22 s.

Omtalt lokalt er den store på østsiden av elva.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Naturbeitemark

Utforming:

Mosaikk: Totalt 2 naturtype(r) registrert: Naturbeitemark D04 - (50%), Boreal hei D22 - (50%).

Feltsjekk: 22/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 15.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 22.07.2022. I tillegg kommer supplerende informasjon gitt av Reiersen (2021), som igjen delvis bygger på feltarbeid av Torbjørn Alm og Anders Oftan 11.07.2008. Lokaliteten ligger inne som verdifullt kulturlandskap i Naturbase (ID: KF00000191), men ikke som verdifull naturtype. De nye undersøkelsene ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og

faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved enden av vegen i indre Manddalen, på østsiden av elva. Den omfatter det mer eller mindre åpne kulturlandskapet mellom Manddalselva, sideelva Åpmelašjohka i nord og skogen mot øst og dels sør. Berggrunnen består trolig overveiende av gneis. I utgangspunktet tilsier ikke dette spesielt kalkrike miljøer, men løsmasser mv. gjør bildet her mer nyansert. Området ligger i nordboreal sone (overgang mot mellomboreal) og har et nokså kontinentalt klima.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten vurderes å ha mest semi-naturlig eng, men det er også boreal hei her (fordeling anslått til 5:5). I tillegg kommer litt sterkt endret mark i form av vei, bygninger og oppgjødslet eng nærmest elva i nordvest (i underkant av 10%). De semi-naturlige engene har litt varierende kalkinnhold. Mye er nok svakt kalkrikt, men det er også partier med mer intermediært preg. På ryggen mot Åpmelašelva i nord er det tørrbakker, mens det meste ellers er friske enger. Den boreale heia, som ligger i bakkene opp mot skogen i øst, er ikke særlig godt undersøkt, men er antagelig mye av intermediær karakter. Det er også godt mulig at øvre deler av lia i stedet burde vært karakterisert som avskoget mark med for kort brukshistorie til å regnes som boreal hei.

Artsmangfold: Artsmangfoldet er noe ufullstendig undersøkt. Alm & Often nevner arter som sauesvingel, marinøkkel og fjellgulaks. Under feltarbeidet i 2022 ble ikke karplanteundersøkelser prioritert særlig høyt, men arter som harerug, kattefot, flekkmure, fjellfrøstjerne, fjellgulaks, fjellstarr, blåklokke, dvergjamne, snøsøte, fjellkattefot og hårstarr ble funnet. I tillegg ble det registrert en del beitemarksopp dette året. Det inkluderte rødlistearter som ravnerødspore (VU), mørkskjellet vokssopp (VU), lillagrå rødspore (NT) og lutvokssopp (NT), samt ikke rødlistede arter som hetterødspore og prydrødspore. Det ble også samlet inn flere ubestemte rødsporer for gensekvensering, og generelt vurderes potensialet for flere arter beitemarksopp, også rødlistearter, som høyt. For øvrig også funn av labbmose (NT).

Påvirkning/bruk/trusler: Lokaliteten er en sentral del av kulturlandskapet i indre deler av Manddalen, og sammen med Ruovddášsæter på vestsiden av Manddalselva, har lokalisering av selve seterdrifta vært her. Det har tidligere utvilsomt vært omfattende husdyrbeite, ikke minst av geit, som har holdt skogen vekk og vegetasjonen nede. Særlig geiteholdet medførte at skogen i deler av lisa forsvant (dvs. det var mer skogkledte lisider før), men dette ble avsluttet for noen år siden, men fremdeles beiter en del sau i området. Beitetrykket er likevel noe redusert og særlig den boreale heia har preg av gjengroing og svakt beitetrykk, mens det fortsatt er ganske godt i de sentrale og nedre delene (selv om det absolutt kunne vært høyere også der). Det går en tursti gjennom lokaliteten mot sør. I tillegg ligger ei seter ned mot elva, med tilhørende vei og bru. Det er også noe gjerder her.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for naturbeitemark fra 2018, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (178 dekar), litt usikker vekt på artsamangfold, men når en inkluderer potensielle beitemarksopp kommer en sannsynligvis opp på høy vekt, høy vekt på påviste rødlistearter (2 VU, 2 NT) og potensialet for ennå flere, middels vekt på tilstand (litt gjengroing, litt gjødsling) og høy på påvirkning. Ut fra dette blir verdien svært viktig - A, som følge av størrelsen kombinert med forekomst av rødlistearter.

Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

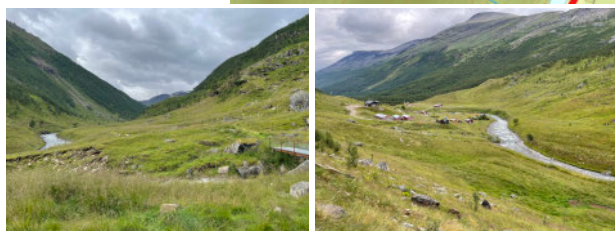
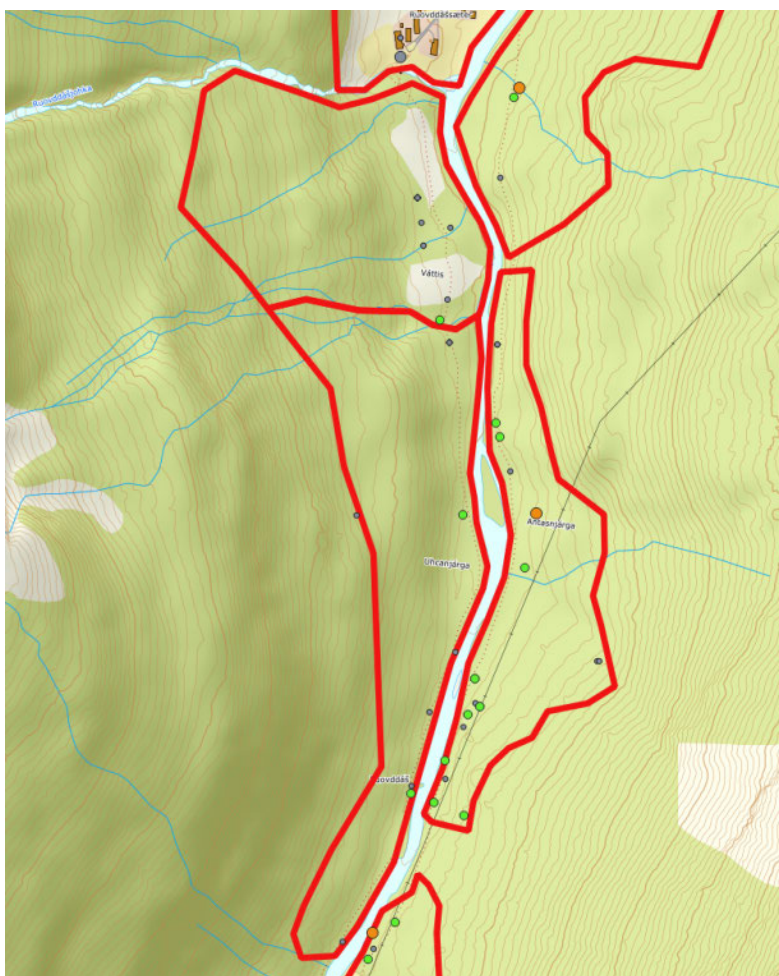
Naturverdiene er avhengig av fortsatt husdyrbeite og noe mer omfattende enn i dag. Det er en

Lok. nr. 63 Bubakken forts.

fordel å både ha dyr som er gode til å beite ned oppslag av lauvskog og til å holde feltsjiktet godt nede. Eksternt tilført gjødsel og fysiske inngrep er negativt.

Litteratur

Reiersen, E. 2021. Skjøtselsplan for Čàphut Naturbeitemark, Kåfjord kommune, Troms og Finnmark. Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge. Rapport, 22 s.

Feltsjekk: 22/07/2022 (siste)

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 15.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 22.07.2022. I tillegg kommer supplerende informasjon gitt av Reiersen (2021). Ut fra Artskart så ser det også ut til at Torstein Engelskjøn og Ola Skifte kartla litt her 13.08.1994, samt Kim Abel 04.08.2009. Undersøkelsene i 2022 ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manddalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger like innenfor bebyggelsen i indre Mandalen, på vestsiden av elva. Den omfatter det mer eller mindre åpne kulturlandskapet mellom Mandalselva, sideelva Ruovddášjohka i nord, noen mindre bekker i sør og skog/rasmark i vest. Berggrunnen i området er noe skiftende med bånd av kalkstein, men antagelig mest granatglimmerskifer. Dette ser ut til å gi mest intermediær til svakt kalkrike forhold, men lokalt også temmelig til sterkt kalkrike innslag. Området ligger i nordboreal sone og har et nokså kontinentalt klima.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten har semi-naturlig eng i nedre deler, mens det er uklare overganger mellom dette, boreal hei og rasmark i midtre og øvre deler. Anslått fordeling hhv. 20:30:50. De sistnevnte delene er lite undersøkt og det er usikkerhet knyttet til dem, men de er trolig nokså kalkrike. Også nedre deler har noe kalkrik naturbeitemark, men også partier som er mer intermediære og dels fattige. For det meste er det snakk om friske engsamfunn, dels fuktige/svakt kildepåvirkede. Det er litt nitrofile preg på engene lengst nord, helst som følge av at dyrene har oppholdt seg mye der, men dette omfatter forholdsvis begrensede areal.

Artsmangfold: Under feltarbeidet i 2022 ble det registrert karplanter som fjellkattfot, setermjelt, harerug, blåklokke, hårstarr, skredrublom, dvergsnelle, sauesvingel, snøsøte, bleiksøte, jåblom, fjellrapp, flekkmure og fjellfrøstjerne her. I tillegg forekommer noe beitemarksopp, inkludert arter som lillagrå rødspore (NT), kjeglevokssopp og prydrødspore. Det ble samtidig samlet inn flere ubestemte rødsporer som skal gensekvenseres, og som kan inkludere sjeldne og/eller rødlistede arter. Potensialet for flere beitemarksopp, også rødlistearter, vurderes som ganske høyt. Torstein Engelskjøn og Ola Skifte noterte i sin tid arter som rynkevier, grønnburkne og fjellmarikåpe. Kim Abel fant bittersøte her, en sjelden art i regionen og der dette er eneste registrering i kommunen.

Påvirkning/bruk/trusler: Lokaliteten er en viktig del av kulturlandskapet i indre deler av Mandalen. Det har tidligere utvilsomt vært omfattende husdyrbeite, ikke minst av geit, som har holdt skogen vekk og vegetasjonen nede. Geiteholdet ble avsluttet for noen år siden, men fremdeles beiter en god del sau i området. Beitetrykket er nok likevel noe redusert og særlig de øvre delene gror nok noe igjen. I nedre deler er det derimot fremdeles et ganske høyt og godt beitetrykk. Det går en tursti gjennom lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for naturbeitemark fra 2018, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (77 dekar), litt usikker vekt på arts mangfold, men når en inkluderer potensielle beitemarksopp kommer en sannsynligvis opp på minst middels vekt, lav vekt på påviste rødlistearter (1 NT), men ut fra potensialvurderinger settes denne minst på middels, middels til høy vekt på tilstand (lokalt litt gjengroing) og høy på påvirkning. Ut fra dette blir verdien viktig - B, som følge av størrelsen kombinert med potensial for rødlistearter.

Artsliste for lokaliteten

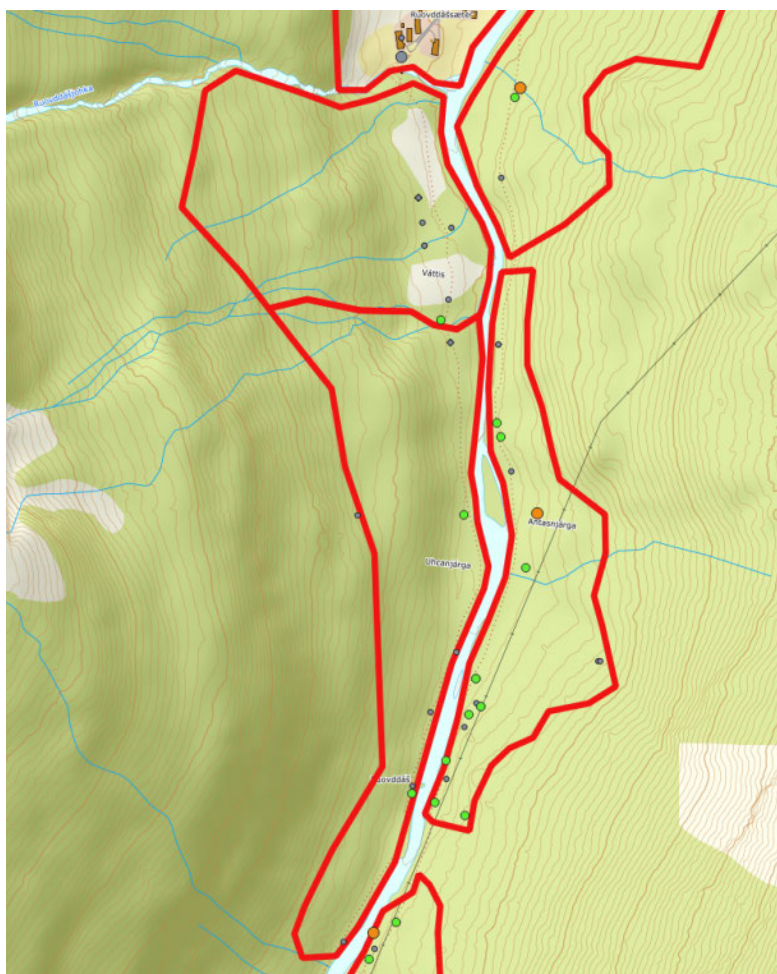
Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene er avhengig av fortsatt husdyrbeite og noe mer omfattende enn i dag. Det er en fordel å både ha dyr som er gode til å beite ned oppslag av lauvskog og til å holde feltsjiktet godt nede.

Litteratur

Reiersen, E. 2021. Skjøtelsplan for Čaphut Naturbeitemark, Kåfjord kommune, Troms og Finnmark. Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge. Rapport, 22 s.

Omtalt lokaltet er den sørvestre.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Naturbeitemark

Utforming:

Mosaikk: Totalt 1 naturtype(r) registrert: Naturbeitemark D04 - (50%).

Feltsjekk: 22/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 16.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 22.07.2022. I tillegg kommer supplerende informasjon gitt av Reiersen (2021). Undersøkelsene ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger innenfor bebyggelsen i indre

Manndalen, på vestsiden av elva. Den omfatter det mer eller mindre åpne kulturlandskapet mellom Manndalselva, noen bekker opp mot Váttis i nord, og smalner gradvis av med grense mot skog sørover. Berggrunnen i området er noe skiftende med bånd av kalkstein, men antagelig mest granatglimmerskifer. Dette ser ut til å gi mest intermediær til svakt kalkrike forhold, men lokalt også temmelig til sterkt kalkrike innslag. Området ligger i nordboreal sone og har et nokså kontinentalt klima.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten har for det meste semi-naturlig eng nær elva, men med litt varierende hevdintensitet. Engene er ugjødslet og med et klart hevdpreg i nedre deler, mens det trolig er mindre hevdpreg mot skogen i øvre (ikke undersøkt særlig godt) og dels sørlige deler. Engene virker gjennomgående nokså kalkrike. I øvre deler er det nok mer snakk om boreal hei (eventuelt skogsmark som har blitt avskoget, men har for kort brukshistorie til å betraktes som boreal hei). Anslått andel semi-naturlig mark er satt til 50%.

Artsmangfold: Under feltarbeidet i 2022 ble det registrert karplanter som setermjelt, harerug, marinøkkel, blåklokke, svartstarr, hårstarr, fjellstarr, dvergsnelle, snøull (NT), sauesvingel, jåblom, flekkmure, gulsildre og fjellfrøstjerne her. Ett funn ble også gjort av fjellmarinøkkel nær elva, en ganske sjelden art i kommunen. I tillegg forekommer noe beitemarksopp, inkludert arter som lillagrå rødspore (NT) og prydrødspore. Det ble samtidig samlet inn enkelte ubestemte rødsporer som skal gensekvenseres, og som kan inkludere sjeldne og/eller rødlistede arter. Potensialet for flere beitemarksopp, også rødlistearter, vurderes som ganske høyt.

Påvirkning/bruk/trusler: Lokaliteten er en viktig del av kulturlandskapet i indre deler av Manndalen. Det har tidligere utvilsomt vært omfattende husdyrbeite, ikke minst av geit, som har holdt skogen vekk og vegetasjonen nede. Geiteholdet ble avsluttet for noen år siden, men fremdeles beiter en del sau i området. Beitetrykket er nok likevel noe redusert og det er noe preg av gjengroing, særlig i kantsoner mot skogen. Langs elva, og særlig i nordre del, er det derimot fremdeles et ganske høyt og godt beitetrykk. Det går en enkel tursti gjennom lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for naturbeitemark fra 2018, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (84 dekar), litt usikker vekt på artsamangfold, men når en inkluderer potensielle beitemarksopp kommer en sannsynligvis opp på minst middels vekt, lav vekt på påviste rødlistearter (2 NT), men ut fra potensialvurderinger settes denne minst på middels, middels vekt på tilstand (lokalt litt gjengroing) og høy på påvirkning. Ut fra dette blir verdien viktig - B, som følge av størrelsen kombinert med potensial for rødlistearter.

Artsliste for lokaliteten

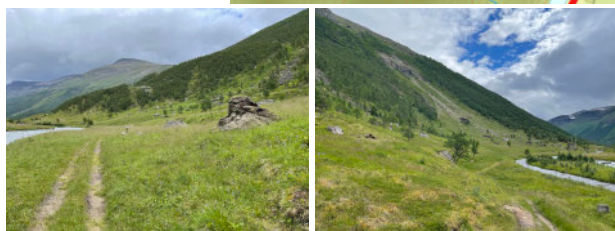
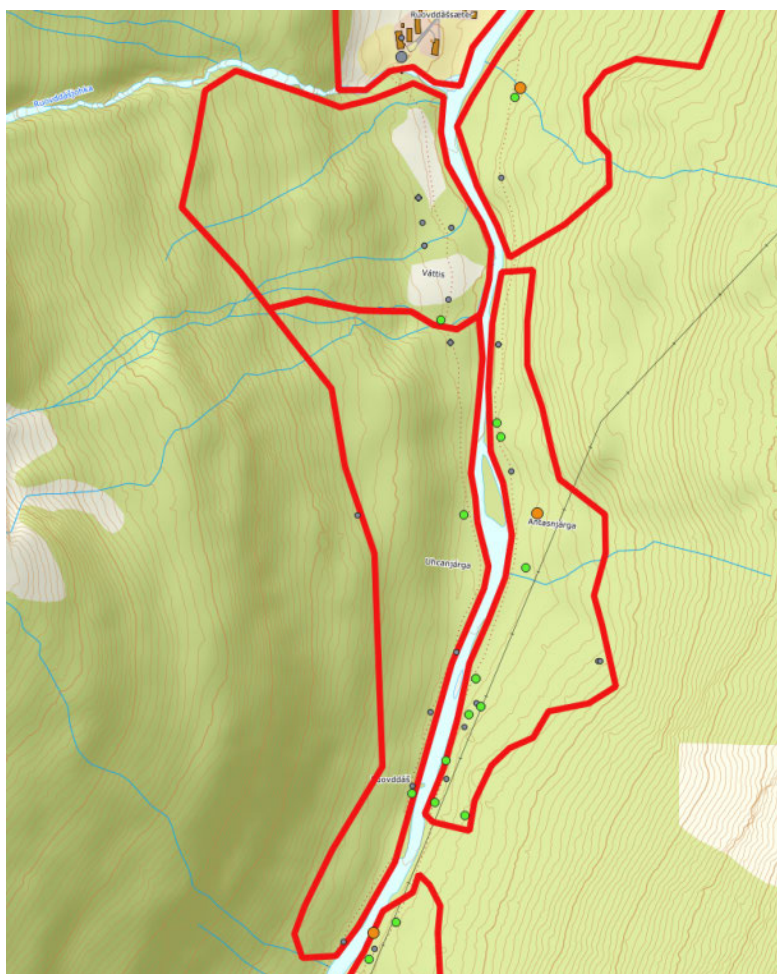
Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene er avhengig av fortsatt husdyrbeite og noe mer omfattende enn i dag. Det er en fordel å både ha dyr som er gode til å beite ned oppslag av lauvskog og til å holde feltsjiktet godt nede.

Litteratur

Reiersen, E. 2021. Skjøtselsplan for Čàphut Naturbeitemark, Kåfjord kommune, Troms og Finnmark. Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge. Rapport, 22 s.

Omtalt lokaltet ligger på østsiden av elva.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Naturbeitemark

Utforming:

Mosaikk: Totalt 1 naturtype(r) registrert: Naturbeitemark D04 - (70%).

Feltsjekk: 22/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 16.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 22.07.2022. I tillegg kommer supplerende informasjon gitt av Reiersen (2021) samt besøk av Oleif Johnsen og Britt Jorunn Hansen 22.08.2021. Undersøkelsene ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger innenfor bebyggelsen i indre

Manndalen, på østsiden av elva. Den omfatter det mer eller mindre åpne kulturlandskapet mellom Manndalselva, noen bekker opp mot Váttis i nord, og smalner gradvis av med grense mot skog sørover. Berggrunnen består trolig overveiende av gneis. I utgangspunktet tilsier ikke dette spesielt kalkrike miljøer, men løsmasser mv. gjør bildet her mer nyansert. Det har tydelig kommet ned steinblokker mv. fra kalksteinsfelt høyere oppe i lia som påvirker miljøene vesentlig. Området ligger i nordboreal sone og har et nokså kontinentalt klima.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten har for det meste semi-naturlig eng, men med litt varierende hevdintensitet. Engene er ugjødset og med et klart hevdpreg i nedre deler, mens det ser ut til å være mindre hevdpreg mot skogen i øvre deler (ikke undersøkt særlig godt). Engene er gjennomgående ganske kalkrike, og det er her stedvis en del temmelig til ekstremt kalkrik eng. Det ligger flere store steinblokker (dels av kalkstein) på engene oppe i lia og også helt ned mot elva. Trolig bør noe av engene i sør betraktes som rasmarksenger, samt at det kan være innslag av beiteskog i øvre deler. Andel semi-naturlig eng (inkludert hagemark) anslås til å være 70%.

Artsmangfold: Under feltarbeidet i 2022 ble det registrert karplanter som bleik søte, marinøkkel, harerug, blåklukke, bergstarr, fjell-lok, reinrose (NT), fjellkveke, dvergsnelle, flekkmure og rødsildre (NT). Av moser ble det på steinblokker notert kalkkrevende arter som labbmose (NT), holeblygmose og radblygmose. I tillegg forekommer noe beitemarksopp, inkludert arter som lillagrå rødspore (NT), semsket rødspore (NT), fiolett rødspore (NT), blåeggrødspore og spiss vokssopp. Det ble samtidig samlet inn flere ubestemte rødsporer som skal gensekvenseres, og som kan inkludere sjeldne og/eller rødlistede arter. Potensialet for flere beitemarksopp, også rødlistearter, vurderes som stort.

Påvirkning/bruk/trusler: Lokaliteten er en viktig del av kulturlandskapet i indre deler av Manndalen. Det har tidligere utvilsomt vært omfattende husdyrbeite, ikke minst av geit, som har holdt skogen vekk og vegetasjonen nede. Geiteholdet ble avsluttet for noen år siden, men fremdeles beiter en del sau i området. Beitetrykket er nok likevel noe redusert og det er noe preg av gjengroing, særlig i kantsoner mot skogen. Det går en tursti og ei kraftlinje gjennom lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for naturbeitemark fra 2018, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (56 dekar), litt usikker vekt på arts mangfold, men når en inkluderer potensielle beitemarksopp og mer grundige karplanteundersøkelser kommer en ganske sikkert opp på middels vekt, kanskje også høy vekt, middels vekt på påviste rødlistearter (3 NT-arter knyttet til semi-naturlig eng, 6 totalt sett), men ut fra potensialvurderinger settes denne til stor vekt, middels vekt på tilstand (lokalt litt gjengroing) og høy på påvirkning. Ut fra dette blir verdien svært viktig - A, som følge av størrelsen kombinert med potensial for rødlistearter.

Artsliste for lokaliteten

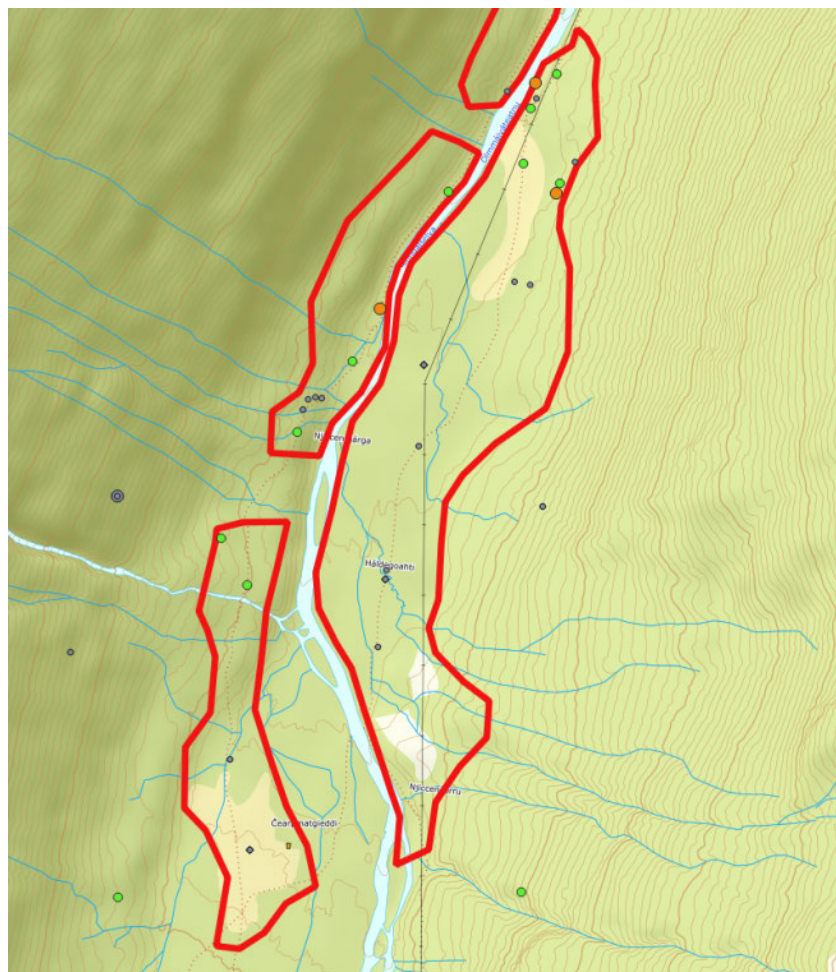
Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene er avhengig av fortsatt husdyrbeite og noe mer omfattende enn i dag. Det er en fordel å både ha dyr som er gode til å beite ned oppslag av lauvskog og til å holde feltsjiktet godt nede.

Litteratur

Reiersen, E. 2021. Skjøtelsesplan for Čaphut Naturbeitemark, Kåfjord kommune, Troms og Finnmark. Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge. Rapport, 22 s.

Omtalt lokalt er den smale, nordre på vestsiden av elva.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Naturbeitemark

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 22/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 16.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 22.07.2022. I tillegg kommer supplerende informasjon gitt av Reiersen (2021) samt besøk av Oleif Johnsen og Britt Jorunn Hansen 22.08.2021. Undersøkelsene ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger innenfor bebyggelsen i indre

Manndalen, på vestsiden av elva. Den omfatter partier med mer eller mindre åpne kulturlandskap mellom Manndalselva og skog på andre kanter (dels overgang mot rasmark i sørvest). Berggrunnen i området er noe skiftende med bånd av kalkstein, men antagelig mest granatglimmerskifer. Dette ser ut til å gi mest intermediær til svakt kalkrike forhold, men lokalt også temmelig til sterkt kalkrike innslag. Området ligger i nordboreal sone og har et nokså kontinentalt klima.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten har for det meste semi-naturlig eng, men med litt varierende hevdintensitet. Engene er ugjødset og med et klart hevdpreg nede ved elva, mens resten nok er litt svakere hevdpreget. Engene er gjennomgående ganske kalkrike.

Artsmangfold: Under feltarbeidet i 2022 ble det registrert karplanter som setermjelt, harerug, blåklokke, hårstarr, fjellstarr, karve, snøull (NT), engfrytle, jåblom, fjellrapp, fleckmure, småengkall, gulsildre, fjellfrøstjerne og ballblom. I tillegg forekommer litt beitemarksopp, inkludert arter som ravnerødspore (VU) og lillagrå rødspore (NT). Potensialet for flere beitemarksopp, også rødlistearter, vurderes som ganske høyt.

Påvirkning/bruk/trusler: Lokaliteten er en viktig del av kulturlandskapet i indre deler av Manndalen. Det har tidligere utvilsomt vært omfattende husdyrbeite, ikke minst av geit, som har holdt skogen vekk og vegetasjonen nede. Geiteholdet ble avsluttet for noen år siden, men fremdeles beiter noe sau i området. Beitetrykket er likevel redusert og lokaliteten har preg av gjengroing. Det går en enkel tursti gjennom lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for naturbeitemark fra 2018, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (35 dekar), litt usikker vekt på artsamangfold, men når en inkluderer potensielle beitemarksopp og mer grundige karplanteundersøkelser kommer en helst opp på middels vekt, middels vekt på påviste rødlistearter (1 VU, 2 NT), men ut fra potensialvurderinger settes denne under litt tvil til stor vekt, middels vekt på tilstand (som følge av gjengroing) og høy på påvirkning. Ut fra dette blir verdien svært viktig - A, som følge av størrelsen kombinert med potensial for rødlistearter.

Artsliste for lokaliteten

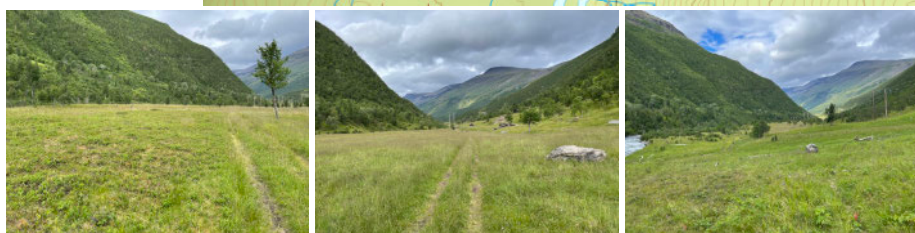
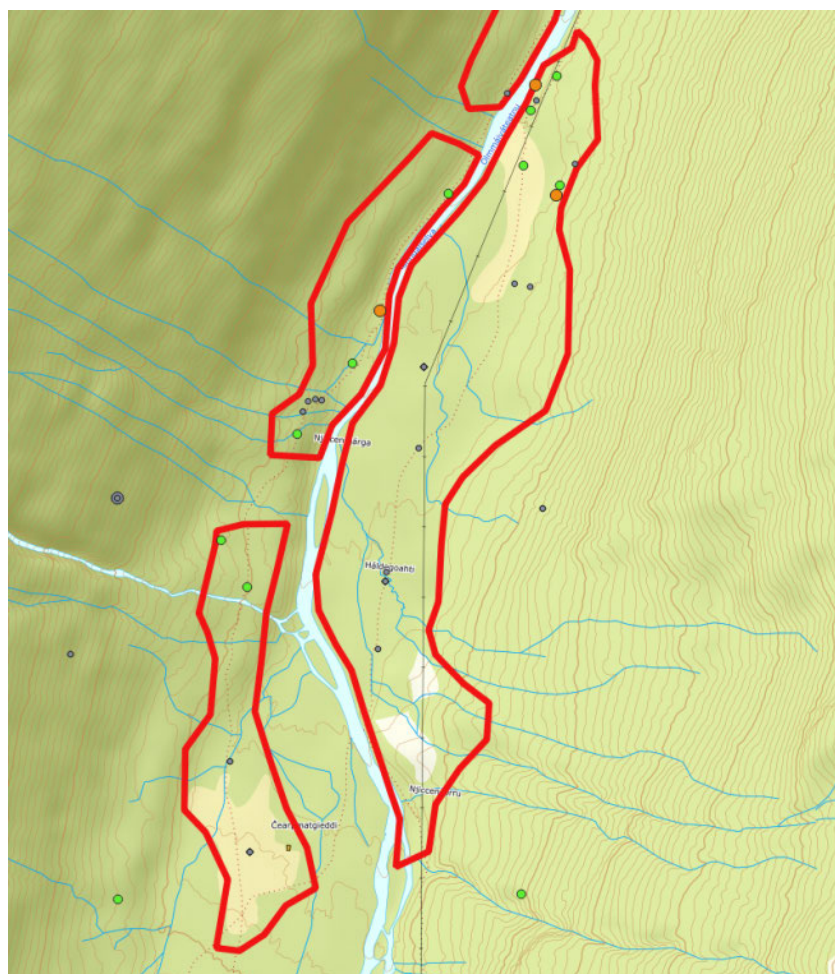
Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene er avhengig av fortsatt husdyrbeite og noe mer omfattende enn i dag. Det er en fordel å både ha dyr som er gode til å beite ned oppslag av lauvskog og til å holde feltsjiktet godt nede.

Litteratur

Reiersen, E. 2021. Skjøtelsesplan for Čaphut Naturbeitemark, Kåfjord kommune, Troms og Finnmark. Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge. Rapport, 22 s.

Omtalt lokalt er den store på østsiden av elva.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Naturbeitemark

Utforming:

Mosaikk: Totalt 2 naturtype(r) registrert: Naturbeitemark D04 - (60%), Boreal hei D22 - (40%).

Feltsjekk: 22/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 16.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 22.07.2022. I tillegg kommer supplerende informasjon gitt av Reiersen (2021). Undersøkelsene ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger innenfor bebyggelsen i indre

Manndalen, på østsiden av elva. Den omfatter et ganske stort, åpent kulturlandskap på noen flater og i nedre deler av lisida der dalen vider seg litt ut samtidig som elva renner nokså rolig. Den grenser ellers mot skog i sør og dels øst og nord. I øst er det stedvis (primært i sør) også en gradvis og uklar overgang mot åpne rasmarksenger opp mot fjellet, mens en liten bergknaus danner grense mot ny lokalitet i nord. Berggrunnen består trolig overveiende av gneis. I utgangspunktet tilsier ikke dette spesielt kalkrike miljøer, men løsmasser mv. gjør bildet her mer nyansert. Området ligger i nordboreal sone og har et nokså kontinentalt klima.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten har mest semi-naturlig eng, særlig på indre deler av sletta og i lisida. Disse er nok mye av svak kalkrik karakter med klart hevdpreg, men overganger mot både mer (særlig i nord) og mindre (ut mot elvesletta) kalkrike enger finnes også. Ute på elvesletta er det samtidig en del boreal hei, trolig mye av intermediær karakter (men dette er noe vanskelig å vurdere). Fordeling eng/hei anslås til 6:4.

Artsmangfold: Under feltarbeidet i 2022 ble det registrert karplanter som fjellgulaks, setermjelt, harerug, marinøkkel, blåkløkke, fjellstarr, bergstarr, lodnerublom, dvergsnelle, fjellbakkestjerne, snøsøte, bleiksøte, bakkesøte (kravfull art i klar tilbakegang, en av få lokaliteter i indre deler av Manndalen i 2022), engfrytle, fjellrapp, flekkmure, småengkall, gulsildre, rødsildre (NT), fjellfrøstjerne og ballblom. I tillegg forekommer en del beitemarksopp, inkludert arter som ravnerødspore (VU), lillagra rødspore (NT), fiolett rødspore (NT), blåeggrødspore, prydrødspore og kjeglevokssopp. Potensialet for flere beitemarksopp, også rødlistearter, vurderes som stort.

Påvirkning/bruk/trusler: Lokaliteten er en viktig del av kulturlandskapet i indre deler av Manndalen. Det har tidligere utvilsomt vært omfattende husdyrbeite, ikke minst av geit, som har holdt skogen vekk og vegetasjonen nede. Geiteholdet ble avsluttet for noen år siden, men fremdeles beiter noe sau i området. Beitetrykket er likevel redusert og lokaliteten har nå preg av svakt beitetrykk og stedvis litt gjengroing. Det går en tursti gjennom lokaliteten og det er satt opp ei enkel, åpen hytte lengst nord. Ei kraftlinje går også gjennom lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for naturbeitemark fra 2018, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (142 dekar), litt usikker vekt på artsamangfold, men når en inkluderer potensielle beitemarksopp og mer grundige karplanteundersøkelser kommer en sannsynligvis opp på høy vekt, middels vekt på påviste rødlistearter (1 VU, 3 NT), men ut fra potensialvurderinger settes denne ganske klart til stor vekt, middels vekt på tilstand (som følge av gjengroing) og høy på påvirkning. Ut fra dette blir verdien svært viktig - A, som følge av størrelsen kombinert med potensial for rødlistearter.

Artsliste for lokaliteten

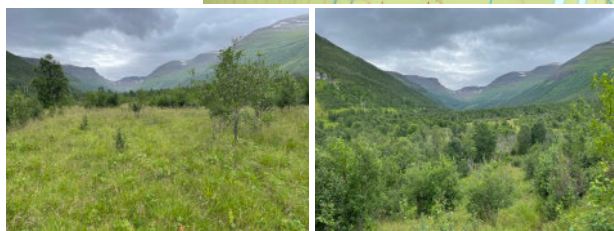
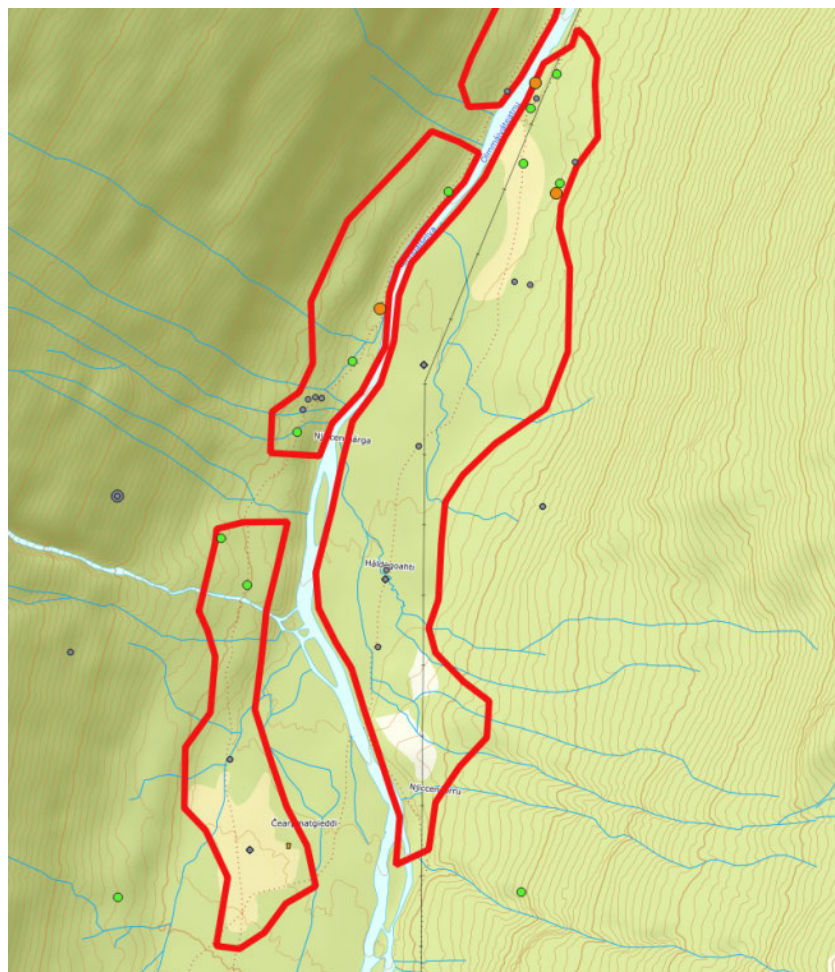
Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene er avhengig av fortsatt husdyrbeite og noe mer omfattende enn i dag. Det er en fordel å både ha dyr som er gode til å beite ned oppslag av lauvskog og til å holde feltsjiktet godt nede.

Litteratur

Reiersen, E. 2021. Skjøtelsplan for Čàphut Naturbeitemark, Kåfjord kommune, Troms og Finnmark. Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge. Rapport, 22 s.

Lokaliteten omfatter den smale i sørvest.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Naturbeitemark

Utforming:

Mosaikk: Totalt 1 naturtype(r) registrert: Naturbeitemark D04 - (80%).

Feltsjekk: 22/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 16.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 22.07.2022. I tillegg kommer supplerende informasjon gitt av Reiersen (2021). Undersøkelsene ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger et stykke innenfor bebyggelsen i

indre Manndalen, på vestsiden av elva. Den omfatter et større, delvis åpent kulturlandskap på noen nokså flate partier som ligger litt ovenfor elva. Den grenser litt uklart mot skog på alle kanter. Berggrunnen i området er noe skiftende med bånd av kalkstein, men antagelig mest granatglimmerskifer. Dette ser ut til å gi mest intermediær til svakt kalkrike forhold, men lokalt også temmelig til sterkt kalkrike innslag. Området ligger i nordboreal sone og har et nokså kontinentalt klima.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten har hovedsaklig semi-naturlig eng, men av varierende hevdintensitet. De sentrale delene, rundt Jørgensætra er klart hevdpreget og Reiersen (2021) oppgir at 8 dekar her tidligere har vært oppdyrket. Derimot er det mulig at mye av arealene lengre vekk bør betraktes som mindre hevdpregede. Engene virker samtidig gjennomgående svakt kalkrike. Mye har nok vært brukt som slåttemark tidligere.

Artsmangfold: Lokaliteten virker ikke spesielt artsrik, men under feltarbeidet i 2022 ble det registrert karplanter som setermjelt, harerug, blåklokke, engfrytle, flekkmure, ballblom og småengkall. I tillegg forekommer enkelte beitemarksopp, inkludert arter som prydrødspore og beiterødspore. Potensialet for flere beitemarksopp, også rødlistearter, vurderes som ganske høyt.

Påvirkning/bruk/trusler: Lokaliteten er en viktig del av kulturlandskapet i indre deler av Manndalen. Det har tidligere utvilsomt vært omfattende husdyrbeite, ikke minst av geit, som har holdt skogen vekk og vegetasjonen nede. Geiteholdet ble avsluttet for noen år siden, men fremdeles beiter noe sau i området. Beitetrykket er likevel tydelig redusert og mye av lokaliteten er i klar gjengroing med bjørkekratt (både i kantsoner rundt setervollen i sør og generelt i nordlige deler). Det går en tursti gjennom lokaliteten og det står ei inngjerdet hytte på Jørgensætra.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for naturbeitemark fra 2018, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (46 dekar), litt usikker vekt på arts mangfold, men når en inkluderer potensielle beitemarksopp og mer grundige karplanteundersøkelser kommer en kanskje opp på middels vekt, lav vekt på påviste rødlistearter (ingen), men ut fra potensialvurderinger settes denne til middels vekt, lav til middels vekt på tilstand (som følge av gjengroing) og høy på påvirkning. Ut fra dette blir verdien viktig - B, som følge av størrelsen kombinert med potensial for rødlistede beitemarksopp.

Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene er avhengig av fortsatt husdyrbeite og vesentlig mer omfattende enn i dag (alternativt skjøttet som slåttemark). Det er nødvendig å både ha dyr som er gode til å beite ned oppslag av lauvskog og til å holde feltsjiktet godt nede.

Litteratur

Reiersen, E. 2021. Skjøtselsplan for Čaphut Naturbeitemark, Kåfjord kommune, Troms og Finnmark. Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge. Rapport, 22 s.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Naturbeitemark

Utforming:

Mosaikk: Totalt 2 naturtype(r) registrert: Naturbeitemark D04 - (80%), Boreal hei D22 - (20%).

Feltsjekk: 22/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 17.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 22.07.2022. I tillegg kommer supplerende informasjon gitt av Reiersen (2021). Undersøkelsene ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger et stykke innenfor bebyggelsen i

indre Manndalen, på vestsiden av elva. Den omfatter en del engsamfunn rett på sørsiden av elvevifta (Čearpmatfierran), sør for Čearpmatgieddi. Lokaliteten grenser nokså gradvis og uklart mot skog (og dels rasmark) både i øst, vest og sør. Berggrunnen i området er trolig mest gneis. I utgangspunktet tilsier ikke dette særlig kalkrike miljøer, men her er det nok mest løsmassene som er avgjørende for vegetasjonen. Området ligger i nordboreal sone og har et nokså kontinentalt klima.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Det er utvilsomt en del semi-naturlig eng her, og de virker gjennomgående ganske kalkrike (på elvevifta på like nordenfor lokaliteten er det store mengder reinrose, noe som vitner om kalkrik mark der). Navnet ("gieddi") tyder på at deet opprinnelig har vært ei slåtteeng her, men den bærer nå mest preg av naturbeitemark. I tillegg er det antagelig noe boreal hei, men det er vanskelig å vurdere fordeling som følge av preget av gjengroing (her er fordeling anslått til 8:2). Det er samtidig et spørsmål om det er primært naturbeitemark eller om det også er en del hagemark her.

Artsmangfold: Karplantefloraen virker nokså artsrik, med en del fjellplanter, og under feltarbeidet i 2022 ble det registrert arter som fjellgulaks, setermjelt, harerug, blåklokke, engfrytle, fjelltimotei, fjellrapp, fleckmure, ballblom og småengkall. Det ble også lett litt etter beitemarksopp. Ingen ble funnet, men sannsynligvis vokser det flere slike arter her, trolig også rødlistearter.

Påvirkning/bruk/trusler: Lokaliteten er en viktig del av kulturlandskapet i indre deler av Manndalen. Det har tidligere utvilsomt vært omfattende husdyrbeite, deriblant av geit, som har holdt skogen vekk og vegetasjonen nede. Geiteholdet ble avsluttet for noen år siden, men fremdeles beiter litt sau i området. Beitetrykket er likevel tydelig redusert og det meste av lokaliteten er i klar gjengroing med bjørkekratt, einerbusker mv.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for naturbeitemark fra 2018, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (45 dekar), litt usikker vekt på artsamangfold, men når en inkluderer potensielle beitemarksopp og mer grundige karplanteundersøkelser kommer en sannsynligvis opp på middels vekt, lav vekt på påviste rødlistearter (ingen), lav vekt på tilstand (som følge av gjengroing) og høy på påvirkning. Ut fra dette blir verdien viktig - B, som følge av størrelsen kombinert med potensial for kjennetegnende arter.

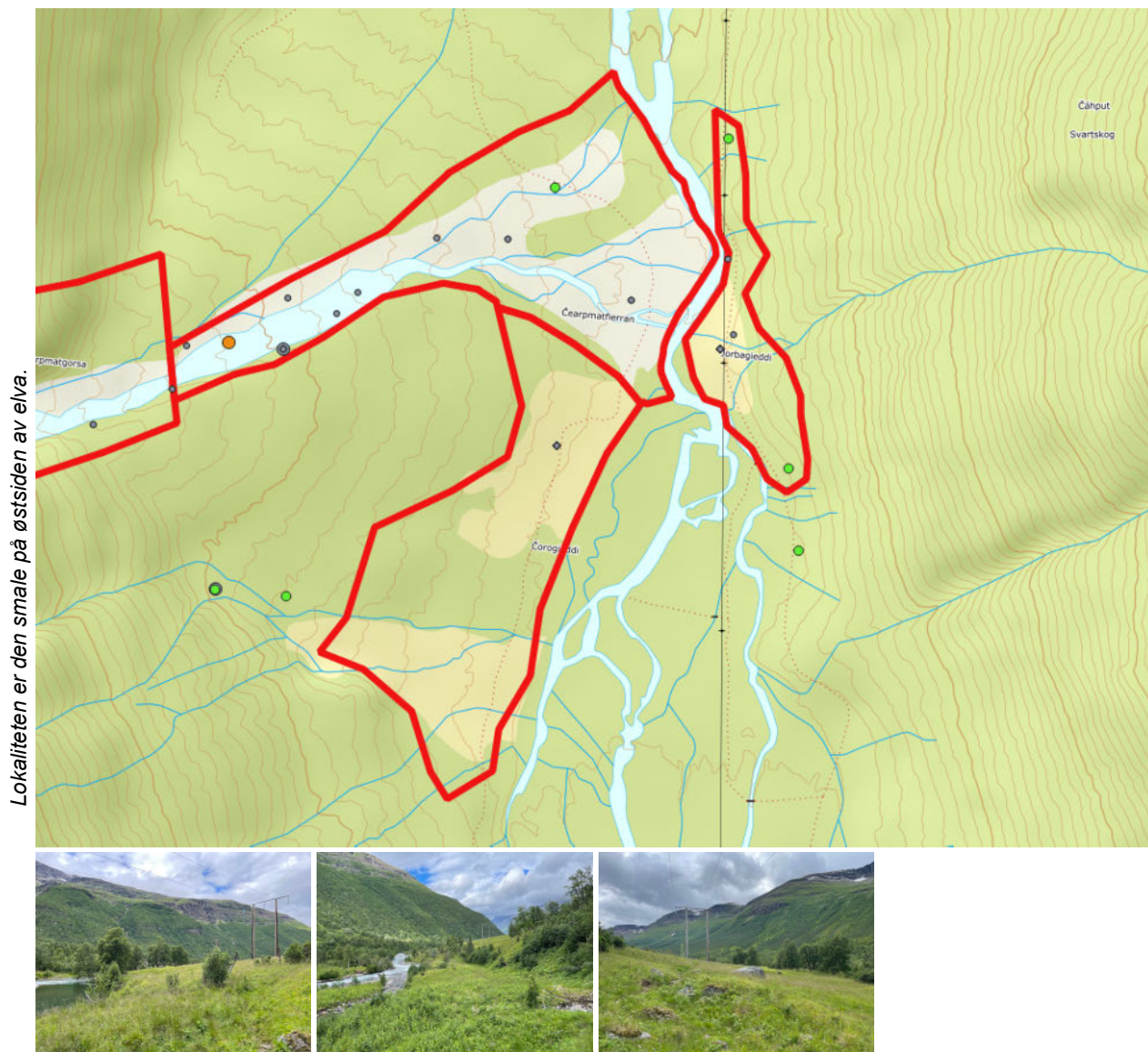
Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene er avhengig av fortsatt husdyrbeite og vesentlig mer omfattende enn i dag. Det er nødvendig å både ha dyr som er gode til å beite ned oppslag av lauvskog og til å holde feltsjiktet godt nede. Deler kan ha potensial for å istandsettes som slåttemark, men det er nok også en del som er såpas steinete at dette er lite praktisk.

Litteratur

Reiersen, E. 2021. Skjøtelsesplan for Čaphut Naturbeitemark, Kåfjord kommune, Troms og Finnmark. Norsk Landbruksrådgivning Nord Norge. Rapport, 22 s.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Naturbeitemark

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 22/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 17.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 22.07.2022. Ingen konkrete undersøkelser er kjent herfra tidligere.

Undersøkelsene ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen.

Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger et stykke innenfor bebyggelsen i

indre Manndalen, på østsiden av elva, ved Svartskog. Den omfatter engpregede partier ned mot Manndalselva, på motsatt side av elvevifta til Čearpmatgieddi. Lokaliteten grenser i stor grad ned mot elva i vest (dels litt småskog i kanten) og mot skog på andre kanter. Berggrunnen består trolig overveiende av gneis. I utgangspunktet tilsier ikke dette spesielt kalkrike miljøer, men løsmasser mv. gjør bildet her mer nyansert. Området ligger i nordboreal sone og har et nokså kontinentalt klima.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Det er en del semi-naturlig eng her, og de virker gjennomgående ganske kalkrike. Hevdintensiteten varierer nok noe, og bare deler er semi-naturlig eng med klar hevdpåvirkning, mens en god del er mindre hevdpåvirket og dels tresatt (dvs. hagemark). Navnet (”gieddi”) tyder på at deet opprinnelig har vært ei slåtteeng her, men den bærer nå mest preg av naturbeitemark.

Artsmangfold: Karplantefloraen virker nokså artsrik, og under feltarbeidet i 2022 ble det registrert arter som fjellgulaks, setermjelt, harerug, marinøkkel, blåklokke, fjellsnelle, engfrytle, fjellrapp, flekkmure, fjellfrøstjerne, ballblom og småengkall. I tillegg forekommer enkelte beitemarksopp, og både fiolett rødspore (NT) og prydrødspore ble artsbestemt, i tillegg til observasjoner av enkelte ubestemte arter (som trolig blir innsendt til gensekvensering og sikker bestemmelse).

Påvirkning/bruk/trusler: Lokaliteten er en viktig del av kulturlandskapet i indre deler av Manndalen. Det har tidligere utvilsomt vært omfattende husdyrbeite, deriblant av geit, som har holdt skogen vekk og vegetasjonen nede. Geiteholdet ble avsluttet for noen år siden, men fremdeles beiter litt sau i området. Beitetrykket er likevel tydelig redusert og det meste av lokaliteten er i klar gjengroing. Ei kraftlinje som går gjennom er riktignok med på å holde deler av området åpent for trær i det minste, selv om den ikke bidrar til å holde busksjiktet vekk og feltsjiktet nede.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

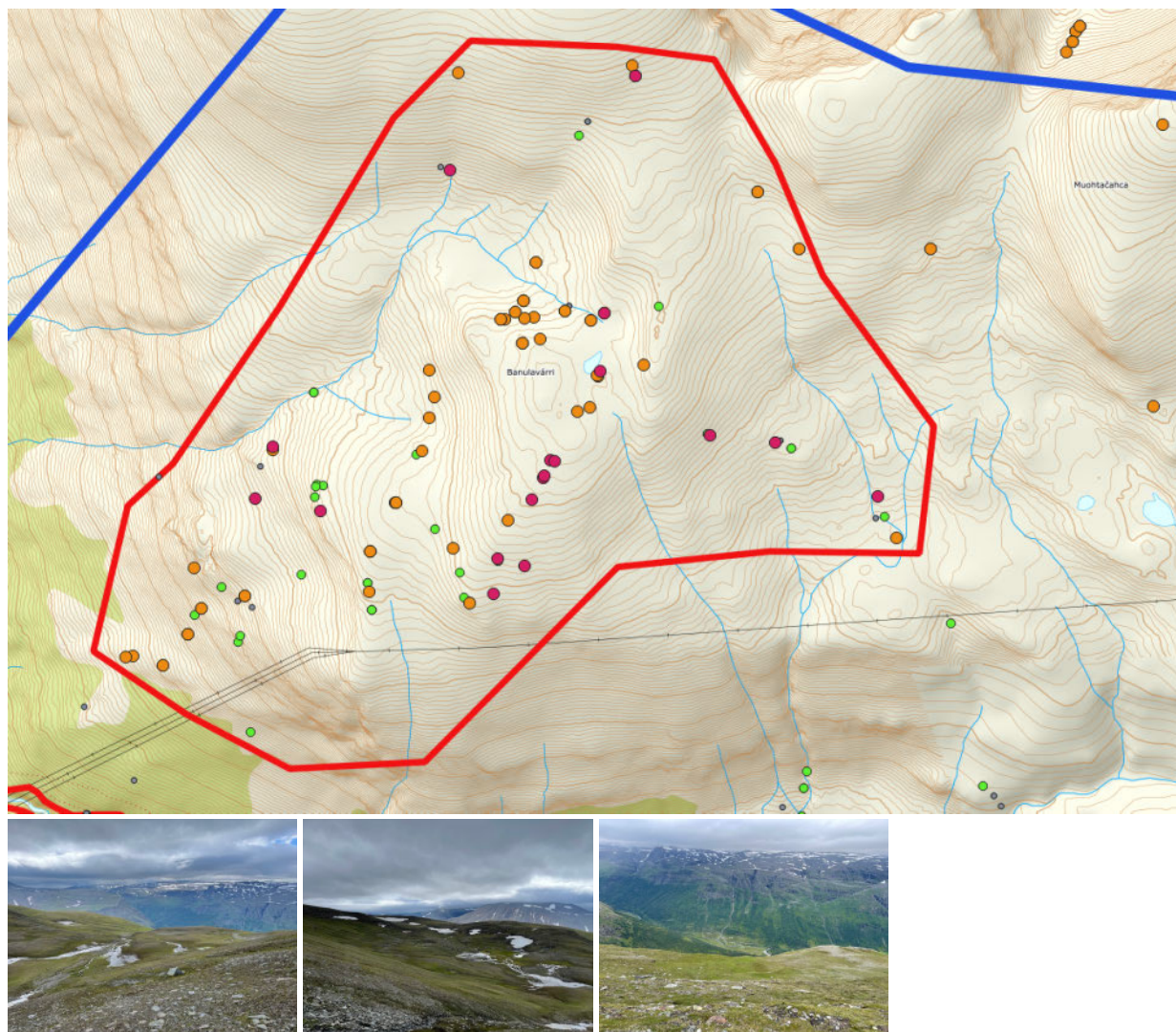
Basert på faktaark for naturbeitemark fra 2018, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (14 dekar), litt usikker vekt på arts mangfold, men når en inkluderer potensielle beitemarksopp og mer grundige karplanteundersøkelser kommer en sannsynligvis opp på middels vekt, lav vekt på påviste rødlistearter (1 NT), men ut fra potensialvurderinger settes denne til middels vekt, lav til middels vekt på tilstand (som følge av gjengroing) og høy på påvirkning. Ut fra dette blir verdien viktig - B, som følge av størrelsen kombinert med potensial for rødlistearter.

Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Naturverdiene er avhengig av fortsatt husdyrbeite og vesentlig mer omfattende enn i dag. Det er nødvendig å både ha dyr som er gode til å beite ned oppslag av lauvskog og til å holde feltsjiktet godt nede. Partier kan nok være egnet som slåttemark, men lokaliteten ligger såpass langt unna vei at dette virker lite aktuelt.

Litteratur

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 26/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 18.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 26.07.2022 sammen med Jan Ole Olsen. I tillegg kommer flere tidligere besøk av Ivar Heggelund, Oleif Johnsen, Stein Erik Lunde og Jan Ole Olsen, både 9, 16 og 29.8.2019 og 13.08.2020. Undersøkelsene i 2022 ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Manndalen og nordsiden av sidedalen Ápmelašvággi. Den omfatter ikke bare selve fjellet Banulavárri, men også deler av lisidene opp mot fjellet og lisider videre opp mot vannskillet til Skardalen. Berggrunnen virker ut fra geologisk kart noe varierende, men bl.a. er det tydelig en del kalkrik berggrunn her, inkludert mindre innslag av rein kalkstein. Området ligger i lavalpin og dels mellomalpin sone og har et nokså kontinentalt klima. Lokaliteten er gjennomgående grovt avgrenset og særlig må grensene mot øst og de bratte skrentene innover Ápmelašvággi anses som svært usikre.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Innenfor lavalpin sone er det nok mest fjellhei og lesider, mens det er små areal med snøleier (bl.a. på en liten kalkskrent på nordsiden av Banulavárri) og noe mer rabbesamfunn (sistnevnte særlig rundt topp-partiet på Banulavárri). I tillegg kommer en del bergvegger og trolig også litt rasmark (ikke undersøkt) i bratte lisider ned mot dalførene. De høyestliggende partiene kommer opp i mellomalpin sone med fjellgrashei og grastundra. Kalkrikhet vil naturlig nok variere en del, men gjennomgående er det snakk om ganske kalkrike miljøer, ikke minst i deler av lisidene og rundt toppen av Banulavárri. Kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å komme med noen mer detaljert angivelse av fordeling av grunntyper i NiN.

Artsmangfold: Det er karplantefloraen som hittil har blitt undersøkt på Banulavárri, og denne oppviser en stor artsrikdom av fjellplanter, inkludert en rekke truede og/eller sjeldne arter. Mest interessante art er en sparsom forekomst av dvergarve (EN) oppe på selve Banulavárri, men også arter som hvitstarr (EN), dvergrubblom (EN) og stivsildre (EN) er verdt å trekke fram. Ellers kan nevnes arter som grønnkattfot (VU), sølvkattfot (VU), reinstarr (VU), snøsoleie (VU), gullrublom (VU), dubbestarr (VU), kantlyng (VU), lapprose (VU), snøarve (VU), smalstarr (VU), svartbakkestjerne (VU), lapprubblom (VU), brannmyrklegg (VU), snøfrytle (VU), grynsildre (VU), snøgras (VU), issoleie (VU), reinrose (NT), skjeggstarr (NT), rabbetust (NT), lodnemyrklegg (NT), rødsildre (NT), reinmjelt (NT), rabbestarr (NT), fjellkurle (NT), grannsildre (NT), ullbakkestjerne (NT), dvergssoleie (NT), sibirkoll (NT), nålearve (NT), grannarve (NT), høyfjellsklokke (NT), alperubblom (NT) og høyfjellsveronika (NT). I tillegg kommer også funn av kratermose (VU), labbmose (NT) og fiolett rødspore (NT). Dvs. ut fra nåværende kjennskap og rødliste i alt 4 EN, 19 VU og 19 NT-arter, til sammen 42 rødlistearter. Utvilsomt vil det være mulig å finne flere rødlistearter her innenfor ulike organismegrupper, ikke minst moser.

Påvirkning/bruk/trusler: Det er ikke kjent fysiske inngrep i lokaliteten, men den beites en del av sau. Særlig selve Banulavárri og lisidene rundt ser ut til å ha et ganske høyt beitetrykk (2022), der vegetasjonen er preget av dette. Blant annet medfører det en del tråkk og oppgjødsling av snøleiesamfunn tilknyttet skjermede berghamre.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

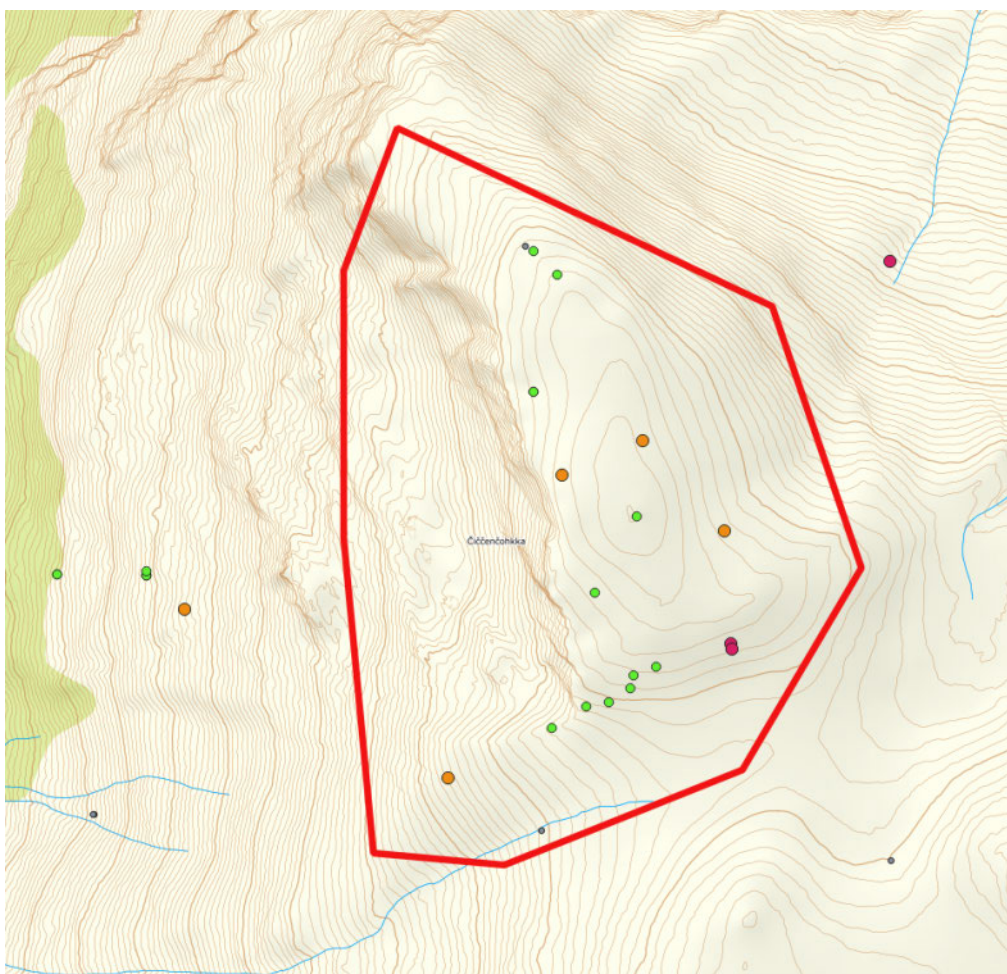
Basert på faktaark for rik fastmark i fjellet fra 2015, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (vel 3 km² er avgrenset), minst middels vekt på typevariasjon, en klar høy vekt på artsmangfold, lokalt høy vekt på kalkinnhold, mens det bare er lav til middels vekt på påvirkning. Høy vekt på artsmangfold, kombinert med til dels høy vekt på kalkinnhold gir samlet sett verdien svært viktig - A.

Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Beitetrykket kunne med fordel vært noe redusert. Ut over det er det generelt viktig å unngå fysiske inngrep.

Litteratur

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 19/07/2020 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 18.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på enkelte tidligere besøk av Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde 14.08.2018, samt Jan Ole Olsen 19.07.2020. Beskrivelsen er gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Manndalen og sørsiden av sidedalen Ápmelašvággi, og utgjør den nordvestligste delen av fjellpartiet i vinkelen mellom dalene. Den omfatter fjellet Čiččenčohkka og lisidene rundt. Her er det en geologisk formasjon dominert av nokså kalkrike bergarter, inkludert mindre innslag av rein kalkstein. Området ligger i lavalpin sone og har et nokså kontinentalt klima. Lokaliteten er gjennomgående grovt avgrenset og antagelig er særlig grensene mot Ápmelašvággi anses som ganske usikre (men det er også bratte/utilgjengelige partier ut mot Manndalen som mangler undersøkelser).

Naturtyper/vegetasjonstyper: Naturtyper etter NiN er ikke nærmere studert, men ut fra observerte arter er det tydelig snakk om både rabbesamfunn, fjellhei og lesider, samt snøleier. Ut fra artsmangfoldet kan det virke som om det er fjellhei/lesider og rabber som er best utviklet, mens det er mindre med snøleier. Den store topografiske variasjonen tilsier også stor variasjon i naturtyper, inkludert kalkrikhet. Kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å komme med noen mer detaljert angivelse av fordeling av grunntyper i NiN.

Artsmangfold: Det er karplantefloraen som hittil har blitt undersøkt på Čiččenčohkka, og det er påvist en del truede og sjeldne fjellplanter her. Mest interessante art en sparsom forekomst av hvitstarr (EN). Ellers kan nevnes arter som brannmyrklegg (VU), reinstarr (VU), lapprose (VU), sølvkattfot (VU), høyfjellsklokke (NT), rabbestarr (NT), sibirkoll (NT), skjeggstarr (NT) og reinmjelt (NT). Dvs. ut fra nåværende kjennskap og rødliste i alt 1 EN, 4 VU og 5 NT-arter, til sammen 10 rødlistearter. Utvilsomt forekommer flere rødlistearter her innenfor ulike organismegrupper, ikke minst moser.

Påvirkning/bruk/trusler: Det er ikke kjent fysiske inngrep i lokaliteten, men den beites litt av sau, uten at det er kjent dette påvirker vegetasjonen i vesentlig grad.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for rik fastmark i fjellet fra 2015, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (777 dekar er avgrenset), trolig middels vekt på typevariasjon, høy vekt på artsmangfold, lokalt høy vekt på kalkinnhold, middels til høy vekt på påvirkning. Høy vekt på artsmangfold, kombinert med til dels høy vekt på kalkinnhold og kalkinnhold gir samlet sett verdien svært viktig - A.

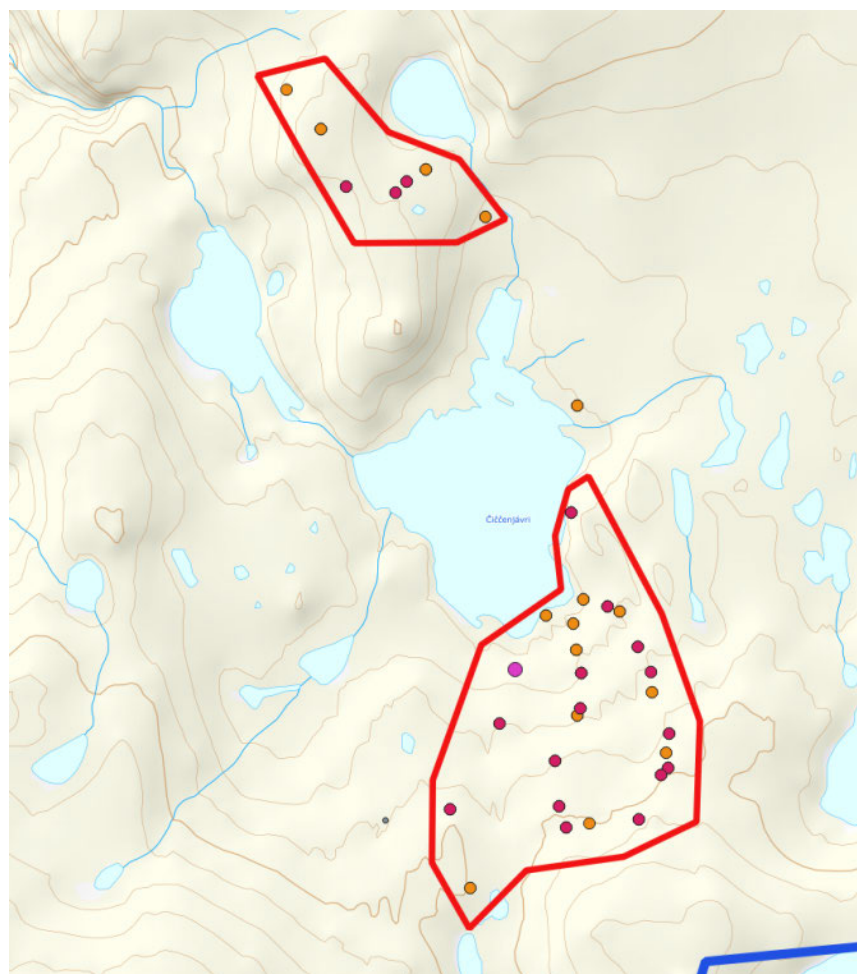
Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Det mest relevante og viktige hensynet ut fra dagens kunnskapsnivå er å unngå fysiske inngrep.

Litteratur

Omtalt lokaltet er den nordlige av disse to.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 25/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 18.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 25.07.2022 sammen med Jan Ole Olsen. Det er ikke kjent andre registreringer herfra. Undersøkelsene i 2022 ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Manndalen og rett

innenfor sidedalen Ápmelašvággi. Den består av noen slake lisider og fjellrygger på nordsiden av vannet Čiččenjávri. Berggrunnen er ganske kalkrik, men uten at det er direkte kalkstein her. Området ligger nok primært i mellomalpin sone og har et nokså kontinentalt klima. Lokaliteten er nokså grovt avgrenset (basert bare på en tur gjennom landskapet) og det kan godt være at den burde blitt utvidet.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten har nok primært fjellgrashei og grastundra, men også noe snøleievegetasjon. Det virker dårligere med velutviklede rabbesamfunn, selv om også slike forekommer. Kalkrikhet vil naturlig nok variere noe, men gjennomgående er det snakk om intermediære til ganske kalkrike miljøer. Kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å komme med noen mer detaljert angivelse av fordeling av grunntyper i NiN.

Artsmangfold: Det er bare karplantefloraen som hittil har blitt undersøkt og denne omfatter en god del truede og sjeldne fjellplanter. Dette inkluderer arter som stivsildre (EN), snøfrytle (VU), sølvkattfot (VU), gullrublør (VU), kantlyng (VU), svartbakkestjerne (VU), dubbestarr (VU), grynsildre (VU), issøleie (VU), snøarve (VU), polarsoleie (VU), reinstarr (VU), rødsildre (NT), grannsildre (NT), lodnemyrklegg (NT), polarvier (NT) og skjeggstarr (NT). Dvs. ut fra nåværende kjennskap og rødliste i alt 1 EN, 11 VU og 5 NT-arter, til sammen 17 rødlistearter. Utvilsomt vil det være mulig å finne flere rødlistearter her innenfor ulike organismegrupper, ikke minst moser.

Påvirkning/bruk/trusler: Det er ikke kjent fysiske inngrep i lokaliteten, og beitetrykket begrenser seg nok til ekstensiv reinbeiting.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for rik fastmark i fjellet fra 2015, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (182 dekar er avgrenset), trolig middels vekt på typevariasjon, høy vekt på artsamangfold, lokalt høy vekt på kalkinnhold og høy vekt på påvirkning. Samlet sett, og ikke minst basert på artsrikdommen, gir dette en ganske grei verdi som svært viktig - A.

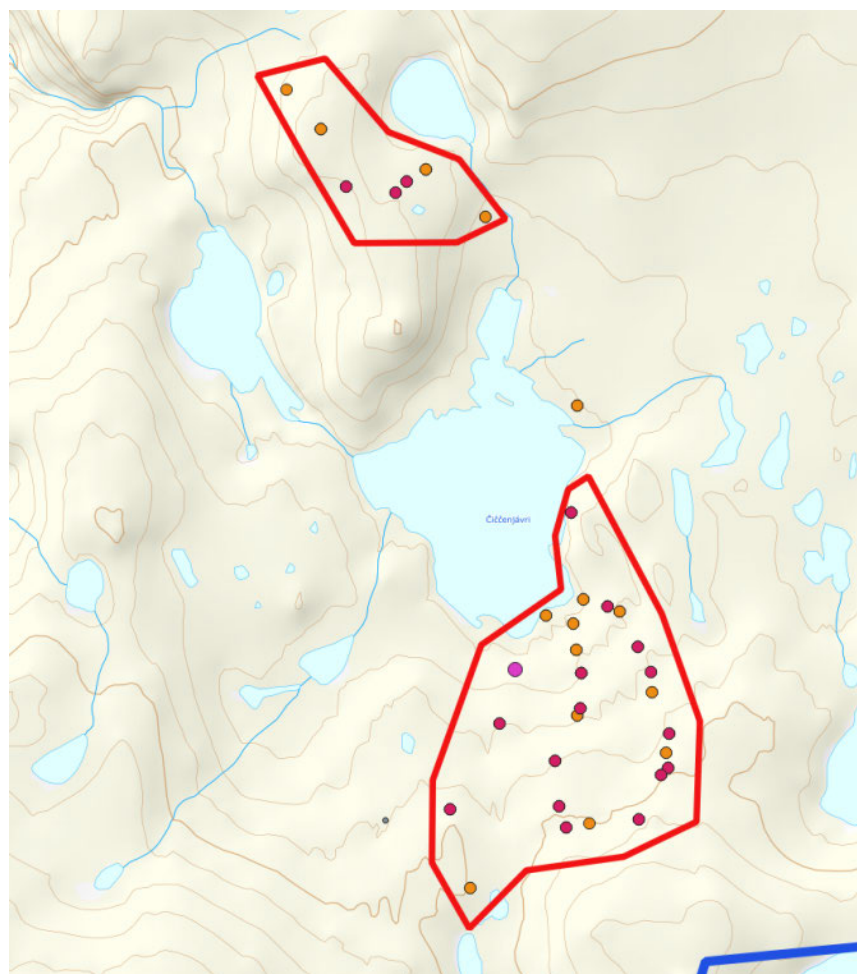
Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Det mest relevante og viktige hensynet ut fra dagens kunnskapsnivå er å unngå fysiske inngrep.

Litteratur

Omtalt lokaltet er den sørlige av disse to.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 25/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 18.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 25.07.2022 sammen med Jan Ole Olsen. Det er ikke kjent andre registreringer herfra. Undersøkelsene i 2022 ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Manndalen og litt

sørøst for sidedalen Ápmelašvággi. Den består av noen slake nordvendte lisider med flere små berghamre på sørsiden av vannet Čiččenjávri. Berggrunnen er ganske kalkrik, inkludert flere mindre innslag av rein kalkstein. Området ligger i mellomalpin sone og har et nokså kontinentalt klima. Lokaliteten er nokså grovt avgrenset (basert bare på en tur gjennom landskapet) og det kan godt være at den burde blitt utvidet, kanskje særlig mot sør/sørvest (litt bedre grenser er det helst mot vest og nord)..

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten har dels fjellgrashei og grastundra, men samtidig en god del snøleievegetasjon. Det virker dårligere med velutviklede rabbesamfunn, selv om også slike forekommer. Kalkrikhet vil naturlig nok variere noe, men gjennomgående er det snakk om ganske kalkrike miljøer, selv om det også er en del intermediær vegetasjon. Kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å komme med noen mer detaljert angivelse av fordeling av grunntyper i NiN.

Artsmangfold: Det er bare karplantefloraen som hittil har blitt undersøkt og denne omfatter en god del truede og sjeldne fjellplanter. Spesielt bør forekomsten av halvkulerublom (CR) trekkes fram, som ble påvist med noen eksemplarer på en liten kalkknaus i vestre del. Ellers kan nevnes arter som stivsildre (EN), snøfrytle (VU), sølvkattfot (VU), gullrublom (VU), lapprublom (VU), kantlyng (VU), svartbakkestjerne (VU), dubbestarr (VU), grynsildre (VU), issoleie (VU), snøarve (VU), snøgras (VU), polarsoleie (VU), rødsildre (NT), grannsildre (NT), lodnemyrklegg (NT), nålearve (NT), polarvier (NT), fjellmarigras (NT), høyfjellsklokke (NT) og rabbestarr (NT). Dvs. ut fra nåværende kjennskap og rødliste i alt 1 CR, 1 EN, 13 VU og 8 NT-arter, til sammen 23 rødlistearter. Utvilsomt vil det være mulig å finne flere rødlistearter her innenfor ulike organismegrupper, ikke minst moser.

Påvirkning/bruk/trusler: Det er ikke kjent fysiske inngrep i lokaliteten, og beitetrykket begrenser seg nok til ekstensiv reinbeiting.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for rik fastmark i fjellet fra 2015, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (575 dekar er avgrenset), trolig middels vekt på typevariasjon, høy vekt på artsamangfold, høy vekt på kalkinnhold og høy vekt på påvirkning. Samlet sett, og ikke minst basert på artsrikdommen, gir dette en klar verdi som svært viktig - A, og dette kan være en av de beste lokalitetene med kalkrik fjellvegetasjon i mellomalpin sone i regionen.

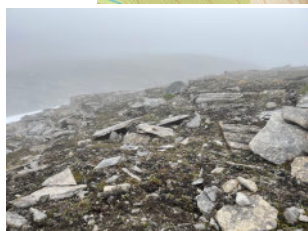
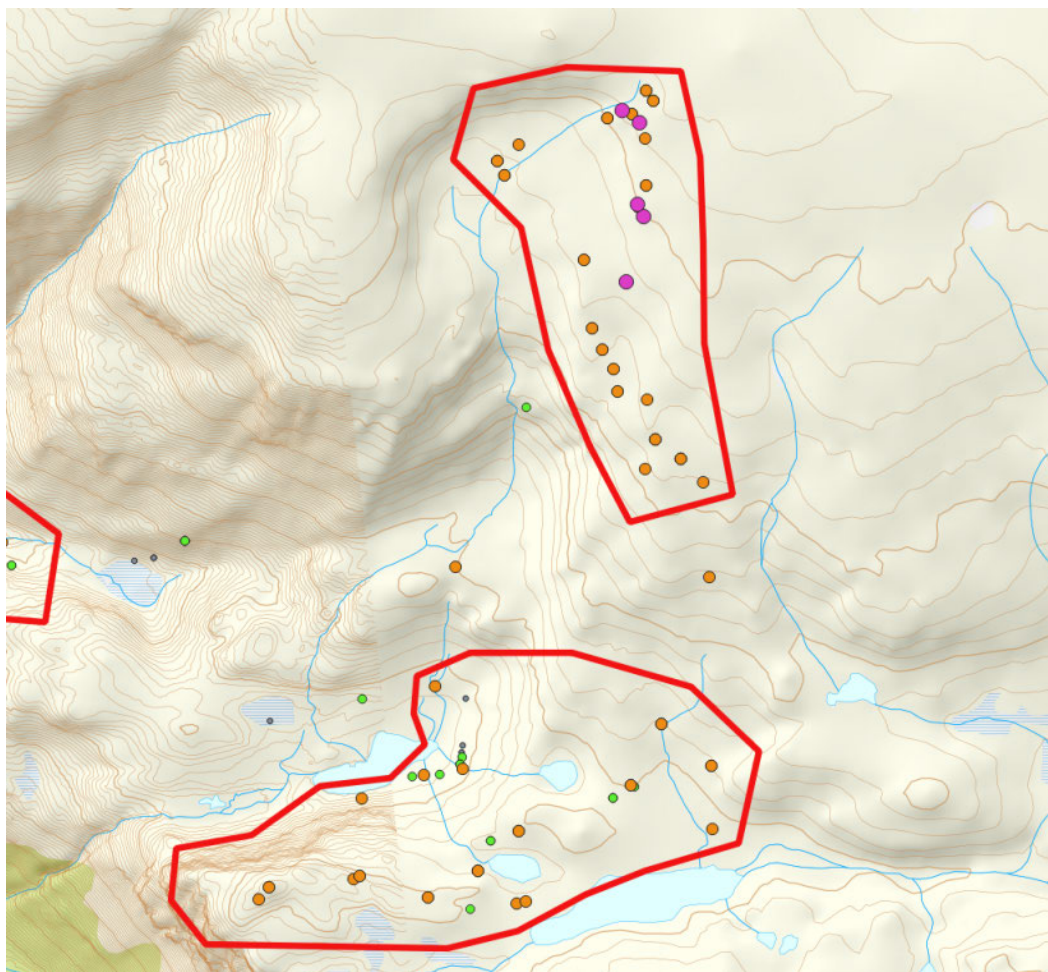
Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Det mest relevante og viktige hensynet ut fra dagens kunnskapsnivå er å unngå fysiske inngrep.

Litteratur

Omtalt lokaltet er den nordlige av disse to.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 08/09/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 18.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 25.07.2022 sammen med Jan Ole Olsen. Jan Ole Olsen og Oleif Johnsen besøkte samtidig lokaliteten på ny 08.09.2022. Undersøkelsene i 2022 ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Manndalen og på

sørsiden av fjellet Čiččenvárri. Den omfatter indre og østre deler av ei åpen gryte. Berggrunnen er ganske kalkrik, inkludert flere belter med rein kalkstein som her går over 1200 moh, dvs. uvanlig høytliggende forekomster. Det er flere mindre skrenter i området. Området ligger i mellomalpin sone og har et nokså kontinentalt klima. Lokaliteten har ujevn avgrensningskvalitet. Den er muligens brukbart avgrenset mot nord og øst, mens den helst går lenger mot vest (årsaken er dels begrenset undersøkelsestid, men ikke minst at det var tåke under hovedbesøket).

Naturtyper/vegetasjonstyper: Lokaliteten har dels fjellgrashei og grastundra, men samtidig en god del snøleievegetasjon. I tillegg litt rabbevegetasjon i nedre deler. Kalkrikhet varierer en del, fra intermediært og til svært kalkrikt. Kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å komme med noen mer detaljert angivelse av fordeling av grunntyper i NiN.

Artsmangfold: Det er bare karplantefloraen som hittil har blitt undersøkt og denne omfatter en god del truede og sjeldne fjellplanter. Spesielt bør forekomsten av halvkulerublom (CR) trekkes fram, som her forekommer flere steder på kalkskrenter i øvre, nordre del. Ellers kan nevnes arter som sølvkattfot (VU), gullrublom (VU), lapprublom (VU), bleikrublom (VU), kantlyng (VU), svartbakkestjerne (VU), dubbestarr (VU), snøsoleie (VU), isssoleie (VU), snøarve (VU), snøgras (VU), grynsildre (VU), rødsildre (NT), reinrose (NT), lodnemyrklegg (NT), grannsildre (NT), skjeggstarr (NT), dvergssoleie (NT), jøkelarve (NT), ullbakkestjerne (NT), høyfjellsklokke (NT) alperublom (NT), knoppsildre (NT), reinmjelt (NT), bekkesildre (NT) og rabbestarr (NT). Dvs. ut fra nåværende kjennskap og rødliste i alt 1 CR, 12 VU og 14 NT-arter, til sammen 27 rødlistearter. Utvilsomt vil det være mulig å finne flere rødlistearter her innenfor ulike organismegrupper, ikke minst moser.

Påvirkning/bruk/trusler: Det er ikke kjent fysiske inngrep i lokaliteten, og beitetrykket begrenser seg nok til ekstensiv reinbeiting.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for rik fastmark i fjellet fra 2015, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (659 dekar er avgrenset), trolig middels vekt på typevariasjon, høy vekt på artsamangfold, høy vekt på kalkinnhold og høy vekt på påvirkning. Samlet sett, og ikke minst basert på artsrikdommen, gir dette en klar verdi som svært viktig - A, og dette kan være en av de beste lokalitetene med kalkrik fjellvegetasjon i mellomalpin sone i regionen.

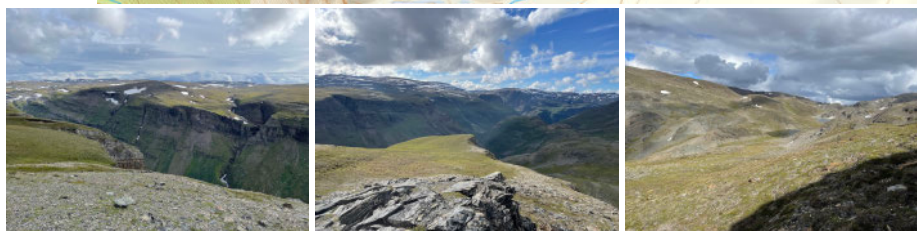
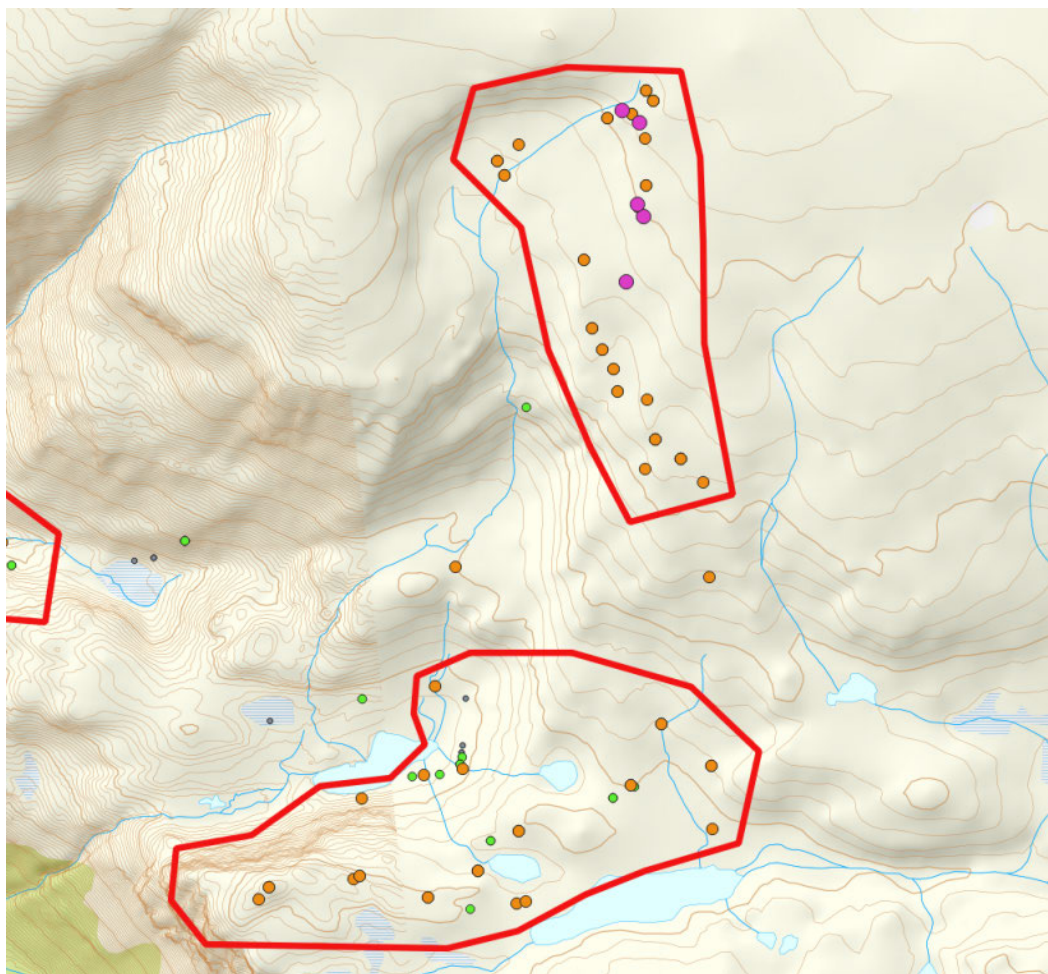
Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Det mest relevante og viktige hensynet ut fra dagens kunnskapsnivå er å unngå fysiske inngrep.

Litteratur

Omtalt lokalt er den sørlige av disse to.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 25/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 18.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 25.07.2022 sammen med Jan Ole Olsen. Det er ikke kjent andre undersøkelser herfra. Undersøkelsene i 2022 ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Manndalen og på en

rygg sør fjellet Čiččenvárri. Berggrunnen er ganske kalkrik, inkludert enkelte belter med rein kalkstein. Det er flere mindre skrenter oppe på fjellryggen, samt til dels stupbratte lier med berghamre i nordvest og vest. Området ligger i lavalpin sone og har et nokså kontinentalt klima. Avgrensningen er litt grov, men bortsett fra mot de stupbratte liene ut mot hoveddalen i vest antagelig i hovedtrekk ganske gode.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Det er nok mest fjellhei her, samt litt lesider, men oppe på ryggen også en del rabbesamfunn. I tillegg finnes det også noe snøleiesamfunn i de nordvendte liene. Kalkrikhet varierer en del, fra intermediært og til svært kalkrikt. Mye er nok intermediært, særlig i sentrale og østlige deler. Kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å komme med noen mer detaljert angivelse av fordeling av grunntyper i NiN.

Artsmangfold: Det er bare karplantefloraen som hittil har blitt undersøkt og denne omfatter en god del truede og sjeldne fjellplanter. Det kan nevnes arter som kantlyng (VU), lapprose (VU), snøsoleie (VU), jervrapp (VU), dubbestarr (VU), smalstarr (VU), gullrublom (VU), svartbakkestjerne (VU), grynsildre (VU), reinrose (NT), rabbestarr (NT), knoppsildre (NT), reinmjelt (NT), snørublom (NT), moselyng (NT), rødsildre (NT), lodnemyrklegg (NT), høyfjellsklokke (NT), alperublom (NT), grannsildre (NT), fjellkurle (NT), dvergssoleie (NT), polarvier (NT), snøbakkestjerne (NT), fjellpyrd (NT), rabbetust (NT), høyfjellsveronika (NT), flogmure (NT) og skjeggstarr (NT). Dvs. ut fra nåværende kjennskap og rødliste i alt 9 VU og 20 NT-arter, til sammen 29 rødlistearter. Utvilsomt vil det være mulig å finne flere rødlistearter her innenfor ulike organismegrupper, ikke minst moser.

Påvirkning/bruk/trusler: Det er ikke kjent fysiske inngrep i lokaliteten, og beitettrykket begrenser seg nok til ekstensiv reinbeiting.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for rik fastmark i fjellet fra 2015, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (933 dekar er avgrenset), kanskje høy vekt på typevariasjon, høy vekt på artsamangfold, middels til høy vekt på kalkinnhold og høy vekt på påvirkning. Samlet sett, og ikke minst basert på artsrikdommen, gir dette en grei verdi som svært viktig - A.

Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Det mest relevante og viktige hensynet ut fra dagens kunnskapsnivå er å unngå fysiske inngrep.

Litteratur

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 07/09/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 18.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på eget feltarbeid 24.07.2022 sammen med Jan Ole Olsen, samt at også Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde også var der den etterpå. Jan Ole Olsen og Oleif Johnsen besøkte samtidig lokaliteten på ny 07.09.2022. Oleif Johnsen og Britt Jorunn Hansen (22.08.2018, 18.08.2019) samt Jan Ole Olsen (12.07.2022) har også besøkt nedre deler av dalen tidligere. Undersøkelsene i 2022 ble gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting

er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter en liten sørøstvendt fjelldal i indre Manndalen, på sørsiden av fjellet Čiččenvárri. Berggrunnen er ganske kalkrik, og det går enkelte belter med rein kalkstein innover dalen. Det er samtidig innslag av mindre skrenter og små rasmarker. Området ligger i lavalpin sone og har et nokså kontinentalt klima. Avgrensningen er litt grov, og ut fra geologisk kart virke det sannsynlig at rike vegetasjonssamfunn både strekker seg rundt sørsiden av fjellet Uhcánjárggáš (Uhcavárraš?) i vest og videre oppover fjellsidene til Čiččenvárri mot nordøst.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Det er nok mest fjellhei her, samt noe lesider, men også innslag av rabbesamfunn og snøleier. Kalkrikhet varierer en del, fra intermediært og til svært kalkrikt. Kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å komme med noen mer detaljert angivelse av fordeling av grunntyper i NiN.

Artsmangfold: Det er bare karplantefloraen som hittil har blitt undersøkt og denne omfatter en god del truede og sjeldne fjellplanter. Det kan nevnes arter som kantlyng (VU), lapprose (VU), snøsoleie (VU), smalstarr (VU), fjellkurle (NT), sibirkoll (NT), reinrose (NT), rabbetust (NT), reinmjelt (NT), høyfjellskarse (NT), lodnemyrklegg (NT), fjellpryd (NT), rabbestarr (NT), skjeggstarr (NT), knerot (NT), moselyng (NT) og grannsildre (NT). I tillegg kommer et par beitemarksopp, inkludert rombesporet rødspore (VU). Dvs. ut fra nåværende kjennskap og rødliste i alt 5 VU og 13 NT-arter, til sammen 18 rødlistearter. Utvilsomt vil det være mulig å finne flere rødlistearter her innenfor ulike organismegrupper, blant annet for moser.

Påvirkning/bruk/trusler: Det er ikke kjent fysiske inngrep i lokaliteten, og beitetrykket begrenser seg nok til ekstensivt beite av sau og rein.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for rik fastmark i fjellet fra 2015, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (1256 dekar er avgrenset), helst middels vekt på typevariasjon, høy vekt på artsamangfold, middels til høy vekt på kalkinnhold og høy vekt på påvirkning. Samlet sett, og ikke minst basert på artsrikdommen, gir dette en grei verdi som svært viktig - A.

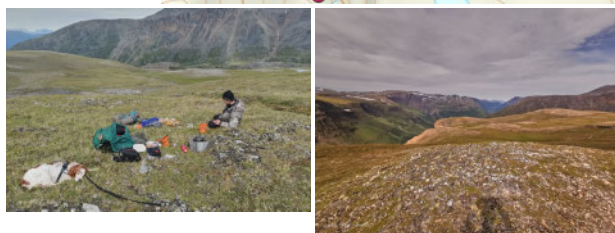
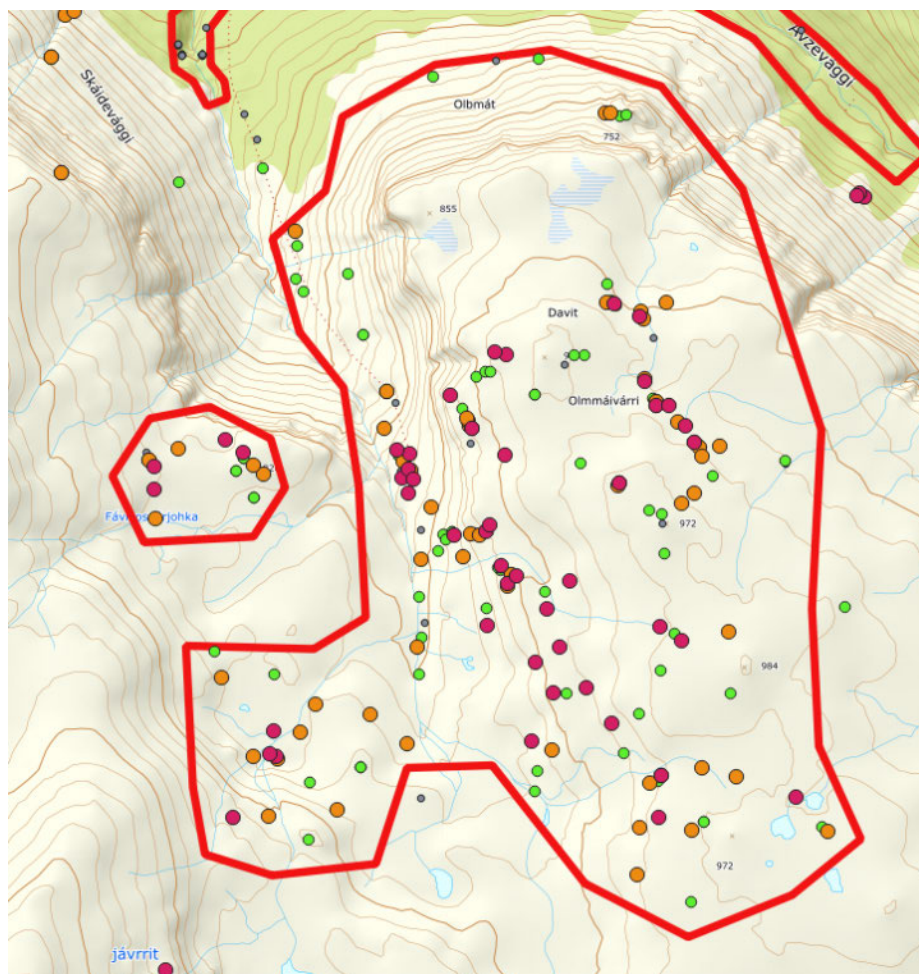
Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Det mest relevante og viktige hensynet ut fra dagens kunnskapsnivå er å unngå fysiske inngrep.

Litteratur

Omtalt lokalt er den store.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 31/07/2022 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 18.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på flere besøk av Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde, senest 31.07.2022. I tillegg har en eller flere av dem (samt ved enkelte tilfeller sammen med Ivar Heggelund eller Jan Ole Olsen) besøkt området 13.08.2016, 15.08.2017, 31.07-01.08.2018, 07.07.2020, 19.07.2020, 08.08.2020, 04.08.2019, 17.07.2019, 20.07.2019, 30.06.2021, 18.07.2021, 15.08.2021. Også besøk av Eugen Jørgensen allerede 11.08.1893 bør nevnes. Kartleggingene i 2022 og beskrivelsen er gjort i

forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert på norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for indre deler av Manndalen og omfatter fjellplatået til Olmmaivárri og noe av lisidene mot vest og nord. Forholdsvis store deler av dette området har ut fra geologisk kart enten rein kalkstein eller kalkrike skifre (og dette er en av de største forekomstene av kalkstein i regionen). Området ligger nok for det meste i lavalpin sone, men partier går opp mot mellomalpin sone, og det har et nokså kontinentalt klima. Lokaliteten er gjennomgående grovt avgrenset og ikke minst mot sørøst er det sannsynlig at det burde vært utvidet, da det skal være en god del kalkrik berggrunn i den retningen.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Naturtyper etter NiN er ikke nærmere studert, men ut fra observerte arter er det tydelig snakk om både rabbesamfunn, fjellhei og lesider, samt snøleier. Antagelig er det klart mest av de to førstnevnte hovedtypene, mens det er nokså begrenset med snøleiesamfunn. Muligens er det også aktuelt å betrakte høyereliggende partier som fjellgrashei/fjellundra. Samtidig er det tydelig at store deler er forholdsvis kalkrike, selv om en må regne med at det også forekommer mer intermediære og kalkfattige partier. Topografien ut mot dalføret indikerer i tillegg innslag av rasmak og rasmarksenger, uten at dette ser ut til å være viktige hovedtyper her. Kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å komme med noen mer detaljert angivelse av fordeling av grunntyper i NiN.

Artsmangfold: Det er karplantefloraen som hittil har blitt undersøkt på Olmmaivárri, og det er påvist et uvanlig høyt antall sjeldne og truede arter her. Mest interessant er nok flere forekomster av dvergarve (EN), men også hvitstarr (EN), stivsildre (EN) og dvergrublom (EN) bør framheves. I tillegg arter som gullrublom (VU), brannmyrklegg (VU), sølvkattfot (VU), dubbestarr (VU), svartbakkestjerne (VU), polarsoleie (VU), isssoleie (VU), smalstarr (VU), snøsoleie (VU), skjeggstarr (NT), lodnemyrklegg (NT), høyfjellsveronika (NT), høyfjellsklokke (NT), grannarve (NT), reinmjelt (NT), rabbestarr (NT), fjellsolblom (NT), høyfjellskarse (NT), fjellkurle (NT), dvergssoleie (NT), rabbetust (NT), fjellmarigras (NT), grannsildre (NT), blindurt (NT), knoppsildre (NT), bekkesildre (NT), sibirkoll (NT) og rosekarse (NT). Dvs. ut fra nåværende kjennskap og rødliste i alt 4 EN, 9 VU og 19 NT-arter, til sammen 32 rødlistearter. Utvilsomt forekommer flere rødlistearter her innenfor ulike organismegrupper, ikke minst moser.

Påvirkning/bruk/trusler: Det er ikke kjent fysiske inngrep i lokaliteten, men den beites av rein og litt av sau, uten at det er kjent om dette påvirker vegetasjonen i særlig grad.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for rik fastmark i fjellet fra 2015, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (4709 dekar er avgrenset), helst høy vekt på typevariasjon, høy vekt på artsamangfold, høy vekt på kalkinnhold og høy vekt på påvirkning. Samlet sett, og ikke minst basert på artsrikdommen, gir dette en klar verdi som svært viktig - A, og dette er en av de botanisk viktigste fjellområdene i regionen.

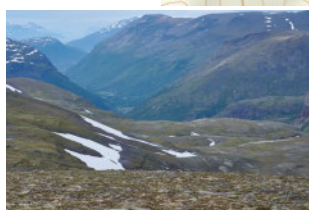
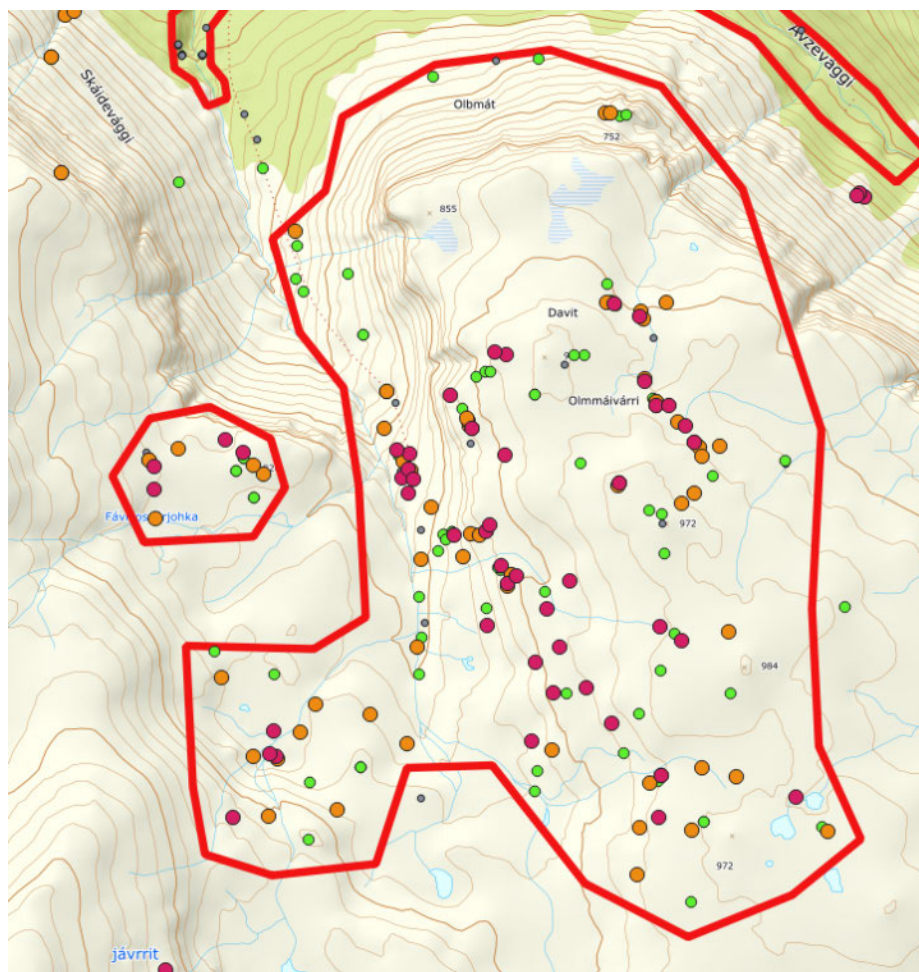
Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Det mest relevante og viktige hensynet ut fra dagens kunnskapsnivå er å unngå fysiske inngrep.

Litteratur

Lokaliteten er den vesle i vest.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 20/07/2019 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 18.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på flere besøk av Oleif Johnsen og Jan Ole Olsen 20.07.2019. Beskrivelsen er gjort i forbindelse med et truede arter-prosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for indre deler av Manndalen, rett vest for fjellplatået til Olmmáivárri. Ut fra geologisk kart er det her dels rein kalkstein eller

kalkrike skifre. Området ligger i lavalpin sone og det har et nokså kontinentalt klima. Det er mulig lokaliteten burde vært utvidet, da det er kalkrik berggrunn på flere kanter.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Naturtyper etter NiN er ikke nærmere studert, men ut fra observerte arter er det tydelig snakk om både rabbesamfunn, fjellhei og lesider, samt snøleier. Samtidig er det klart at det er ganske god forekomst av kalkrike grunntyper, men samtidig må en også forvente innslag av mer intermediære og kalkfattige typer også. Kunnskapsgrunnlaget er for dårlig til å komme med noen mer detaljert angivelse av fordeling av grunntyper i NiN.

Artsmangfold: Det er karplantefloraen som hittil har blitt undersøkt her, og den inkluderer en del sjeldne og truede arter, som hvitstarr (EN), gullrublom (VU), reinstarr (VU), svartbakkestjerne (VU), sølvkattfot (VU), snøsoleie (VU), skjeggstarr (NT), lodnemyrklegg (NT), rabbestarr (NT), fjellkurle (NT), sibirkoll (NT) og fjellmarigras (NT). Dvs. ut fra nåværende kjennskap og rødliste i alt 1 EN, 5 VU og 6 NT-arter, til sammen 12 rødlistearter. Utvilsomt forekommer flere rødlistearter her innenfor ulike organismegrupper, ikke minst moser.

Påvirkning/bruk/trusler: Det er ikke kjent fysiske inngrep i lokaliteten, men den beites litt av sau, uten at det er kjent dette påvirker vegetasjonen i vesentlig grad???

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

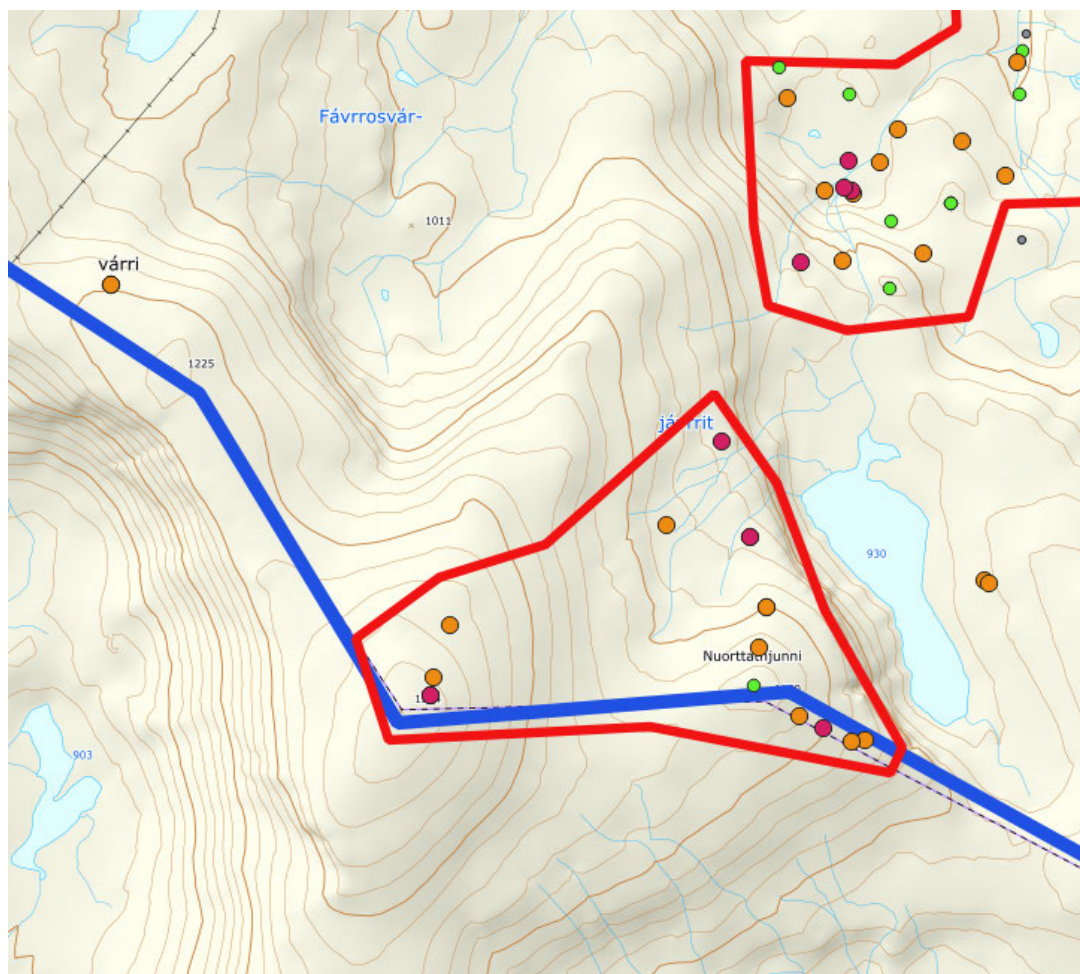
Basert på faktaark for rik fastmark i fjellet fra 2015, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (209 dekar er avgrenset), helst middels vekt på typevariasjon, høy vekt på artsdiversitet, høy vekt på kalkinnhold og høy vekt på påvirkning. Samlet sett, og ikke minst basert på artsrikdommen, gir dette en grei verdi som svært viktig - A.

Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Det mest relevante og viktige hensynet ut fra dagens kunnskapsnivå er å unngå fysiske inngrep.

Litteratur

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkrike områder i fjellet

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 08/08/2020 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet 18.11.2022 av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning, basert på to besøk av Oleif Johnsen og Stein Erik Lunde, 19.07. og 08.08.2020. I tillegg kan nevnes besøk av Torstein Engelskjøn 31.08.1964. Beskrivelsen er gjort i forbindelse med et truede arterprosjekt i indre deler av Manndalen. Beskrivelser og verdisetting er basert norsk rødliste for arter fra 2021 og faktaark for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet/avgrensing/naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for indre deler av Manndalen, på

grensa mot Storfjord kommune og opp mot søndre topp på Fávrrosvárri, samt opp mot fjellet Nuorttatnjunni. Ut fra geologisk kart er berggrunnen noe skiftende, med mest glimmerskifer, men også bånd med kalkstein i de dels stupbratte liene nedenfor Nuorttatnjunni. Området ligger hovedsaklig i mellomalpin sone og det har et nokså kontinentalt klima. NB! Det er sannsynlig at lokaliteten burde vært utvidet og areal på Skibotn-siden av fjellet er ikke vurdert i det hele tatt her.

Naturtyper/vegetasjonstyper: Området ligger såpass høyt at det overveiende er snakk om fjellgrashei og fjelltundra, samt rabber og ulike typer snøleier. Det er vanskelig å angi fordeling mellom disse, men det er klart at det både er en god del rabber og en del snøleier her. Også grunntypefordelingen etter NiN er usikker, men artsfunn vitner i det minste klart om at det er en del innslag av ganske kalkrike miljøer her, innenfor alle tre hovedgrupper.

Artsmangfold: Det er karplantefloraen som hittil har blitt undersøkt her, og den inkluderer en del sjeldne og truede arter, ikke minst læstadiusvalmue (EN), stuttarve (EN) og stivsildre (EN). I tillegg kommer gullrublom (VU), snøfrytle (VU), grynsildre (VU), snøgras (VU), dubbestarr (VU), grønnkattfot (VU), svartbakkestjerne (VU), høyfjellsklokke (NT), lodnemyrklekk (NT), rabbestarr (NT) og skjeggstarr (NT). Dvs. ut fra nåværende kjennskap og rødliste i alt 3 EN, 7 VU og 4 NT-arter, til sammen 14 rødlistearter. Utvilsomt forekommer flere rødlistearter her innenfor ulike organismegrupper, ikke minst moser. Stedvis kan det være mye hvitstarr og sildrer, og det er til dels seine snøleiesamfunn i den bratte lia under Nuorttatnjunni. I de mer eksponerte partiene mot kommunegrensa opptrer arter som grønnkattfot, snøfrytle og høyfjellsklokke ganske hyppig. Stuttarve er bare funnet ett sted, på en kant ovenfor snøfonnene nedenfor Nuorttatnjunni. NB! Læstadiusvalmue er hittil trolig bare funnet på Skibotnsiden, dvs. ikke innenfor Kåfjord kommune, og på Artskart ligger det herfra også funn av tromsvalmue (EN), noe som sannsynligvis er feil (dvs. er egentlig læstadiusvalmue).

Påvirkning/bruk/trusler: Det er ikke kjent fysiske inngrep i lokaliteten, og beitetrykket begrenser seg nok til ekstensiv reinbeiting.

Fremmede arter: Ingen observert.

Verdivurdering

Basert på faktaark for rik fastmark i fjellet fra 2015, så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (938 dekar er avgrenset), helst middels vekt på typevariasjon, høy vekt på arts mangfold, middels vekt på kalkinnhold og høy vekt på påvirkning. Samlet sett, og ikke minst basert på artsrikdommen, gir dette en klar verdi som svært viktig - A.

Artsliste for lokaliteten

Skjøtsel og hensyn

Det mest relevante og viktige hensynet ut fra dagens kunnskapsnivå er å unngå fysiske inngrep.

Litteratur

Miljøfaglig Utredning AS ble etablert i 1988. Firmaet tilbyr miljøfaglig rådgivning. Virksomhetsområdet omfatter blant annet:

- Kartlegging og konsekvensanalyse på fagtema naturmangfold
- Skjøtselsplaner og forvaltningsplaner
- Utarbeiding av kart (illustrasjonskart og GIS)
- FoU-virksomhet
- Kurs og foredrag

Hjemmeside: www.mfu.no

Org.nr.: 984494068 MVA